

Haukiputaan vanhan hautausmaan dokumentointi 2018

"Niin tallaantuu ja katoa kiviinkin kaivettu muisto"
(Warelius 7.9.1847, no 36. Suometar)

Titta Kallio-Seppä, Aki Hakonen, Anneli Meriläinen-Hyvärinen, Kari Moisio & Annemari Tranberg (toim.)

Oulun yliopisto

Arkeologia ja kulttuuriantropologia

2018

Sisällysluettelo

Saatesanat	4
1 Haukiputaan vanhan hautausmaan tiedoista arkisto- ja karttalähteiden valossa	5
1.1 Hautausmaa isojakokartoilla	5
1.2 Hautausmaa Haukiputaan seurakunnan arkistojen tiedoissa ja tarinoissa.....	6
1.3 Vanhan hautausmaan laajentaminen ja hautaustoiminnan lopettaminen	8
1.4 Vanhoille kartoille merkityt hautausmaat nykykartoilla	10
2 Hautamuistomerkit.....	13
2.1 Hautamuistomerkkien tyypit ja sukujen hoidossa olevat haudat	13
2.2 Dokumentoidut hautamuistomerkit	14
2.2.1 Hautamuistomerkit 1–3: Snellmanien sukuhauta	14
2.2.2 Hautamuistomerkki 4: Grundström Kaisa Matilda.....	18
2.2.3 Hautamuistomerkki 5: Simelius Jaakko	19
2.2.4 Hautamuistomerkki 6: kasvillisuudella peittynyt hauta-alue.....	20
2.2.5 Hautamuistomerkki 7: maansuuntainen kivilaatta	21
2.2.6 Hautamuistomerkki 8: maansuuntainen kivilaatta	21
2.2.7 Hautamuistomerkki 9: Kalsfors? Alexandra	21
2.2.8 Hautamuistomerkki 10: Heikel Henrik Jakob	22
2.2.9 Hautamuistomerkki 11: maa-aineksella peittynyt kumpare	23
2.2.10 Hautamuistomerkki 12: kaatunut hautakivi.....	24
2.2.11 Hautamuistomerkki 13: peltinen käärö rautavarressa.....	24
2.2.12 Hautamuistomerkki 14: Uusitalo (Iljana) Kustaa	25
2.2.13 Hautamuistomerkki 15: Högman Edward & Högman Lydia	26
2.2.14 Hautamuistomerkki 16: hautapainanne.....	27
2.2.15 Hautamuistomerkki 17: rautaristin katkelma kivipaaden päällä.....	28
2.2.16 Hautamuistomerkki 18: hautapainanne.....	28
2.2.17 Hautamuistomerkki 19: hautapainanne.....	29
2.2.18 Hautamuistomerkki 20: hautapainanne.....	29
2.2.19 Hautamuistomerkki 21: peltinen käärö rautavarressa.....	29
2.2.20 Hautamuistomerkki 22: hautapainanne.....	30
2.2.21 Hautamuistomerkki 23: hautapainanne.....	30
2.2.22 Hautamuistomerkki 24: hautapainanne.....	31
2.2.23 Hautamuistomerkki 25: hautapainanne.....	31
2.2.24 Hautamuistomerkki 26: hautakivi (kaatunut) hautapainanteen yhteydessä.....	31
2.2.25 Hautamuistomerkki 27 a, b, c: peltinen käärö rautavarressa	32
2.2.26 Hautamuistomerkki 28: kivisen hautakammion jäännös?	32

2.2.27 Hautamuistomerkki 29: hautapainanne.....	33
2.2.28 Hautamuistomerkki 30: hautapainanne.....	33
2.2.29 Hautamuistomerkki 31: peltinen kääro rautavarressa.....	34
2.2.30 Hautamuistomerkki 32: Karppinen Heikki.....	34
2.2.31 Hautamuistomerkki 33: pystysuuntainen hautakivi.....	35
2.2.32 Hautamuistomerkki 34: peltinen kääro rautavarressa.....	35
2.2.33 Hautamuistomerkki 35: peltinen kääro rautavarressa.....	36
2.2.34 Hautamuistomerkki 36: Granlund	36
2.2.35 Hautamuistomerkki 37: pystysuuntainen hautakivi.....	37
2.2.36 Hautamuistomerkki 38: pystysuuntainen hautakivi.....	37
2.2.37 Hautamuistomerkki 39: pystysuuntainen hautakivi.....	38
2.2.38 Hautamuistomerkki 40: peltinen kääro rautavarressa.....	38
2.2.39 Hautamuistomerkki 41: peltinen kääro rautavarressa.....	38
2.2.40 Hautamuistomerkki 42: peltisen kääron rautavarsi	39
2.2.41 Hautamuistomerkki 43: Häyrynen Lauri.....	40
2.2.42 Hautamuistomerkki 44: hautakivi?	40
2.2.43 Hautamuistomerkki 52: rautaristin(?) katkelma kivipaaden päällä	41
2.2.44 Hautamuistomerkki 53: Julius Alexander Krank ja Hedvig Kristiina Kekoni	41
2.2.45 Hautamuistomerkki 54: peltinen kääro rautavarressa.....	42
2.2.46 Hautamuistomerkki 55: peltinen kääro rautavarressa.....	42
2.2.47 Hautamuistomerkki 56: peltinen kääro rautavarressa.....	43
2.2.48 Hautamuistomerkki 58: peltinen kääro rautavarressa.....	43
2.2.49 Hautamuistomerkki 61: peltinen kääro rautavarressa.....	44
2.2.50 Hautamuistomerkki 62: peltinen kääro rautavarressa.....	45
2.2.51 Hautamuistomerkki 63: Kropsu Johan Kustaa ja Kropsu Anna Hilja	45
2.2.52 Hautamuistomerkki 64: peltisen kääron rautavarsi	46
2.2.53 Hautamuistomerkki 65: Briita Wahtola.....	47
2.2.54 Hautamuistomerkki 66: Maria Wahtola	48
2.2.55 Hautamuistomerkki 67: Johan Wahtola	49
2.2.56 Hautamuistomerkki 68: Holma Tuomas Ristonpoika ja Luukela Anna Elisabet Jaakontytär	49
2.2.57 Hautamuistomerkki 69: Holma Risto Ristonpoika.....	50
2.2.58 Hautamuistomerkki 70: Holma Kristian Nestor.....	51
2.2.59 Hautamuistomerkki 71: katkennut rautainen varsi.....	52
2.2.60 Hautamuistomerkki 72: kaatunut hautakivi?	52
2.2.61 Hautamuistomerkki 73: Blick Anna Reeta	53
2.2.62 Hautamuistomerkki 74: peltinen kääro rautavarressa.....	54

2.2.63 Hautamuistomerkki 75: Taskinen Juho Jaakko ja Taskinen Liisa (?).....	55
2.2.64 Hautamuistomerkki 76: Huuemonen (Huumosenkangas) Emil Arvid.....	56
2.2.65 Hautamuistomerkki 77: peltinen käärö rautavarressa.....	57
2.2.66 Hautamuistomerkki 78: peltinen käärö rautavarressa.....	58
2.2.67 Hautamuistomerkki 79: Lassila-Halonen Briita Liisa	59
2.2.68 Hautamuistomerkki 80: peltisen käärön rautavarsi	60
2.2.69 Hautamuistomerkki 81: katkennut rautaristi kivijalustassa	60
2.2.70 Hautamuistomerkki 82: hautakivi(?)	61
2.2.71 Hautamuistomerkki 83: peltinen käärö rautavarressa.....	61
2.2.72 Hautamuistomerkki 84: kaatunut hautakivi?	62
2.2.73 Hautamuistomerkki 85: kaatunut hautakivi?	62
2.3 Tietoja muista hautausmaalle haudatuista	63
2.3.1 Pastori Österberg Mikael.....	63
2.3.2 Holmqvist Herman August.....	63
2.3.3 Sumén Juho	64
3 Haukiputaan vanhan hautausmaan kartoitus	65
3.1 Kartoituksen menetelmät ja kulku	65
3.2 Geofysikaaliset menetelmät – magnetometraus ja maatulkaus	65
3.2.1 Magnetometraus.....	66
3.2.2 Maatulkaluotaus	68
3.2.3 Geofysikaaliset havainnot.....	69
4 Kasvillisuuden ja puuston kartoitus.....	72
4.1 Haukiputaan vanhan hautausmaan kasvi-inventointi - Vanha lehtomainen hautausmaa-alue	72
4.2 Puuston ajoitus.....	78
5 Haukiputaan vanhan hautausmaan teemahaastattelut.....	80
6 Viitteitä hautausmaan nykyisestä käytöstä roskien perusteella	81
7 Yleisiä huomioita ja yhteenvetoa	83
Lähteet.....	84
Liitteet.....	86
1. Hanke mediassa.....	
2. Haukiputaan vanha hautausmaa 2018 kuvauspäiväkirja	
3. Haukiputaan vanhan hautausmaan suurimmat puut.....	
4. Kartoituksen tulokset	
5. Nykykartalle asemoidut isojakokartat	

Saatesanat

Titta Kallio-Seppä

Keväällä 2018 järjestettiin Oulun yliopiston Humanistisen tiedekunnan Työelämäopintojen (25 op) jaksoon liittyvä kurssi 010143P Työkokemus (5 op), jonka kohteena oli Haukiputaan kirkon lähellä sijaitseva vanha hautausmaa. Hautausmaan viimeisin haudaus on tehty vuonna 1890. Samana vuonna otettiin käyttöön uusi hautausmaa Ukonkaivoksen alueella ja vanhan hautausmaan hautaus toiminta loppui. Vanhaa hautausmaata ei kuitenkaan ole lakkautettu vaan se on pysynyt koskemattomana nyt 128 vuoden ajan.

Haukiputaan seurakunnan, nykyisin osa Oulun seurakuntaa, ajatuksena on mahdollisesti jatkaa hautausmaan aktiivista käyttöä pääosin luonnontilaisena uurnahautausmaana. Tuleviin suunnitelmiin liittyen seurakunta toivoi hautausmaan monipuolista kartoitusta, hautamuistomerkkien dokumentointia ja informanttien haastattelua hautausmaan muistoista. Työelämäkurssi rakennettiin näiden kolmen teeman ympärille.

Kurssin kenttätöosuus Haukiputaalla järjestettiin 21.–31.5.2018. Kurssille osallistuivat Oulun yliopiston arkeologian ja kulttuuriantropologian opiskelijat Jasmin Puska, Artturi Kerola, Noora Perälä, Elena Maskulin, Sami Kaattari Salla Marjakangas, Alekski Kelloniemi ja Anniina Kuha. Kurssin vastuopettajina toimivat FM Aki Hakonen (kartoitus), FT Titta Kallio-Seppä (hautamuistomerkkien dokumentointi) ja FT, yliopistonlehtori Anneli Meriläinen-Hyvärinen (muistitiedon kerääminen, haastattelut).

23.–24.5.2018 Kaivannaisalan tiedekunnan erikoistutkija Kari Moisio kävi opettamassa maatutkan ja magnetometrin käyttöä. Maatutkalla tutkattiin kolme aluetta, minkä lisäksi yhdellä alueella kokeiltiin magnetometriä. FT Annemari Tranberg inventoi opiskelijoiden kanssa hautausmaan kasvillisuutta ja puustoa 30.5.-1.6.2018. Tämän lisäksi Tranberg kävi havainnoimassa kasvillisuutta myös myöhemmin kesän 2018 aikana. Puuston tutkimuksiin liittyen kenttätöiden aikana kairattiin yhteensä seitsemästä puusta lustonäytteitä puiden iänmäärittämistä varten. Raporttiin on tiivistetty havainnot ja tulokset, jotka on tehty kenttätöiden aikana.

Oulussa 15.11.2018

1 Haukiputaan vanhan hautausmaan tiedoista arkisto- ja karttalähteiden valossa

Titta Kallio-Seppä & Terhi Tanska

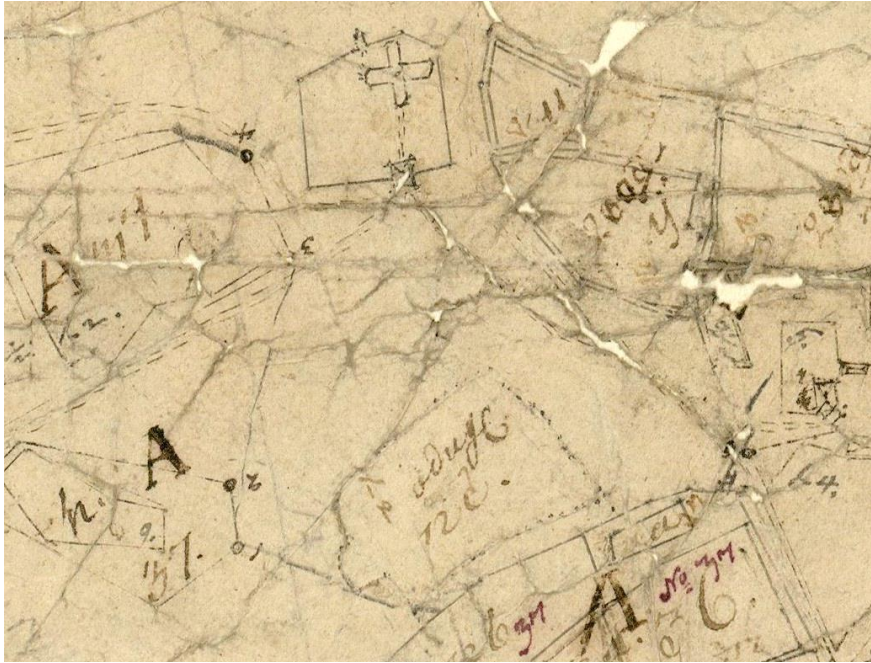
Jouko Vahtola (1980: 92) tuo esille, että Haukiputaan kirkon ympärillä alkujaan ollut hautausmaa, kirkkotarha, ei todennäköisesti riittänyt kovin pitkälle 1700-luvulle, mikä johti tutkimuksen kohteena olevan hautausmaan perustamiseen. Haukiputaan nykyinen kirkko vihittiin käyttöön vuonna 1764. Kirkko rakennettiin 1640-luvulta peräisin olevan vanhemman kirkon ympärille. Vanhan kirkon aikana osa hautauksista tehtiin tavan mukaan kirkon lattian alle. Uuden kirkon aikana viimeinen haudaus kirkkoon tehtiin arkistotietojen mukaan talvella 1765 (Vahtola 1980: 28, 31–33, 78–80; Koskela 1997: 7). Uuden hautausmaan perustaminen voinee liittyä tähän uuden kirkon perustamiseen ja vanhasta hautaustavasta luopumiseen.

1.1 Hautausmaa isojakokartoilla

Uuden kirkon valmistumisen ajankohtaan liittyy vuoden 1764 isojakokartta (kartta 1). Kartassa Haukiputaan kirkon eteläpuolelle on hahmoteltu nykyistä hautausmaata paljon pienempi alue, jolle on kirjoitettu ”odug(l)” eli ”oduglig” eli kelpaamaton tai epäkelpo, ja alueen tunnus kartalla on 12c. Isojakartoissa vastaavasti nimetyt alueet on todettu kelvottomiksi viljelykseen tai asumiseen maaperän heikkouksien, kuten kivisyyden tai hiekkaisuuden vuoksi (Kuorilehto 2018). Hautausmaakäytöstä ei kartassa ole varsinaista merkintää, mutta mahdollista on, että karttamerkintä tehtiin varaamaan tai merkitsemään alueen jo olevan, muussa kuin viljelys- tai asutuskäytössä. Tarkempi perehtyminen isonjaon jakoasiakirjoihin voisi tuoda lisäselvitystä merkintöihin, mutta tässä yhteydessä siihen ei ollut mahdollisuutta.

Vuoden 1836 kalustoluettelon merkinnässä mainitaan kirkkomaasta, ettei kirkko käytä muuten tätä luonnontilaista ja viljelyyn kelpaamatonta maata (Kalustoluettelot 1806-1895. Haukiputaan seurakunnan arkisto (HSA) IIBe. OMA). 1870-luvulla tehdyssä kartoituksessa alue on merkitty selvästi kirkkomaaksi, eli ”kyrkoplats” (kartta 2). 1870-luvun kartalla hautausmaan alue on rajattu ympäristöstä vihreällä korostetulla rajaviivalla. Samaan aikaan kirkon kalustoluetteloissa puhutaan nelikulmaisen hautausmaan vihreällä ja valkoisella maalatusta aidasta: ”-- *qvadratformig, omgifven af ett trädstaket måladt i grönt och hvitt*” (Kalustoluettelo 1879, Haukiputaan seurakunnan arkisto (HSA) IIBe. OMA)

On mielenkiintoista, miten eri tavoin hautausmaa on merkitty tässä käytetyille 1700- ja 1800-lukujen isojakokartoille. Nuoremmassa kartassa alue on selkeämmin erottuva ja säännönmukaisempi, vanhemmassa kartassa puolestaan epäsäännöllinen ja hahmotellun oloinen. Vanhemman kartan hautausmaa vaikuttaisi myös asemoituvan nykykartalle huonommin kuin nuoremman kartan hautausmaa. (Ks. alaluku 1.4.) Kirkon ja kellotapulin esittämisessä asetelma kääntyy pääläelle: nuoremmassa kartassa kirkko ja kellotapuli kiviaitoineen ja jokirantaan johtavine polkuineen on kuvattu nykyäkökulkumasta tarkemmin kuin nuoremmassa isojakokartassa – 1764/1787 kartalle on merkitty jopa kulkutie tapulilta kirkkoon. (Ks. raportin liitteenä 5 olevat kartat) Jatkotutkimuksessa olisi syytä perehtyä tarkemmin isonjaon asiakirjoihin, ja karttaselitteisiin, joista voisi löytyä selitys eroille alueiden piirtotarkkuudessa.

Kartta 1. Vuoden 1764 isojakokartalla hautausmaan paikalla lukee "oduglig". Suurennos hautausmaan ja kirkon alueelta Maanmittauslaitoksen kiinteistöjakokartalta 12A. Kartta on toimituskartta joka sisältää sekä isonjaon (1764), että isonjaon renovoinnin (1787) aikaisia kiinteistöjaon muutoksiin liittyviä merkintöjä. M.J. Mellin (1764) ja L.H. Uhlbrandt (1787), Maanmittauslaitoksen kiinteistöjakokartta(toimituskartta), karttalehti 12A, Maanmittauslaitoksen arkisto. Maanmittauslaitoksen digitoima karttalehti.

Kartta 2. 1870-luvun kartalla kirkon ja hautausmaan alue on kuvattu suuripiirteisemmin ja paikalla lukee "kyrkoplats". Suurennos 1870-luvun isojakokartasta. Maanmittauslaitoksen kiinteistöjakokartan karttalehti 17D, Maanmittauslaitoksen arkisto. Maanmittauslaitoksen digitoima karttalehti.

1.2 Hautausmaa Haukiputaan seurakunnan arkistojen tiedoissa ja tarinoissa

Pitäjän talolliset miehet osallistuivat pitäjänkokouksiin, joita oli määrätty pidettäväksi vähintään kahdesti vuodessa, syksyllä ja joulun jälkeen. Kokouksissa käsiteltiin yhteisiä asioita esimerkiksi talouteen ja köyhäinhoitoon, mutta myös seurakunnan rakennuskannan rakentamiseen ja ylläpitoon liittyen. Pitäjäläisillä oli velvollisuuksia seurakunnan omaisuutta kohtaan. Heidän tuli rakentaa ja ylläpitää kirkkoa, kellotapulia sekä kirkkomaata ja sen aita. Lisäksi tuli rakentaa ja pitää huolta pappilasta ja sen rakennuksista. (Rytkönen 1978: 93–96, 417). Haukiputaan seurakunnan arkiston pitäjän- ja

kirjokokousten pöytäkirjoista (1858–1898) ja kalustoluetteloista (1806–1895) voi seurata seurakunnassa ennen hautausmaan lakkauttamista ja uuden hautausmaan perustamista vuonna 1890 käytyä keskustelua sekä hautausmaahan kohdistuneita toimia. Lähteiden pohjalta huomaa, kuinka 1880-luvulle tultaessa tilanpuute hautausmaalla käy kestävämmäksi ja ratkaisua ahtauteen ryhdytään etsimään.

Hautausmaan kerrotaan Haukiputaan seurakunnan arkiston kalustoluetteloissa vuodelta 1862 sijaitsevan 100 sylvä kirkosta etelään päin. Se on neliönmuotoinen ja pohjoisen reunan pituudeksi kerrotaan 51 sylvä (noin 91 metriä) ja itäisen reunan 45 sylvä (noin 80 metriä). Hautausmaa on pohjoisen ja idän puolelta aidattu maalatulla aidalla ja muualla on osin tavallinen, ilmeisesti maalaamaton, aita. (Kalustoluettelot 1806-1895. Haukiputaan seurakunnan arkisto (HSA) IIBe. OMA.) Hautausmaan aita kunnostettiin noin 10 vuoden välein. Vuoden 1865 keväällä keskusteltiin hautausmaan metsänpuoleisen sivun aidan uusimisesta. Asia jätettiin kirkkoväartin (E. Kiuttu) hoidettavaksi mahdollisimman pienin kustannuksin. Kymmenen vuoden päästä 1875 aidan maalaus nousee ajankohtaiseksi. Edelleen kirkkoväärti veloitetaan hankkimaan tarvittavat tarpeet maalauksen suorittamiseksi, kun kirkkokassassa on asiaan tarkoitettuja varoja, ja vuoden 1879 kalustoluettelossa puhutaankin vihreällä ja valkoisella värillä maalatusta aidasta. Seuraava maalaus suoritetaan 1886 samalla värillä kuin aiemminkin. (Pitäjän- ja kirjokokousten pöytäkirjat 1858–1898. HSA IICa. OMA.) Hautausmaan puutarhurin Erkki Mikkosen mukaan nykyinen hautausmaan ympärillä kulkeva aita uusittiin parin vuoden aikana 2000-luvulla (Mikkonen 2018). Muodoltaan aita tehtiin samanlaiseksi kuin aiempi aitakin oli. Varhaisempi aita oli kuitenkin maalattu valkoiseksi ja nyt se päätettiin tarkoituksella tehdä kestopuusta maalaamattomaksi.

Vuosina 1836, 1847 ja 1862 kerrotaan kalustoluetteloissa hautausmaalla olevan vihittyjen talollisten laittoman huonossa kunnossa olevia puuhautoja, jotka tulisi hävittää. (Kalustoluettelot 1806-1895. HSA IIBe. OMA.) Tällä oletettavasti tarkoitetaan hautausmaalle rakennettuja niin sanottuja kammiohautoja, jotka on huolimattomasti peitetty puukansilla. Vuoden 1862 jälkeen hautausmaan haudoista ei ole mainintaa.

Mainintoja kammiohautojen käyttöä koskevista kiistoista löytyy 1700-luvun puolelta. Rytkönen (1978: 474) kertoo 1700-luvulta kiistasta hautapaikan käytöstä hautausmaalla. Talollisen Samuel Hekkanen leski syytti vuonna 1737, että talollinen Henrik Suokkonen halusi tunkeutua talon muurattuun hautaan Haukiputaan kirjokomaalla. Suokkonen pystyi osoittamaan, että hän oli saanut hautapaikan itselleen perinnönjaossa ja pitänyt sen kunnossa ja antanut siitä hyväntahtoisesti sijan myös ”vieraillekin ruumiille”. Suokkonen sai pitää haudan itsellään.

Hautausmaan käytöstä keskusteltiin myös sen ulkonäköön ja sinne haudattavien elinpaikkaan liittyen. Vuonna 1786 pidetyssä rovastintarkastuksessa huomautettiin, että hautarakennusten piirustukset tuli hyväksyttävä ennen niiden rakentamisen aloittamista seurakunnan edustajilla. Tuolloin keskustelu heräsi oululaisen, Haukiputaankin aluetta paljon kartoittaneen, maanmittari Lars Uhlbrandtin esittämästä hautarakennuksesta. Rytkösen mukaan Haukiputaan hautausmaa oli oululaisten suosiossa, mitä Uhlbrandtin esittämä toivekin osoittaa. Tarkastuksessa huomautettiin Oulussa olevan oma hautausmaa, eikä lin pitäjän alueella sijaitseville hautausmaille saisi vastedes oululaisia haudata. Uhlbrandt menehtyi asian käsittelystä noin kahden vuoden jälkeen, vuonna 1788 (Rytkönen 1978: 474).

Kustaa Pentti kirjoittaa 1930-luvulta olevissa muistelmissaan pastori Österbergistä (Haukiputaan pastori 1818–1837), jonka aikana puutettiin ”esivallan määräyksellä”, mutta pastorin ohjeistuksella hautausmaan siisteyteen. Pentin sanoin: ”...ollu monellakin talolla oma huonehautansa jossa oli säilyttäneet vainajiaan ja huonehauta oli talot vieneet talvella kuolleet omaisensa ja sulan maan aikana net oikein haudanneet, mutta monen talon huonehauta oli peitetty pohjalle arkkuja ja vähän multaa päälle, niin määräys kun kerran hallitsevalta taholta tuli, että purkaa huonehaudat ja arkut niiden pohjalta pois, ja jos ei viitsi haudata niitä jätteita niin polttaa ne, mutta Mikko pappi oli sanonu, ei kumpaakaan määräystä panna toimeen ne minä tartten navetan ja lehmille haudeveen kuumentamista varten. Ja niin oli seurakuntalaiset suostuneet Mikko papin pyyntöön. Ja niin oli seinäin ja arkun lahot vejetetty tai siirretty tapulista Holman taloon päin olevan kiviaidan viereen.” Tarinan mukaan pastorin karjanhoitaja, Pateniemen Marja, oli vastentahtoisesti joutunut määräyksen mukaan polttamaan hautausmaan puujätettä. Hän oli tästä

sairastunut ja 40 vuoden sairastamisen aikana riutunut pieneksi ja laiaksi kuin 10-vuotias tyttönen. Sairautta kutsuttiin kalmaksi (Pentti 1930: 69–70, 73).

1.3 Vanhan hautausmaan laajentaminen ja hautaustoiminnan lopettaminen

Vuonna 1836 hautausmaata luonnehditaan sanalla ”rymlig”, vaikka hautausmaa vuonna 1847 kerrotaan vihityn 26.10.1845 uudelleen hautausmaan laajennuksen vuoksi (Kalustoluettelot 1806-1895. HSA IIBe. OMA) (ks. taulukko 1). Laajennusosan siunauksen suoritti rovasti Frosterus (Vahtola 1980: 92). Vuoden 1845 laajennuksen jälkeen ensimmäisen kerran tammikuussa 1880 nostettiin taas esille huoli hautausmaan ahtaudesta. Kokouksessa puheenjohtaja esitteli keskustelun taustalle pykälän 40 Keisarillisen Majesteetin Armollisesta asetuksesta (22.12.1879) (Pitäjän- ja kirkonkokousten pöytäkirjat 1858–1898. HSA IICa. OMA.), joka on osa Terveydenhoitoasetusta:

”Terveydenhoitoasetus 1879

Suomen Suuriruhtinaanmaan Asetus-Kokous 31/1879

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Asetus terveydenhoidosta Suomenmaassa

VI Luku. Hautausmaista ja ruumisten hautaamisesta.

40 §.

1. Hautausmaata älköön tästä lähtien tehtäkö rakennettuun osaan kaupungissa tahi kylässä, vaan soveliaan välimatkan päähän siitä. Jos semmoinen tätä nykyä on rakennetussa paikkakunnassa tahi suorastaan sen vieressä, pitää sitä lakattaman käyttämästä viimeistään kymmenen vuotta sen jälkeen, kuin tämä terveydenhoito-sääntö on astunut lailliseen voimaan.

2. Hautausmaan tekemiseksi on mieluisimmin valittava semmoinen paikka, jossa maa on hietainen. Semmoista paikkaa valittaissa ja sitä järjestettäissä, on myöskin tarkasti huomioon otettava, ettei siitä juokse vettä lähteisiin, kaivoihin tahi rakennettuihin paikkakuntiin.

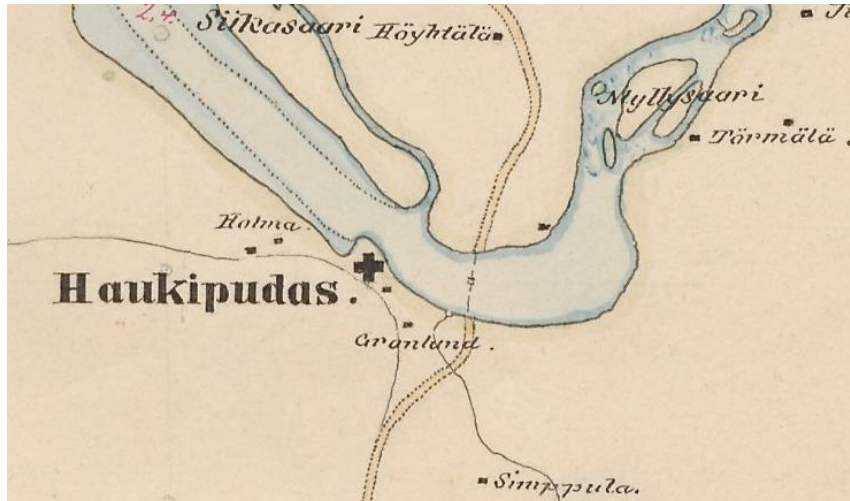
3. Syvään-ojittamalla tahi muulla soveliaalla tavalla pitää, missä niin tarvitaan, maa kuivaksi saatettaman; ja tulee hautausmaan olla hyvin aidattuna ja, missä asianhaarat sen sallivat, tarkoituksenmukaisella istutuksella varustettuna.”

Taulukko 1. Haukiputaan vanhan hautausmaan laajennukset 1845-1890.

Vuosi	Laajennuksen suunta	Lisätietoja
1845	länsi?	vihittiin uudelleen käyttöön laajennuksen jälkeen
1882?	pohjoispuoli? luoteisnurkka?	Laivamakasiiniin päin, kuin myös Holman taloin ja joenpuoleista nurkkaa sen verran, että aita tulee menemään samaan suuntaan, kuin hautausmaan kohdalla kulkeva tie
1886	pohjoispuoli	pohjoispuolella >400 sylvä kirkon maata

Asiasta keskusteltiin ja seurakunnan edustajat päätyivät ratkaisuun, jossa hautausmaata laajennetaan ”laivamakasiiniin päin sen verran kuin suinkin tilaa on kuin myös Holman taloin (kartta 3) ja joenpuoleista nurkkaa sen verran, että aita, niin kuin mukavaksi nähdään, tulee menemään samaan suuntaan, kuin hautausmaan kohdalla kulkeva tie.” Laajennusta toimeenpanemaan määrättiin kirkkoväärti ja neljä talollista, Niilo Gunström, Juho ja Tuomas Holma sekä Jaakko ja Erkki Granlund. Seuraavan vuoden joulukuussa hautausmaasta keskusteltiin seuraavan kerran, ja todettiin, että aiemmin valitun toimikunnan tulisi ”laajentaa hautausmaa wälttämättömästi ensi keväänä sillä tavalla, kuin siitä viime talwena jo on päätetty”. Lisää maata hautausmaahan päätetään keväällä 1885 lisättävän sen eteläsivulta ”niin leviästi

kuin sopivaksi nähdään ja soveliasta maanlaatua on Granlundin peltoihin päin.” (Ks. kartta 3) Kirkkoväärti Eerik Granlund on lupautunut myymään maataan vaatien 60 penniä neliösyllästä. Reilu viikko myöhemmin pidetyssä kokouksessa hautausmaa-asia nostetaan uudelleen pöydälle, koska seurakuntalaiset ovat nostaneet esiin huolensa kustannuksista. Edellisen kokouksen päätös Granlundin maiden ostamiselle, vaikka hän oli alentanut hinnan 50 penniin neliösyllästä, kumotaan yksimielisesti. Halutaan perustaa uusi hautausmaa ja sellaiseksi esitetään seurakunnan kauppaneuvos Bergbomilta lahjoituksena saamaa Simppulan aluetta (kartta 3). (Pitäjän- ja kirkonkokousten pöytäkirjat 1858–1898. HSA IICa. OMA.) Tuolloin mainitaan siis ensimmäisen kerran suunnitelma uudesta hautausmaasta.

Kartta 3. Karttaotteesta vuodelta 1895 nähdään Holman ja Granlundin talojen sijainnit, joita käytettiin määrittäjinä keskusteltaessa hautausmaan laajentamisen suunnista. (Kaksiosainen kartta Haukiputaan ja lin pitäjien rannasta, saaristosta ja kalastuspaikoista 1895-1895. Kansallisarkisto, Oulun läänin maanmittauskonttori, Oulun läänin maanmittauskonttorin kanslian arkisto, lin kartat) Kuva: kansallisarkiston digitaaliarkisto, digi.narc.fi.

Elokuussa 1885 pidetyssä kokouksessa jatkettiin keskustelua uuden hautausmaan mahdollisuudesta. Simppulan maa todetaan tarkastetuksi, mutta alueveden tähden sopimattomaksi. Tarkistuksissa on todettu pohjoispäässä hautausmaasta olevan vielä viidettä sataa sylvä kirkon omistamaa maata, joka nyt päätetään ottaa hautausmaakäyttöön. Seuraavan vuoden kesällä keskustellaan hautausmaan laajennuksen yhdistämisestä vanhaan osaan pystyaidalla (Pitäjän- ja kirkonkokousten pöytäkirjat 1858–1898. HSA IICa. OMA).

16.9.1886 päivätyn Keisarillisen Senaatin päätöksen mukaan hautausmaa saa olla käytössä 1.7.1890 saakka. Seuraavan vuoden kesän kokouksessa keskustellaan, että on tarpeen hyvissä ajoin lähteä kartoittamaan uuden hautausmaan paikkaa. Kokouksessa todetaan, että seurakunnan saama lahjoitusmaa Ukonkaivoksen kangas Simppulan alueella on tarkoitukseen hyvin sopiva (Pitäjän- ja kirkonkokousten pöytäkirjat 1858–1898. HSA IICa. OMA; Kalustoluettelot 1806-1895. HSA IIBe. OMA). Tarkastuksen jälkeen alueelle päätetään vuonna 1888 hakea kirkkolain säätämässä järjestyksessä hallituksen vahvistus. Lupa Keisarillisen Suomen Senaatin Kirkkoasiain toimituskunnalta saapuu seuraavana syksynä päiväyksellä 15.8.1889. Urakkamiehille annetaan alueen raivaaminen ja aidan teettäminen. Ennen uuden kirkkomaan käyttöönottoa keskustellaan uudelle hautausmaalle hankittavasta varistorakennuksesta, jollaiseksi päätetään siirtää vanhalla hautausmaalla sijaitseva leikkuuhuone (Pitäjän- ja kirkonkokousten pöytäkirjat 1858–1898. HSA IICa. OMA). Uusi hautausmaa noin kilometrin päässä kaakkoon päin kirkosta vihittään käyttöön 24.6.1890 (Kalustoluettelot 1806-1895. HSA IIBe. OMA). Vanhaa hautausmaata ei koskaan lakkauteta, ainoastaan sinne hautaaminen lopetetaan.

1.4 Vanhoille kartoille merkityt hautausmaat nykykartoilla

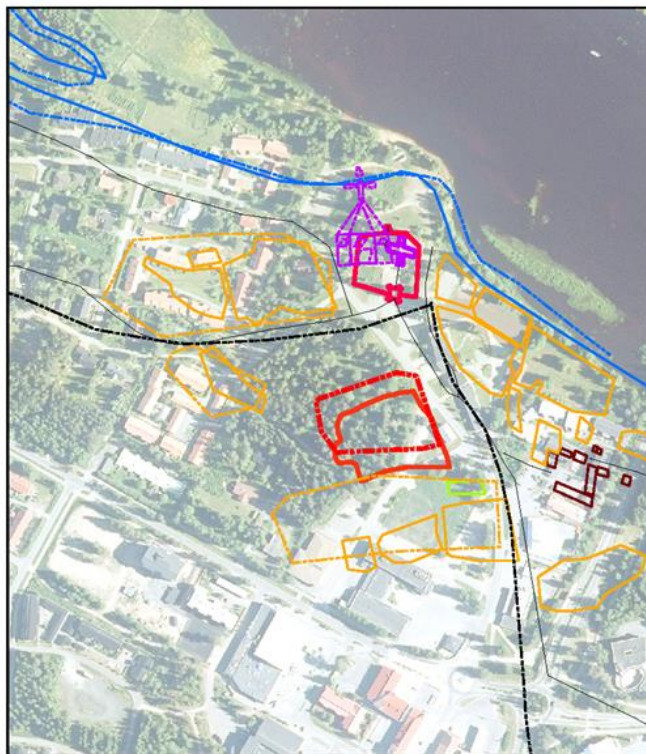
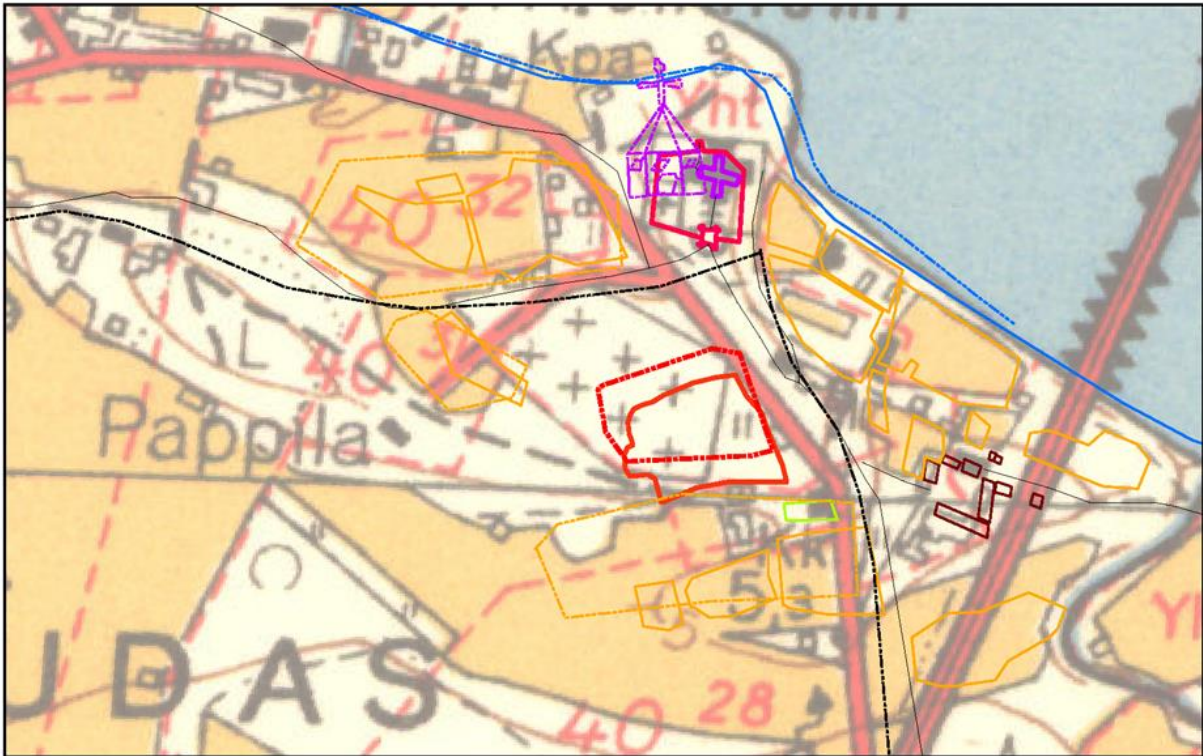
Ennen hautausmaan inventointia vanhat isojakokartat (Haukipudas 1 12A-I: M.J. Mellin (1764) ja L.H. Uhlbrandt (1787), Maanmittauslaitoksen kiinteistöjakokartta, karttalehti 12A, Maanmittauslaitoksen arkisto, ja Haukipudas 1 17D-I: 1870-luvun isojakokartat, Maanmittauslaitoksen kiinteistöjakokartta (toimituskartta), karttalehdet 17C ja D. Maanmittauslaitoksen arkisto) asemointiin nykykartalle ja kartoille piirretyt kohteet digitoitiin vektorimuotoisiksi paikkatietokohteiksi. Asemointien tavoitteena oli tätä kautta tarkastella eri aikoina kartoille piirryviä muutoksia. Otteet asemoinneista on koottu raportin liitteisiin nro 5. Karttaan 4 on puolestaan koottu asemoiduilta kartoilta digitoidut paikkatietokohteet Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvan ja vuoden 1955 peruskartan päälle.

Asemointi ja digitointi tehtiin melko suurpiirteisesti ja nopeasti valiten asemoinnin vastin pisteet, eli eri aikojen kartoilla yhtenevät kohdat lähinnä hautausmaan ja kirkon ympäristöstä, ei juurikaan kauempaa laajoja alueita kuvaavilta karttalehdiltä. Tyypillisesti asemointipisteet olivat kartoilla yhtenäisten peltolohkojen kulmista, kirkon ja kellotapulin kohdilta, sekä tienristeyksistä ja muista sopivilta vaikuttavista vastin pistekohdista. Apuna käytettiin Maanmittauslaitoksen Vanhat painetut kartat -palvelusta löytyvää Haukiputaan aluetta kuvaavaa vuoden 1955 maastokarttaa (Peruskartta 1:20 000 vuodelta 1955, Karttalehti 253308, Maanmittauslaitoksen Vanhat painetut kartat -palvelu), sekä Kansallisarkiston Digitaaliarkistoon digitoitua Haukiputaan keskustan aluetta kuvaavaa D. Åkermanin pitäjänkarttalehteä vuodelta 1846. (Kansallisarkiston Digitaaliarkisto, Maanmittauslaitoksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma), Pitäjänkartasto, Haukipudas (2533 08+09 la.* -/- -))

Lopputulosta, eli asemoiduilta kartoilta digitoituja paikkatietokohteita tarkasteltaessa (Kartta 4) näyttäisi siltä, että molempien vanhoille kartoille merkittyjen hautausmaa-alueiden sijaintia pitäisi mahdollisesti hiukan siirtää luoteeseen, eli "nostaa" ylävasemmalle. Vuosien 1764/1787 ja 1870-luvun isojakokartat asemoituivat tässä myös keskenään hiukan eri kohtiin, vanhemman kartan hautausmaa ja kirkko hieman nuoremman kartan vastaavia kaakommaksi. Arkistolähteiden perusteella tiedetään, että hautausmaan sijainti ei karttojen piirtoajankohdan välisenä aikana ole näin paljoa siirtynyt, joten kyseessä on asemointivirhe, joka johtunee karttojen suurpiirteisestä luonteesta. Kohteiden tulisi todellisuudessa sijaita selvemmin päällekkäin. Muutokset hautausmaassa ovat karttojen piirtoajankohtein välisenä aikana tapahtuneet pikemminkin sen muodossa (vanhemmassa hautausmaassa on "uloke" sen länsireunalla) ja koossa, ei sijainnissa.

Asemoinnin luonteeseen kuuluu myös tietynlainen sisäänrakennetun kehäpäättelyn vaara: sellaiset kohteet, joiden kulmia tai muita piirteitä käytettiin asemoinnissa vastin pisteinä, näyttävät usein asemoituvan paremmin kuin kohteet, joista vastin pisteitä ei ole löydetty tai käytetty (Vrt. esim. peltolohkojen ja hautausmaiden asemoitumista raportin liitteissä nro 5 olevissa kartoissa). Tuloksia arvioitaessa on syytä pitää mielessä myös se, että lähdekartat on tehty kuvaamaan maankäyttöä laajoilla alueilla, joten kirkon ja hautausmaan sijainnin tarkka mittaaminen ei todennäköisesti ole lähtökohtaisestikaan ollut kartan piirtämisessä tärkeää.

Vaikka asemoituja karttoja ja niiltä digitoituja kohteita ei siksi voida pitää erityisen mittatarkkoina, antavat ne kuitenkin yleiskuvan tilankäytön muutoksesta alueella. Niiden avulla eriaikaisia karttoja voidaan tarkastella päällekkäin, ja niiden tietoja yhdistellä muista lähteistä saatuun paikkatietoon alueesta, kuten maakeilaus- ja muuhun inventoinnissa tuotettuun mitta-aineistoon. Tässä ne toimivat apuna inventoinnin suunnitteluvaiheessa.

Alkuperä, Tyyppi

- 1764/1787, Hautausmaan aita
- - - 1870-I, Hautausmaan aita
- 1764/1787, Kirkko
- - - 1870-I, Kirkko
- 1764/1787, Tapuli
- 1764/1787, Kirkkomaan aita
- 1764/1787, Rakennus
- 1764/1787, Pelto
- 1764/1787, Pelto?
- - - 1870-I, Pelto
- 1764/1787, tie tai polku
- - - 1870-I, tie tai polku
- 1764/1787, Rantaviiva
- - - 1870-I, Rantaviiva

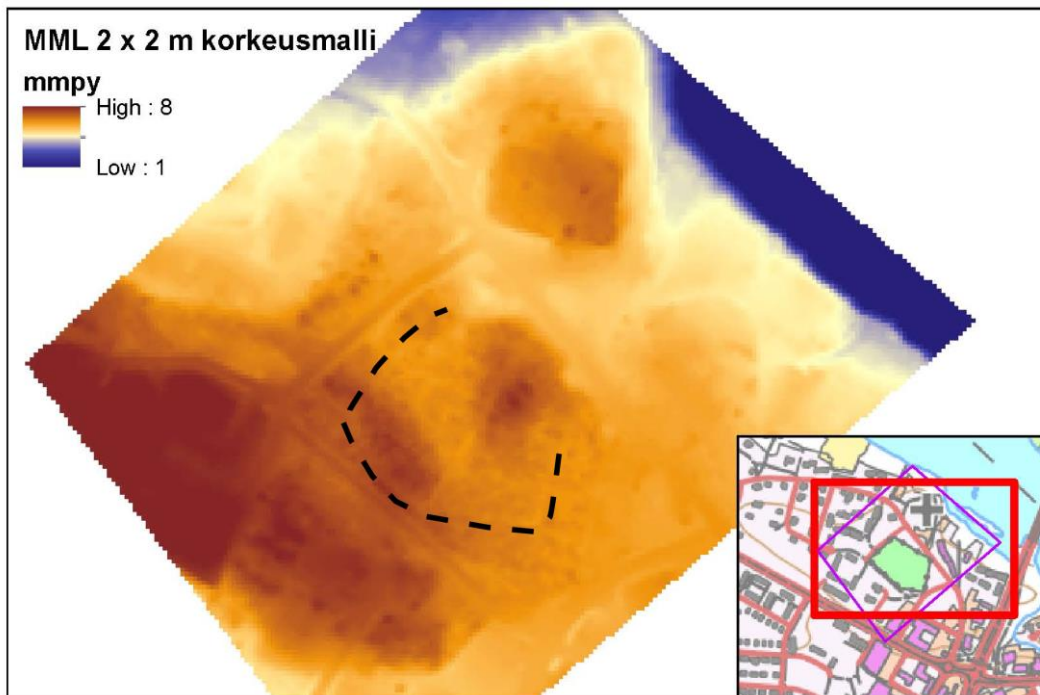
Haukiputaan vanha hautausmaa Maanmittauslaitoksen kiinteistöjakokartoilta 12A (isojako 1764, renovoitu 1787) ja 17D (1870-luku). Maanmittauslaitoksen arkisto. Taustalla Maanmittauslaitoksen ortokuva 2017, yläkuvassa MML peruskarttalehti vuodelta 1955 (MML Vanhat painetut kartat). Aseointi T.Tanska. Aseointi ei ole täysin tarkka, luultavasti hautausmaan aluetta pitäisi hiukan korjata: "nostaa" ylävasemmalle (vrt tielinjat ja pellot 1955 kartalla). Virhettä on myös kahden isojakokartan välillä: hautausmaa-alueet asettuisivat todennäköisesti paremmin päällekkäin, jolloin muutosta karttojen välillä olisi lähinnä hautausmaan muodossa (vanhemman länsisivulla "uloke"). Virheet johtuvat isojakokarttojen suurpiirteisyydestä ja nopeasta aseoinnista: luonnos, ei täysin loppuun asti mietitty aseointi.

Kartta 4. Isojakokartoilta digitoidut kohteet (kirkot, tapulit, hautausmaat, sekä lähimmät muut rakennukset, pellot ja tielinjat) Maanmittauslaitoksen vuoden 1955 peruskarttalehdellä ja vuoden 2017 ortoilmakuvan päällä. Molemmat tausta-aineistot © MML. lisenssi: <https://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata-lisenssi-cc40>

Karttojen ja arkistolähteiden tietojen perusteella vaikuttaa siltä, että Haukiputaan vanhan hautausmaan vanhimmat osat ovat ilmeisesti sijainneet nykyisen hautausmaa-alueen itä- ja kaakkoispuolilla. Kohteita tarkasteltaessa huomio kiinnittyy myös siihen, että iso osa molempien karttojen hautausmaiden koillisosista näyttäisi jäävän nykyisen kotiseutumuseon tontille. (Ks. Kartta 4 ja raportin liitteenä nro 5 olevat kartat) Kuten edellä on todettu, asemoituvat hautausmaat tässä esitetyillä kartoilla mahdollisesti hiukan liian etelään, mutta kyseessä voisi ainakin osin olla myös myöhempi, hautausmaan käytöstä poiston jälkeen tapahtunut muutos tilankäytössä. Asian varmistaminen vaatisi kuitenkin tarkempaa selvitystä kotiseutumuseon tontin historiasta. Jatkossa tulisi myös perehtyä Kansallisarkiston isojakokarttoihin tässä käytettyjen Maanmittauslaitoksen käyttökopioiden ohella.

Kun verrataan vanhojen karttojen hautausmaita vuoden 1955 karttaan, näyttäisi ensisilmäyksellä siltä, että vanhojen karttojen hautausmaat olisi piirretty hiukan väärään kulmaan. Kyse voi hyvin olla myös aidosta, karttojen piirron jälkeen tapahtuneesta hautausmaan laajennuksista johtuvasta hautausmaa-alueen muodon muutoksesta. Kuten edellä on kerrottu, laajennettiin aluetta useaan otteeseen 1800-luvulla kohti tielinjoja ja peltojen reunoja.

Nykyisin aidatun hautausmaa-alueen pinta-ala on noin 1,18 hehtaaria, siinä missä kalustoluetteloihin merkittyjen mittatietojen perusteella se 1860-luvulla oli ilmeisesti lähempänä 0,73 hehtaaria, ja karttojen perusteella olisi vanhemmassa isojakokartassa ollut karkeasti arvioiden noin 0,6 ha. Hiukan yli sadassa vuodessa hautausmaan koko olisi siis kaksinkertaistunut. Kun tarkastellaan korkeusmittauksista luotuja malleja (kartta 5, ks. Myös Museoviraston tuottama Haukiputaan kirkon alueen Lidar- malli, kartta.museoverkko.fi¹) huomio kiinnittyy nykyisen hautausmaan keskellä oleviin painauma-alueisiin ja polkuihin joiden sisäänsä rajaama alue on suunnilleen 0,6 hehtaarin kokoinen.

Kartta 5. Maanmittauslaitoksen 2 x 2 m korkeusmalli, johon mustalla katkoviivalla merkitty maastomallissa erottuvia polku- tai muita linjoja, jotka voisivat liittyä vanhan hautausmaan rajaan. 2 x 2 m korkeusaineisto ja pikkukartan Maastokartta © MML. (lisenssi: <https://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata-lisenssi-cc40>).

¹ Suora linkki aineistoon:

https://kartta.museoverkko.fi/?zoomLevel=11&coord=422685.5_7229382&mapLayers=235+100+,155+100+N%C3%A4yt%C3%A4%20nimet&showMarker=true

2 Hautamuistomerkit

Titta Kallio-Seppä, Anniina Kuha & Artturi Kerola

2.1 Hautamuistomerkkien tyypit ja sukujen hoidossa olevat haudat

Taulukossa 1 on jaoteltu kaikki erilaiset dokumentoidut hautamuistomerkki- ja hautasijatyyppit. Peltinen kääro rautavarrella on tyypiltään yleisin. Suurin osa peltiosista on kuluneita niin, että mitään tekstejä ei ole jäljellä. Poikkeuksen tekevät muutamat Holman suvun huoltamat käärot. Monet kääroista eivät ole enää alkuperäisellä paikallaan, vaan ne on maasta irtoamisen jälkeen siirretty nojaamaan hautausmaa-alueen puihin. Kiviset vaakatasossa olevat ja hieman vinoon asetetut hautakivilaatat, sekä pystyssä olevat hautakivet oli kaiverrettu. Useista näistä kaiverrus oli kulunut lähes tai kokonaan lukukelvottomaksi. Rautaisista risteistä monet olivat katkenneita, poikkeuksena Vahtolan suvun ja Haukiputaan seurakunnan entisen Kranck-nimisen papin ja hänen vaimonsa ristit, jotka on entisöity.

Taulukko 1. Dokumentoidut hautamuistomerkkityypit ja mahdolliset hauta-alueet.

peltinen kääro rautavarrella (tai pelkkä varsi)	rautainen risti (tai katkelma)	laakasuunnassa oleva hautakivi	pystyssä oleva hautakivi	mahdollinen hautakivi	hautapai- nanne	kumpare	hautakammio	Yhteensä
25	7	13	12	7	11	1	1	77

Hautamuistomerkkien haudattujen tietojen täydentämisessä ja haudattujen identifioimisessa apuna käytettiin Suomen Sukututkimusseura Historiakirjat -sivustoa (HisKi), jonne on kirjattu kuolleiden luetteloon kaikki Haukiputaan seurakunnan haudatut vuosilta 1680–1692 ja 1715–1904. Dokumentoiduista hautamuistomerkeistä saatiin haudatun identiteetti selvitettyä 34 hautauksen kohdalla. Näistä 33:lle saatiin selvitettyä kuolinikä. Tietojen perusteella kootusta taulukosta 2 nähdään, että näistä haudoista vain kuusi on kuulunut lapsille. Yli 50-vuotiaiden osuus identifioiduista hautasijoista on yli puolet eli 57,5 %.

Taulukko 2. Identifioitujen haudattujen kuolinikä.

Haudatun ikä vuosina	lkm
0-1	1
1-4	2
4-10	3
10-20	0
20-30	3
30-40	3
40-50	2
50-60	6
60-70	5
70-80	4
80-90	4
Yhteensä	33

Hautaamisen ajankohdan mukaan tilastoituna (taulukko 3) nähdään, että identifioidut hautaukset painottuvat 1860–1880-luvuille, eli hautausmaan käyttöajankohdan viimeisille vuosikymmenille.

Taulukko 3. Kuoliniän mukaan jaoteltu hautauksen ajoittuminen hautausmaalla.

Hautaamisen vuosikymmen	lkm
1810-luku	2
1820-luku	0
1830-luku	1
1840-luku	1
1850-luku	1
1860-luku	6
1870-luku	5
1880-luku	18
Yhteensä	34

Hautausmaan alueella on selvästi näkyvissä kolmen eri suvun hautojen alueita. Heti pääportin vieressä oikealla, eli läntisellä puolella sijaitsevat näkyvästi hoidetut *Snellmanin suvun* haudat (nrot 1-3). Kivillä reunustetulle alueelle on sijoitettu kolme vaakasuunnassa olevaa hautakiveä, joiden mukaan alueelle on haudattu kuusi henkilöä, joiden kuolinajat ajoittuvat 1830–1880-luvuille.

Toinen suku on *Holman suku*, jolta löytyy pääportilta lähtevä pääpolun vasemmalta, eli idän puolelta peltisiä kääröjä, joissa mainitaan neljän henkilön nimet (nrot 68–70), joiden kuolinajat ajoittuvat puolestaan 1870- ja 1880-luvulle sekä vuoteen 1818. Holmien haudoista hieman etelään, edelleen pääpolun varressa sen itäpuolella on kolme *Vahtolan hautaa* vuosilta 1865 ja 1869 (nrot 65–67). Lisäksi tiedetään, että Heikelin hauta (nro 10) on *Heikel-Heikinheimo-sukuun* kuuluva ja suvun hoitama hauta.

2.2 Dokumentoidut hautamuistomerkit

Kenttätutkimuksissa pyrittiin dokumentoimaan kaikki maanpinnalla edes osittain näkyvät hautamuistomerkit sanallisesti, valokuvin ja osittain myös piirtämällä. Muutamia metallisia hautamuistomerkkien osia paikannettiin metallinetsimen avulla, muutamia kivisiä dokumentoitiin pinnanmuotojen perusteella ja maakerrosta raottamalla. Tekstien ja yksittäisten kirjainten ja numeroiden paremman erottuvuuden takaamiseksi apuna käytettiin muun muassa hienoa kuivaa hiekkaa, vettä sekä taskulamppua.

Huom! Numerot 45–51, 57 ja 59–60 ovat metallinilmaisimen havaintoihin käytettyjä numeroita minkä vuoksi ne puuttuvat hautamuistomerkkien juoksevasta numeroinnista.

2.2.1 Hautamuistomerkit 1–3: Snellmanien sukuhauta

Snellmanien suvun hautoja on vanhan kirkkoherran kaudelta periytyneen tavan mukaan seurakunnan puolesta siistitty ja hautakiville on vuosittain tuotu kesällä kukkia ja talvella kanervia. Virallisesti haudat eivät kuitenkaan koskaan ole olleet seurakunnan hoidossa. Käytännöstä on ilmeisesti luovuttu vuonna 2018. Vuonna 2016 hautakivet on puhdistettu kuumavesipuhdistuksella (Hirstiö-Snellman 2017) ja ympäriltä on kaadettu nuorempaa puustoa ja muuta kasvillisuutta (Mikkonen 2018).

2.2.1.1 Hautamuistomerkki 1: Snellman Gustava

Haudatun nimi: Gustava Snellman

Syntymäaika: (arvio) 28.8.1814

Kuolinaika: 22.8.1880

Muistomerkkin koko teksti: Tässä lepää lukkari Benj. Snellmanin tytär Gustafva s. 28/8 1814 k. 22/8 1880. Kiitos olkoon Jumalan, joka meille voiton antanut meidän Herran Jesuksen Kristuksen kautta. 1 Kor. 15:57

Symbolit ja koristelu: Tilan jakavat viivat tekstien välissä.

Tekstin tekniikka: Kaiverrus. Kaiverruksessa mustaa väriä, joka osittain kulunut.

Tyyppi: Vaakatasoinen kivilaatta rajatun kivialueen sisällä.

Materiaali: Kivi

Koko: (K x L x P cm) 106 x 65 x 28 cm

Asento ja kunto: Maansuuntainen, hyvä. Kaiverrus osittain rapautunut.

Suunta: Itä-länsi

Hautasijan näkyminen: Kivillä rajattu alue, koko 9,2m x 2,7m.

Sijainti hautausmaalla: Pääsisäänkäynnin oikealla puolella, etäisyys n. 3 metriä.

Kuolinsyy: halvaus

Kuolin ikä: 66 v 10 pv

Kylä: Kirkonkylä

Lisätiedot: Geneanet: Gustava Benjamintytär Snellman oli Benjamin G. Snellmanin ja Christina Ulrika Enbomin tytär. Hiski-tietokannan mukaan hän kuoli naimattomana. Hautamuistomerkki kuuluu kolme hautaa sisältävään sukuhautaukseen.

2.2.1.2 Hautamuistomerkki 2: Snellman Benjamin, Enbom Christina & Snellman Ulrika Sofia

Haudatun nimi: Benjamin Snellman, Christina Enbom & Ulrika Sofia Snellman

Syntymäaika: B. S. 9.2.1789, C. E. 1783 & U. S. 24.8.1824

Kuolinaika: B. S. 22.2.1876, C. E. 16.11.1867, U. S. 1.6.1831

Muistomerkkin koko teksti: Tässä lepää lukkari Benj. Snellman. s. 9/2 1789 k. 22/2 1876 ja puolisonsa C. U. Enbom s. 1783 k. 16/11 1867 ja heidän tyttärensä Ulrika Sofia s. 24/8 1824 k. 1/6 1831.

Sillä joka kuollut on, Hän on Synnistä wanhurskaaksi tehty. ROM: 6.1:XV

Symbolit ja koristelu: Tilanjakavat viivat tekstien välissä.

Tekstin tekniikka: Kaiverrus. Kaiverruksessa mustaa väriä, joka osittain kulunut.

Tyyppi: Vaakatasoinen kivilaatta rajatun kivialueen sisällä.

Materiaali: Kivi

Koko (K x L x P cm): 104 x 66 x 24 cm.

Asento ja kunto: Maansuuntainen, hyvä. Kaiverrus osittain rapautunut.

Suunta: Itä-länsi

Hautausmaalla näkyminen: Kivillä rajattu alue, koko 9,2m x 2,7m.

Sijainti hautausmaalla: Pääsisäänkäynnin oikealla puolella, etäisyys n. 3 metriä.

Lisähavainnot: Hautakivi on sukhautauksen osa.

Kuolinsyy: (Hiski) B.S. ålder, eli vanhuus, C.E. ? & U.S. feber, eli kuume.

Kuolin ikä: B.S. 87v 13 pv, C.E. 84v 4kk 10pv & U.S. 6v 9kk 5pv.

Kylä: Haukipudas

Lisätiedot: Benjamin Snellman toimi pitkään Haukiputaan seurakunnan ”etevänä ja tarmokkaana” kanttorina 1807–1876. Lukkari valitti, että kirkon pimeys haittaa seurakuntalaisten virrenveisuuta, minkä johdosta ikkunoiden suurennus toteutettiin jo seuraavana vuonna. Häntä pidettiin vaikutusvaltaisena henkilönä, joka säästeliäänä puuttui rahaa vieviin uudistuksiin. (Rytkönen 1978: 429; Asunmaa et al. 2008: 16–17). Kustaa Pentti kertoo muistelmissaan Benjamin Snellmanista: ”Wanhat haukiputtaalaiset kertoo paljon hänestä. Snellman oli ollut johtomies aikanaan, kaikissa Haukiputaan kuntaa käsittelevissä asioissa.” Benjaminin vaimo oli kuollut varhain ja taloudenhoitajana toimi Benjaminin ainoa tytär Gustava. (Pentti 1930: 80–81)

2.2.1.3 Hautamuistomerkki 3: Snellman Christian Henrik & Snellman Ewa Christina

Haudatun nimi: Christian Henrik Snellman & Ewa Christina Snellman

Syntymäaika: C.S. 15.3.1777 & E.S. 5.2.1781

Kuolinaika: C.S. 22.5.1855 & 6.3.1863.

Muistomerkkin koko teksti: Tässä lepää meri kapteni Chr. Henrik Snellman. s. 15/3 1777 k. 22/5 1855 ja hänen sisarensa Ewa Christina s. 5/2 1781 k. 6/3 1863.

Christus on meille elämä ja kuolema on meidän voitto.

Kuolinsyy: Geni-tietokannassa merkintä C.S. kuolinsyynä på en resa i Haukipudas.

Kuolin ikä: (Geneanet) C.S. 77v & E.S. -

Kylä: -

Symbolit ja koristelu: Tilan jakavat viivat tekstien välissä.

Tekstin tekniikka: Kaiverrus. Kaiverruksessa mustaa väriä, joka osittain kulunut.

Tyyppi: Vaakatasoinen kivilaatta rajatun kivialueen sisällä.

Materiaali: Kivi

Koko (K x L x P cm): 104 x 67 x 14 cm.

Asento ja kunto: Maansuuntainen, hyvä. Kaiverrus osittain rapautunut. Kivikehä osittain sammaloitunut, männyn kanto haudasta itään n. 1m.

Suunta: Itä-länsi

Hautasijan näkyminen: Kivillä rajattu alue, koko 9,2 m x 2,7 m.

Sijainti hautausmaalla: Pääsisäänkäynnin oikealla puolella, etäisyys n. 3 metriä.

Lisähavainnot: Osa sukuhautausta.

Lisätiedot: (Geneanet) Christian Henrik Snellman oli sukupuutietokannan mukaan eläessään merikapteeni. Hän syntyi Piippolassa, ja oli avioituneena Maria Madgalena Roering (1779-1814) kanssa, jonka kanssa hänellä oli kolme lasta, Johan Vilhelm Snellman (syntyi Tukholman satamassa), Carl August Snellman ja Anna Christina Snellman.

2.2.2 Hautamuistomerkki 4: Grundström Kaisa Matilda

Haudatun nimi: Kaisa Matilda Grundström

Syntymäaika: 1876

Kuolinaika: 1886

Muistomerkkin koko teksti: Kaisa Grundström s. 1876 k. 1886

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: 9v 4kk 28pv

Kylä: Haukipudas

Lisätiedot: Hiski-tietokannan mukaan vainaja voisi olla lapsi Kaisa Matilda, joka kuoli 17.5.1886, ja haudattiin 21.5.1886. Tietokannasta ei selviä kuolinsyytä. Isä talokas Niilo Grundström.

Symbolit ja koristelu: Tilanjakavat viivat tekstien välissä.

Tekstin tekniikka: Kaiverrus. Kaiverruksessa mustaa väriä, joka osittain kulunut.

Tyyppi: Vaakatasoinen kivilaatta rajatun kivialueen sisällä. Suorakulmainen

Materiaali: Kivi

Koko (K x L x P cm): 40 x 31 x 7 cm

Asento ja kunto: Maansuuntainen. Kasvanut kuusta, hautamuistomerkki on lukukelvottomaksi kulunut ja sammaloitunut, osittain uponnut.

Suunta: 280 (asteluku)

Hautasijan näkyminen: Kivilaatta betonista valetun rajatun alueen sisällä (232 cm x 134 cm x 17 cm)

Sijainti hautausmaalla: Pääkäytävän länsipuolella, Snellmanien haudan vieressä.

2.2.3 Hautamuistomerkki 5: Simelius Jaakko

Haudatun nimi: Jaakko Simelius

Syntymäaika: 2.4.1840

Kuolinaika: 27.5.1886

Muistomerkkin koko teksti: Jaakko Simelius s. 2/4 1840 k. 27/5 1886

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: 46v 1kk 26 pv

Kylä: Haukipudas

Lisätiedot: Hiski-tietokannan mukaan perheellinen kruununnimismies.

Kuolinilmoitus 29.5.1886 Oulun lehti nro 43, s. 2. (digi.kansalliskirjasto.fi) Kuolinilmoituksesta käy ilmi, että Simelius toimi nimismiehenä järjestyksessä Ylitorniolla, Suomussalmella ja Kiimingissä. Kuollessaan hänellä oli yhdeksän alaikäistä lasta ja puoliso. Vainaja kuvailtiin ilmoituksessa luonteeltaan ja käytökseltään ystävälliseksi. Asunmaa et al. (2008: 37–38) kertoo nimismies Jaakko Simeliuksesta ja Pärkistä, jota Simelius otti kiinni. Simeliuksen sanotaan olleen virkaintoinen. ”Nyt nimismies makaa meidän hautausmaassamme. Omaiset ovat pystyttäneet yksinkertaisen graniittipatsaan hänen haudalleen. Hän kuoli 46-vuotiaana vuonna 1886.”

Kustaa Pentin muistelmassa Simeliuksesta kerrotaan seuraavasti: ”Nimismies Jaakko Simelius oli syntynyt vuonna 1840 ja kuoli vuonna 1886. Hän oli näin vakavain koettelemusten kautta kulkenut ja kehittänyt siivoksi ja rauhalliseksi mieheksi. Wanhat jotka muisti hänen nuoruudessaan kerta hänen olleen hyvin virkaintoisen miehen. Nimismies Simelius makkaa meidän vanhassa hautausmaassa. Omaisensa ovat hänelle pystyttäneet yksinkertaisen kraniiittipatsaan nimittäin haudalleen. Hän on ollut kuolleena 49 vuotta. (Pentti 1930-l: 145)

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kaiverrus.

Tyyppi: Vaakatasoinen kivilaatta rajatun kivialueen sisällä. Suorakulmainen.

Materiaali: Kivi

Koko (K x L x P cm): 46 x 68 x 10cm

Asento ja kunto: Maansuuntainen.

Suunta: 280

Hautasijan näkyminen: Kivilaatta kivillä rajatun alueen sisällä (121 x 238 cm)

Sijainti hautausmaalla: Pääkäytävän länsipuolella, Grundströmin haudan vieressä.

Lisähavainnot: Puutarhurin kertomana hautasijaa siistitty n. 20 vuotta sitten sukulaisten muistamistilaisuutta varten.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.4 Hautamuistomerkki 6: kasvillisuudella peittynyt hauta-alue

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: -

Materiaali: kasvillisuuden ja sammaleen peitossa.

Koko (K x L x P cm): -

Asento ja kunto: -

Suunta: itä-länsi

Hautasijan näkyminen: kivillä rajattu alue (195 x 97 cm)

Sijainti hautausmaalla: Pääkäytävän länsipuolella, etäisyys H5. 2,6m.

Lisähavainnot: Sammaleen peittämä kumpare. Pienen raotuksen myötä löytyi vain pikkukiviä. Ei kaivettu sen suuremmin auki.

2.2.5 Hautamuistomerkki 7: maansuuntainen kivilaatta

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: maansuuntainen kivilaatta.

Materiaali: Soikion muotoinen kivi.

Koko (K x L x P cm): 60 x 75 cm

Asento ja kunto: maansuuntainen. Ei havaittua tekstiä, todennäköisesti rapautunut.

Suunta: todennäköisesti itä-länsi

Hautasijan näkyminen: Hautakivi uponnut maahan, ollut lehtien peitossa.

Sijainti hautausmaalla: n. 2 m etäisyys länteen H1.-H3. sukuhaudasta.

Lisähavainnot: Hautamuistomerkit 7, 8 ja 9 rivissä vierekkäin pohjois-eteläsuuntaisessa rivissä.

2.2.6 Hautamuistomerkki 8: maansuuntainen kivilaatta

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kaiverrus rapautunut.

Tyyppi: maansuuntainen kivilaatta

Materiaali: Suorakulmainen kivilaatta, maansuuntainen. Voi myös olla kiviseosta.

Koko (K x L x P cm): 86 x 59 cm

Asento ja kunto: Maansuuntainen ja peittynyt osittain maan alle. Maakerrosta poistettaessa kiven päältä osoittautui oletettua suuremmaksi.

Suunta: itä-länsi

Hautasijan näkyminen: Maahan upotettu kivi.

Sijainti hautausmaalla: Etäisyys n. 50 cm H7:sta etelään.

Lisähavainnot: Hautamuistomerkin itäpuolella, eli edestä katsottuna sijaitsee katajantaimi.

Hautamuistomerkit 7, 8 ja 9 rivissä vierekkäin pohjois-eteläsuuntaisessa rivissä.

2.2.7 Hautamuistomerkki 9: Kalsfors? Alexandra

Haudatun nimi: Alexandra (Katariina Kalsfors)

Syntymäaika: -

Kuolinaika: 1886?

Muistomerkin koko teksti: Alexandra

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: ei ilmoitettua kuolinikää

Kylä: -

Lisätiedot: Haukiputaan haudattujen listauksessa löytyy vain yksi Alexandra nimellä merkitty: Aleksandra Katariina Kalsfors, kuollut vuonna 1886.

Symbolit ja koristelu: Suora viiva nimen alapuolella.

Tekstin tekniikka: Kaiverrus. Kaiverruksesta hiekan avulla paljastui kirjoitusvirhe, joka valmistuksen aikana korjattu. N/D päällekkäin.

Tyyppi: Maansuuntainen kivilaatta.

Materiaali: Soikion muotoinen kivilaatta.

Koko (K x L x P cm): 56 x 75 cm

Asento ja kunto: Maansuuntainen, kirjoitus osittain rapautunutta.

Suunta: itä-länsi

Hautasijan näkyminen: Maahan upotettu kivi.

Sijainti hautausmaalla: Etäisyys n. 50 cm H8:sta etelään.

Lisähavainnot: Hautamuistomerkestä katsottuna viistosti oikealla edessä kasvaa pienikokoinen kuusi joka voisi olla hyvä poistaa. Hautamuistomerkit 7, 8 ja 9 rivissä vierekkäin pohjois-eteläsuuntaisessa rivissä.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.8 Hautamuistomerkki 10: Heikel Henrik Jakob

Haudatun nimi: Henrik Jakob Heikel

Syntymäaika: 28.3.1782

Kuolinaika: 20.4.1843

Muistomerkin koko teksti: HÄRIIVILAR HÄRADSHOFDINGEN IKEMIDOMSAGA HENR JAC HEIKEL FÖDD D. 28/3 1782 DÖD. D 20/4 1843

Kuolinsyy: oang, eli ilmoittamaton (HisKi)

Kuolin ikä: 61 v, 22 pv.

Kylä: -

Lisätiedot: Ylioppilasmatrikkelin tietojen mukaan Henrik Jakob Heikel syntynyt 28.3.1782, isä oululainen kauppias Henrik Heikel (kuol. 1818). Ylioppilaaksi Turussa 11.2.1799. Kemin tuomiokunnan tuomari 1821. Kuollut Haukiputaalla 20.4.1843. Puoliso 1806 syntynyt Anna Margareta Laurin, kuollut 1857.

Sukuseura Heikel-Heikinheimon mukaan Haukiputaan Heikelin hauta kuuluu sukuseuran hoitovastuuseen liitettyihin hautoihin (seuran toimintakertomus vuodelta 2003–2004). Hautausmaalla hautakivi erottuikin moniin muihin hautakiviin nähden puhtaana ja teksti erottuu kivessä hyvin.

Symbolit ja koristelu: Suora viiva tekstin alapuolella.

Tekstin tekniikka: Kaiverrus.

Tyyppi: Maansuuntainen kivilaatta

Materiaali: kivi

Koko (K x L x P cm): 74 x 61 x 16 cm

Asento ja kunto: lähes vaakatasossa (itäreuna hieman alempana), jossakin vaiheessa kunnostettu.

Suunta: itä-länsi

Hautasijan näkyminen: Maahan upotettu kivi.

Sijainti hautausmaalla: Etäisyys H9:stä n. 3-4 m lounaaseen.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.9 Hautamuistomerkki 11: maa-aineksella peittynyt kumpare

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Maa-aineksella peittynyt suunnilleen suorakulmion muotoinen kumpare.

Materiaali: -

Koko (K x L x P cm): 120 x 55 cm

Asento ja kunto: Sammaleen alle peittynyt kohde. Alueella kasvaa saniaista ja kuusentaimia.

Suunta: itä-länsi

Hautasijan näkyminen: Sammalkumpare. Ei hautakiveä esillä.

Sijainti hautausmaalla: Etäisyys H5. luoteeseen 6 m.

Lisähavainnot: Maata raotettiin, mutta suurempia kiviä ei löytynyt.

2.2.10 Hautamuistomerkki 12: kaatunut hautakivi

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Kaatunut hautakivi

Materiaali: Luonnonkivi

Koko (K x L x P cm): 62 x 36 x 24 cm

Asento ja kunto: Maansuuntainen, osittain vajonnut itäpäästä. Suurin osa kivistä oli sammaleen peitossa.

Suunta: itä-länsi, oletettu kaatumissuunta itään päin.

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: Etäisyys H5. luoteeseen 6 m.

2.2.11 Hautamuistomerkki 13: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: peltinen käärö rautavarrella

Materiaali: metalli ja pelti

Koko (K x L x P cm): Pelti 37 x 37 cm, varren korkeus 136 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä kallistuneena pohjoiseen n. 30 astetta. Maali kulunut, peltiosa hapettunut. Varressa vielä mustaa väriä.

Suunta: informaatiopuoli itään.

Hautasijan näkyminen: Kohoumaa maassa.

Sijainti hautausmaalla: Etäisyys H12. n. 10 m etelään.

Lisähavainnot: Itäpuolella mahdollinen kaivantoalue, jossa kasvaa heinää ja sammalta.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.12 Hautamuistomerkki 14: Uusitalo (Iljana) Kustaa

Haudatun nimi: (Hiski ja Genealogy) Kustaa (Kustu) Uusitalo (Iljana)

Syntymäaika: 23.6.1832

Kuolinaika: 27.8.1886

Muistomerkin koko teksti: Kustu Uusitalo Iljana s. 23.6.1832 k. 27.8.1886

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: 54v 2kk 4pv

Kylä: Haukipudas

Lisätiedot: Syntynyt Hailuodossa. Haukiputaalle tullessaan muuttanut sukunimensä Uusitaloksi. (Genealogy). Nainut Brita Uusitalon (arvioitu s. 1807 ja k. 1863). Juho Siponpoika Iljanan ja Maria Laurintytär Iljanan poika.

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kaiverrus, vanhahtava kirjoitustyyli.

Tyyppi: Pystyssä oleva hautakivi

Materiaali: muotoiltu kivi

Koko (K x L x P cm): 50 x 42 x (alhaalta 34 cm, ylhäältä 8 cm)

Asento ja kunto: Pystyssä, kiven yläpuolella kulumisura ja vasemmassa kulmassa lohkeama. Hautakivi osittain kallistunut itään oikealta sivulta. Lisäksi hieman kallistumista taaksepäin länteen.

Suunta: itä-länsi

Hautasijan näkyminen: Kohoumaa maassa.

Sijainti hautausmaalla: Pääväylältä n. 25 m länteen.

Lisähavainnot: Hauta paksurunkoisen kuusen vieressä.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.13 Hautamuistomerkki 15: Högman Edward & Högman Lydia

Haudatun nimi: Edward Högman & Lydia Högman

Syntymäaika: E.H. 20.1.1854 (Kajaani) & L.H. 16.11.1858

Kuolinaika: E.H. 24.2.1879 & L.H. 25.7.1860

Muistomerkkin koko teksti: Edward Högman s. 20/I 1854 k. 24/II 1879 Lydia Högman s. 16/XI 1858 k. 25/VII 1860

Kuolinsyy: E.H. magkatarr, eli mahakatarrri

Kuolin ikä: E.H. 25v 1kk 4pv & L.H. 1v 8kk 9pv

Kylä: Haukipudas

Lisätiedot: Hiski-tietokannan mukaan Edward Högman on ollut jumaluusopin (teologian) ylioppilas. Ylioppilasmartikkeli 1853-1899: Högman Edward syntyi Kajaanissa, vanhemmat maanmittari Erik Johan Högman ja Kristiina Elisabet Ricksten. Ylioppilas Oulun lyseosta (3.6.1876?). Lydiasta maininta Genealogissa, Volter Högmanin / Rihtiniemi (16.3.1861-26.4.1938) sisar, joka myös Edwardin veli. Bruno Högman (s. 28.6.1856) Edwardin ja Lydian veli.

Symbolit ja koristelu: Tähti (6x6 cm) hautakiven yläosassa ja kaksi palmun lehteä (34x42 cm) hautakiven alareunassa. Teksti kilvenmuotoisella vaalealla alueella. Kuviot lasisen sileitä ja vaaleanharmaita. Muilta osin kivi tummanvärinen.

Tekstin tekniikka: Kaiverrus, koristeellinen fontti.

Tyyppi: pystyssä oleva hautakivi

Materiaali: kivi

Koko (K x L x P cm): 112 x 49 x 13 cm

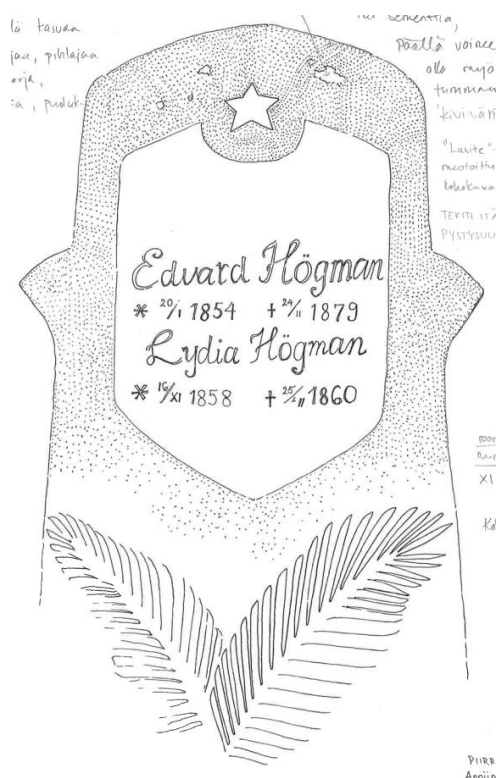
Asento ja kunto: Hautakivi pystyssä, kivisen jalustan päällä.

Suunta: itä-länsi

Hautasijan näkyminen: Kasvillisuuden peitossa haudan itäpuoli.

Sijainti hautausmaalla: H1-H3 sukuhaudoista 25m länteen.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.14 Hautamuistomerkki 16: hautapainanne

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: heinikkoinen neliönmuotoinen alue

Materiaali: kivi

Koko (K x L x P cm): Maan alla yksi kivi: 37x38x20 cm

Asento ja kunto: Peittynyt maan alle, mahdollisesti poikki. Toinen puolikas myös maan peitossa.

Suunta: itä-länsi

Hautasijan näkyminen: Kasvillisuuden peitossa, kasvaa saniaista.

Sijainti hautausmaalla: H15:sta 3 m lounaaseen. Idästä länteen katsottuna hautausmaan pohjoinen aitaus n. 5m päässä.

Lisähavainnot: Kohde täysin maan peitossa. Maa-alueella selvästi ympäristöstä eroava heinikkoinen alue, voi olla näin ollen myös selvästi erottuvaa kumpareta suurempikin hautaus? Heinäinen maa-alue kumpareista. Alueella tehty maatutkaus TA3-alue.

2.2.15 Hautamuistomerkki 17: rautaristin katkelma kivipaaden päällä

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Risti (todennäköisesti) ja kivi

Materiaali: metalli ja kivi

Koko (K x L x P cm): 67x45x24 cm (kiven koko)

Asento ja kunto: Hautakivi pystyasennossa, vähän kallistuu länteen. Kiven keskellä metalliosa, joka mennyt poikki myöhemmin.

Suunta: itä-länsi

Hautasijan näkyminen: Muistomerkki pienen kummun päällä, peittyy kuusen oksien alle.

Sijainti hautausmaalla: 16:sta 4 m etelään.

2.2.16 Hautamuistomerkki 18: hautapainanne

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Hautapainanne

Materiaali: -

Koko: 180x180 cm, syvyys 28 cm

Asento ja kunto: -

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: Kuoppa maassa. Maan alla kiviä.

Sijainti hautausmaalla: Lännenpuoleisesta aitausreunasta n. 40 m ja etelänpuoleisesta n. 50 m.
Lisähavainnot: Samankaltaisuutta 18-20 numeroiden kanssa.

2.2.17 Hautamuistomerkki 19: hautapainanne

Haudatun nimi: -
Syntymäaika: -
Kuolinaika: -
Muistomerkin koko teksti: -
Kuolinsyy: -
Kuolin ikä: -
Kylä: -
Lisätiedot: -
Symbolit ja koristelu: -
Tekstin tekniikka: -
Tyyppi: Hautapainanne
Materiaali: -
Koko: 100x230 cm, syvyys 35 cm
Asento ja kunto: -
Suunta: -
Hautasijan näkyminen: Kuoppa maassa
Sijainti hautausmaalla: 2 m H18:sta itään.
Lisähavainnot: Samankaltaisuutta 18-20 numeroiden kanssa.

2.2.18 Hautamuistomerkki 20: hautapainanne

Haudatun nimi: -
Syntymäaika: -
Kuolinaika: -
Muistomerkin koko teksti: -
Kuolinsyy: -
Kuolin ikä: -
Kylä: -
Lisätiedot: -
Symbolit ja koristelu: -
Tekstin tekniikka: -
Tyyppi: Hautapainanne
Materiaali: -
Koko: 200 x 190 cm, syvyys 45 cm
Asento ja kunto: -
Suunta: -
Hautasijan näkyminen: Kuoppa maassa
Sijainti hautausmaalla: 10 m H19:sta kaakkoon.
Lisähavainnot: Samankaltaisuutta 18-20 numeroiden kanssa.

2.2.19 Hautamuistomerkki 21: peltinen kääro rautavarressa

Haudatun nimi: -
Syntymäaika: -
Kuolinaika: -
Muistomerkin koko teksti: -
Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: peltinen käärö rautavarressa

Materiaali: metalli (pelti ja rauta)

Koko (K x L x P cm): pelti 37x20 cm ja varsi 132 cm.

Asento ja kunto: Maansuuntainen, kaatunut lounaaseen päin. Musta väri säilynyt melko hyvin. Tekstiosa, joka irronnut merkistä, ruostunut reikäiseksi ja haljennut keskeltä. Toinen osa vieressä maan alla. Neljä kiinnitysreikää. Käärön yläosassa risti. Varressa ei kierteitä.

Suunta: todennäköisesti tekstipuoli ollut itään päin.

Hautasijan näkyminen: Kuoppa maassa (220x460 cm)

Sijainti hautausmaalla: 30 m idänpuoleisesta aidasta, 30 m etelänpuoleisesta aidasta

Lisähavainnot: Hautamerkin takana paksurunkoinen kuusi länteen päin.

2.2.20 Hautamuistomerkki 22: hautapainanne

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Hautapainanne

Materiaali: -

Koko: 180x90 cm, syvyys 30 cm

Asento ja kunto: -

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: Kuoppa maassa

Sijainti hautausmaalla: Idänpuoleisesta aidasta 10 m, H21 10 m itään.

Lisähavainnot: Samankaltaisuutta 18-20 numeroiden kanssa.

2.2.21 Hautamuistomerkki 23: hautapainanne

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Hautapainanne

Materiaali: -

Koko: 180x150 cm, syvyys 40 cm

Asento ja kunto: -

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: Kuoppa maassa (180x150 cm, syvyys 40 cm)

Sijainti hautausmaalla: 22:sta n. 4 m itään.

Lisähavainnot: Samankaltaisuutta 18-20 numeroiden kanssa.

2.2.22 Hautamuistomerkki 24: hautapainanne

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Hautapainanne

Materiaali: -

Koko: 200x140 cm, syvyys 30 cm

Asento ja kunto: -

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: Kuoppa maassa

Sijainti hautausmaalla: 22:sta n. 2 m etelään.

Lisähavainnot: Samankaltaisuutta 18-20 numeroiden kanssa.

2.2.23 Hautamuistomerkki 25: hautapainanne

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Hautapainanne

Materiaali: -

Koko: 160x130 cm, syvyys 30 cm

Asento ja kunto: -

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: Kuoppa maassa

Sijainti hautausmaalla: 20:sta 20m lounaaseen.

Lisähavainnot: Samankaltaisuutta 18-20 numeroiden kanssa.

2.2.24 Hautamuistomerkki 26: hautakivi (kaatunut) hautapainanteen yhteydessä

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -
Muistomerkin koko teksti: -
Kuolinsyy: -
Kuolin ikä: -
Kylä: -
Lisätiedot: -
Symbolit ja koristelu: Viivoja vasemmassa alakulmassa, mahdollinen risti
Tekstin tekniikka: -
Tyyppi: kivilaatta hautapainanteen laidalla
Materiaali: kivi
Koko (K x L x P cm): 40x23x15 cm
Asento ja kunto: -
Suunta: etelä-pohjoinen
Hautasijan näkyminen: Kuoppa maassa (175x140 cm, syvyys 30 cm)
Sijainti hautausmaalla: 25:sta 1 m itään.
Lisähavainnot: Haudasta etelään päin lahoamassa oleva kelomänty, jossa paljon lintujen / eläinten tekemiä koloja, myös käytössä oleva linnunpesä.

2.2.25 Hautamuistomerkki 27 a, b, c: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -
Syntymäaika: -
Kuolinaika: -
Muistomerkin koko teksti: -
Kuolinsyy: -
Kuolin ikä: -
Kylä: -
Lisätiedot: -
Symbolit ja koristelu: -
Tekstin tekniikka: -
Tyyppi: peltinen avattu käärö rautavarressa
Materiaali: metalli
Koko (K x L x P cm): a) 31x44 cm, b) 25x22 cm & c) 26,5x20 cm, ja varren korkeus 185 cm.
Asento ja kunto: Varsi pystyssä, kallistunut etelään. Kääröosat irronneet. Käärön palasia maassa.
Suunta: -
Hautasijan näkyminen: Kuoppa maassa
Sijainti hautausmaalla: 26:sta 3 m itään.
Lisähavainnot: Metallinpaljastimella hautasijan päällä ääni. Sammalen alta paljastui rautamuistomerkin peltinen kääröosa x 2. Osat nimettiin a, b ja c.

2.2.26 Hautamuistomerkki 28: kivisen hautakammion jäännös?

Haudatun nimi: -
Syntymäaika: -
Kuolinaika: -
Muistomerkin koko teksti: -
Kuolinsyy: -
Kuolin ikä: -
Kylä: -
Lisätiedot: -
Symbolit ja koristelu: -
Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: kivireunaisen hautakammion jäännös

Materiaali: kivi

Koko: 300x225 cm, syvyys 60 cm

Asento ja kunto: Maassa selvästi neliömäisenä erottuva kivistä tehty todennäköisen hautakammion jäännös. Kivet peittyneet maalla. Mahdollisesti voi myös olla alueella sijainneen niin sanotun luuhuoneen jäännös.

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: Kuoppa maassa. Peittynyt kasvillisuudella.

Sijainti hautausmaalla: 27:sta 2 m itään.

Lisähavainnot: Sondilla kopisteltaessa tuntui kiviä ympäriinsä.

2.2.27 Hautamuistomerkki 29: hautapainanne

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Hautapainanne

Materiaali: -

Koko (K x L x P cm): -

Asento ja kunto: -

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: Kuoppa maassa, rajat epäselviä

Sijainti hautausmaalla: Läntisen aidan vieressä. 15 m eteläisestä aidasta.

Lisähavainnot: Ympäristössä tupakka-aski ja olutpullo (SOL)

2.2.28 Hautamuistomerkki 30: hautapainanne

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Hautapainanne

Materiaali: -

Koko (K x L x P cm): -

Asento ja kunto: -

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: Kuoppa maassa, rajat epäselviä

Sijainti hautausmaalla: Itäiseltä aidalta 15 m. 15 m eteläisestä aidasta (lounaiskulma).

2.2.29 Hautamuistomerkki 31: peltinen kääre rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: avattu kääre. Varsi suora, päässä risti.

Materiaali: metalli

Koko (K x L x P cm): peltikääre 37x44 cm, varren korkeus 120 cm.

Asento ja kunto: Pystysuuntainen, kääre hieman irrallaan. Hapettunut, teksti kulunut pois.

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: Paksurunkoinen lahoamassa oleva mänty itä-länsi-suuntaan katsottuna oikealla.

Sijainti hautausmaalla: 10 m 30:stä länteen.

Lisähavainnot: Pelti kiinni rautavarressa kolmella niitillä. Roskia ympäristössä; kivennäisvesipullo ja oluttölkki. Varsi suora ja pyöreä kuten H27. Käärön keskellä ollut kiinnitettynä erillinen laatta?

2.2.30 Hautamuistomerkki 32: Karppinen Heikki

Haudatun nimi: Heikki Karppinen

Syntymäaika: 1810

Kuolinaika: (Hiski) 1.4.1888

Muistomerkkin koko teksti: H. Karppinen s. 1810 k. 1888

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: n. 78

Kylä: Haukipudas

Lisätiedot: Hiski-tietokannan mukaan Heikki Karppinen oli alkujaan Tyrnävältä (syntynyt Muhoksella).

Vihitty 1833 muhoslaisen Sofia Magdalena Jacobsdt:r Perttusen kanssa Tyrnävällä.

Symbolit ja koristelu: Ristikaiverrus (korkeus 4 cm) tekstin yläpuolella 6 cm yläreunasta

Tekstin tekniikka: Kaiverrus, yksinkertainen.

Tyyppi: pystysuuntainen muotoiltu hautakivi

Materiaali: Kivi

Koko (K x L x P cm): 36x37x30 cm

Asento ja kunto: Pystysuuntainen

Suunta: etupuoli itään

Hautasijan näkyminen: Hautasija kasvuston peitossa. Haudan edessä, itä-länsisuuntaan katsottuna painauma maassa oikealla.

Sijainti hautausmaalla: 4 m 31:sta länteen.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.31 Hautamuistomerkki 33: pystysuuntainen hautakivi

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: kivi

Materiaali: kivi

Koko (K x L x P cm): 25x40x30 cm

Asento ja kunto: Pystyssä, ei tekstiä esillä.

Suunta: itä-länsi

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 5 m portilta johtavalta polulta, 15 m eteläisestä aidasta.

2.2.32 Hautamuistomerkki 34: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: Rautaristi käärön yläpuolella

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: avattu käärö

Materiaali: metalli (pelti ja rauta)

Koko (K x L x P cm): Käärö 48x44,5 cm x 1 mm, varsi 178x2x2 cm

Asento ja kunto: Kaatunut maahan, varren risti taipunut ja vääntynyt useasta kohtaa, ruostunut, likainen ja kulunut. Teksti kulunut. Varsi suora (ei kierteinen) ja pyöreä.

Suunta: Kaatunut 131.

Hautasijan näkyminen: Muistomerkki kaatunut maahan.

Sijainti hautausmaalla: Portista heti vasemmalle, koivun juurella. Noin 3 m porttiin (kaakkoon) 1,5 m aidasta.

Lisähavainnot: Ristin korkeus 25 cm ja leveys 18 cm, paksuus 2 cm.

2.2.33 Hautamuistomerkki 35: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: Rautaristi käärön yläpuolella. Ristissä tasaiset päät.

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: avattu käärö (muotoiltu)

Materiaali: metalli (pelti ja rauta)

Koko (K x L x P cm): Käärö 55x44 cm x1 mm, varsi 131x2 cm

Asento ja kunto: Pystysuuntainen. Käärö taipunut ylhäältä, ruostunut ja likainen. Varsi neliskulmainen.

Suunta: 283.

Hautasijan näkyminen:

Sijainti hautausmaalla: Portista vasemmalle 27 m, aidasta noin 1 m, kohti alueen koilliskulmaa. Yhteistä piirrettä hautausmaan muihin metallisiin hautamuistomerkkeihin.

Lisähavainnot: Muotoiltu käärö.

2.2.34 Hautamuistomerkki 36: Granlund

Haudatun nimi: Jaakko Granlund, poika Juho, tytär Maria

Syntymäaika: Jaakko 25/26.2.1825, Juho 3.3.1856, Maria 3.1.1850

Kuolinaika: Jaakko 21.8.1884, Juho 23.7.1884, Maria 26.3.1877

Muistomerkin koko teksti: Jaakko Granlund s. 25/2 1825 k. 21/8 1884 Boika Juho s.3/3 1856 k. 23/7 1884 Tytär Maria s. 3/1 1850 k. 26/3 1877

Kuolinsyy: Jaakko kuumetautiin, Juho kuumetautiin, Maria synnytykseen.

Kuolin ikä: Jaakko 59v 5kk 26pv, Juho 28v 4kk, 20pv, Maria 27v 2kk 23pv.

Kylä: Haukipudas

Lisätiedot: Jaakko nainut B.dr. Maria Kipinä, vihitty 23.3.1849. Juho Jaakonpoika Granlund oli naimaton. Maria Markus Granlund vihitty 20.3.1875 (Bonder ungarlen Matts Michelss:n Markus ja B:nde d:rn ungapigan Maria Jakobsd:r Granlund.)

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kaiverrus

Tyyppi: maassa oleva kivilaatta jonka pinta etuosaan päin alaspäin vino

Materiaali: kivi

Koko (K x L x P cm): 72x67 cm x takaosa 23 cm, etuosa 11 cm.

Asento ja kunto: kunto hyvä, tekstikuopista väri kulunut, mutta teksti selvästi luettavissa

Suunta: 308

Hautasijan näkyminen: Muistomerkki, kuusien suojassa.

Sijainti hautausmaalla: Alueen koilliskulmasta n. 15 m.

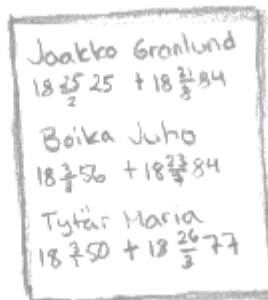
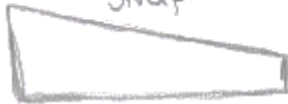

Piirros: Noora Perälä

vämmäärä:

25.5.2018

Sivuprofiili

Ylhäältä

2.2.35 Hautamuistomerkki 37: pystysuuntainen hautakivi

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: Hautakivestä havaittiin oletettu numero 3.

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kaiverrus

Tyyppi: muotoiltu kivi

Materiaali: kivi

Koko (K x L x P cm): 70 x 36 x 5 cm

Asento ja kunto: Pystysuuntainen muotoiltu kivi, teksti kulunut.

Suunta: oletettu länsi-itä, teksti osoittaa länteen

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 5 m portilta johtavasta polusta itään ja 4 m pohjoisesta aidasta etelään. Sijaitsee haudan 38 välittömässä läheisyydessä, kivien muoto samanlainen. Kivi saatettu myöhemmin pystyttää uudelleen.

Lisähavainnot: Lohkeama alhaalla.

2.2.36 Hautamuistomerkki 38: pystysuuntainen hautakivi

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kaiverrus

Tyyppi: muotoiltu kivi

Materiaali: kivi

Koko (K x L x P cm): 70 x 38 x 9 cm

Asento ja kunto: Pystysuuntainen muotoiltu kivi, teksti kulunut.

Suunta: länsi-itä, oletettu tekstiosa osoittaa länteen

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 5 m portilta johtavasta polusta itään ja 4 m pohjoisesta aidasta etelään. Sijaitsee haudan 37 välittömässä läheisyydessä, kivien muoto samanlainen. Kivi saatettu myöhemmin pystyttää uudelleen.

Lisähavainnot: Lohkeama alhaalla.

2.2.37 Hautamuistomerkki 39: pystysuuntainen hautakivi

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kaiverrus

Tyyppi: muotoiltu kivi

Materiaali: kivi

Koko (K x L x P cm): 57 x 36 x 7cm

Asento ja kunto: Pystysuuntainen muotoiltu kivi, hieman kallistunut länteen. Teksti kulunut.

Suunta: oletettu länsi-itä

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 8 m portilta johtavasta polusta itään ja 4 m pohjoisesta aidasta etelään. Eteläpuolella iso kataja. Hautakivien 37, 38 ja 39 muoto samanlainen.

2.2.38 Hautamuistomerkki 40: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: Risti varren päässä.

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: avattu käärö

Materiaali: metalli (pelti ja rauta)

Koko (K x L x P cm): 47 x 47 cm, korkeus 152 cm (varsi kierteinen)

Asento ja kunto: Pystysuuntainen muistomerkki, hieman kallistumista itään.

Suunta: itä-länsi-suunta, tekstipuoli itään

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 18 m portilta johtavasta polusta itään, 3 m pohjoisesta aidasta etelään.

2.2.39 Hautamuistomerkki 41: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: avattu kääro alhaalta suora, ylhäältä eteenpäin kaartunut, varren yläpäässä risti

Materiaali: metalli (pelti ja rauta)

Koko (K x L x P cm): kääro: 41 x 37 cm x 1 mm, varsi 74 x 3 x 2 cm

Asento ja kunto: Pystysuuntainen muistomerkki, varsi osittain puun kannon sisällä, varren mitta otettu näkyvästä osasta. Käärön pelti lommolla ja taipunut, ruosteinen. Käärössä reikä 54 cm korkeudella varresta mitattuna.

Suunta: 311

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: Noin 5 m keskilinjasta ja noin 10 m aidasta, ison kannon vieressä.

Piirros: Jasmin Puska

2.2.40 Hautamuistomerkki 42: peltisen käärön rautavarsi

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: avatun käärön rautavarsi

Materiaali: metalli (rauta)

Koko (K x L x P cm): varsi 102 cm

Asento ja kunto: Pystysuuntainen muistomerkki, vain varsi jäljellä katkenneena.

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 10 m portilta johtavalta polulta itään, 10 m pohjoisesta aidasta etelään.

Lisähavainnot: Kierteinen varsi

2.2.41 Hautamuistomerkki 43: Häyrynen Lauri

Haudatun nimi: Lauri Häyrynen

Syntymäaika: 22.11.1824

Kuolinaika: 15.5.1885

Muistomerkkin koko teksti: Lauri Häyrynen s. 22/11 1824 k. 15/5 1885

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: 60v 5kk 23pv

Kylä: Pudas

Lisätiedot: (Hiski) Talonisäntä Lauri Juhonpoika Häyrynen.

Symbolit ja koristelu: Kivilaatan informatiivinen osa korostettuna, reunus kaiverrettu, nurkissa koverat uurteet.

Tekstin tekniikka: kaiverrus, fontti vanhahtava.

Tyyppi: maansuuntainen kivilaatta, alareuna hieman alemmalla tasolla

Materiaali: kivi

Koko (K x L x P cm): 63 x 42 x 16 cm

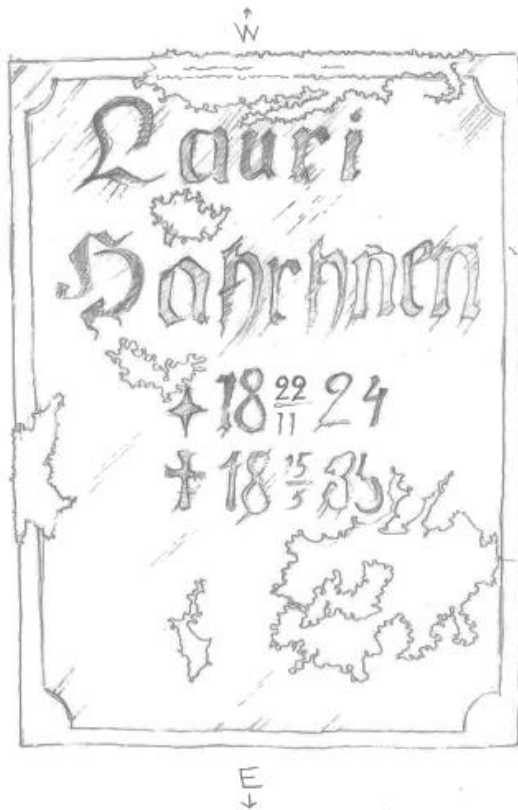
Asento ja kunto: Maansuuntainen

Suunta: itä-länsi-suunta, teksti itään

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 18,5 m portilta johtavalta polulta itään, 7 m pohjoisesta aidasta etelään.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.42 Hautamuistomerkki 44: hautakivi?

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: muotoiltu kivi, muoto epäsäännöllinen.

Materiaali: kivi

Koko (K x L x P cm): Maanpäällinen osuus n. 23 cm, levein kohta 26 cm, kapein 21 cm, paksuus n. 17 cm

Asento ja kunto: Pystyssä, osittain peittynyt maan alle.

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla:

Lisähavainnot: Epäselvä, voi olla myös pelkkä kivi.

2.2.43 Hautamuistomerkki 52: rautaristin(?) katkelma kivipaaden päällä

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: muu; Varresta pala jäljellä.

Materiaali: Metalli ja kivi.

Koko (K x L x P cm): 20x15x30 cm (kivi), 11 cm varresta jäljellä.

Asento ja kunto: Katkennut

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 15 metriä aidasta

2.2.44 Hautamuistomerkki 53: Julius Alexander Krank ja Hedvig Kristiina Kekoni

Haudatun nimi: Julius Alexander Krank; Hedvig Kristiina Kekoni

Syntymäaika: 30.5.1793 (Julius Alexander Krank); 11.5.1811 (Hedvig Kristiina Kekoni)

Kuolinaika: 15.12.1811 (Julius Alexander Krank); 18.11.1880 (Hedvig Kristiina Kekoni)

Muistomerkin koko teksti: Julius Alexander Krank s. 30/5 1793 k. 15/12 1879, Hegvig Kristiina Kekoni s. 11/5 1811 k. 18/11 1880, Kappalainen, Puolisonsa, Virsi 391:10

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: 86v 6kk 15p (Julius Alexander Krank); 69v 6kk 2p (Hedvig Kristiina Kekoni)

Kylä: Haukipudas

Lisätiedot: Hiski- tietokannasta: Pastori J.A. Krank ja Kappalaisen leski Hedvig Kristiina Krank.

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kolmiulotteinen. Tekstissä kullanvärinen maali.

Tyyppi: Rautaristi. Ristin sakaroissa kolmion muotoiset väkäset 14 cm päässä keskuksista molemmilla puolilla, sakaroiden päät nuolen muotoisia.

Materiaali: Metalli.

Koko (K x L x P cm): 183x122x3 cm

Asento ja kunto: Pystyssä, kallistunut itään.

Suunta: Länsi-itä, tekstipuoli Länteen.

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 8 m portilta johtavasta polusta itään, 15 metriä pohjoisesta aidasta etelään.

Lisähavainnot: Muistomerkin takana pieni suorakulmainen kivi jalustan vieressä. Entisöinti, risti pystytetty myöhemmin. Asunmaa et al. (2008: 22) mukaan Krank tuli Haukiputaalle vuonna 1834 ja työskenteli 45 vuotta. Hänellä ja vaimollaan ei ollut omia lapsia, mutta useampia ottolapsia.

2.2.45 Hautamuistomerkki 54: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Avattu käärö.

Materiaali: Metalli.

Koko (K x L x P cm): 52x45 cm; Varren korkeus 147 cm

Asento ja kunto: Siirretty. Makaa puuta vasten. Varsi taipunut ja katkennut juuresta. Varsi kierteinen.

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: Suojellun kuusen juurella, itäpuolella.

Lisähavainnot: Siirretty alkuperäiseltä paikalta.

2.2.46 Hautamuistomerkki 55: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -
Kuolin ikä: -
Kylä: -
Lisätiedot: -
Symbolit ja koristelu: -
Tekstin tekniikka: -
Tyyppi: Avattu käärö.
Materiaali: Metalli.
Koko (K x L x P cm): 48x44 cm; Varren korkeus 170 cm
Asento ja kunto: Pystyssä; Varren pää katkennut, teksti kulunut. Varren kiinnityskohdissa reikiä, 4 niittiä.
Suunta: Länsi-itä.
Hautasijan näkyminen: -
Sijainti hautausmaalla: n. 2,5 m suojellusta kuusesta koilliseen.
Lisähavainnot: Yhteinen piirre muihin hautoihin: Käärön muoto ja kierteinen varsi. (H54)

2.2.47 Hautamuistomerkki 56: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -
Syntymäaika: -
Kuolinaika: -
Muistomerkin koko teksti: -
Kuolinsyy: -
Kuolin ikä: -
Kylä: -
Lisätiedot: -
Symbolit ja koristelu: -
Tekstin tekniikka: -
Tyyppi: Avattu käärö.
Materiaali: Metalli (pelti ja rauta)
Koko (K x L x P cm): 59x44 cm; Varren korkeus 141,5 cm
Asento ja kunto: Pystyssä, kallistunut pohjoiseen. Varren risti taipunut etelään päin. Varren juurestakin taipunut. Käärö taipunut. Käärön kiinnityskohdissa reikiä. Teksti kulunut.
Suunta: Pohjoinen-etelä
Hautasijan näkyminen: -
Sijainti hautausmaalla: 4 m suojellusta kuusesta pohjoiseen.
Lisähavainnot: Yhteinen piirre muihin hautoihin: käärö, varsi (H55, 54)

2.2.48 Hautamuistomerkki 58: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -
Syntymäaika: -
Kuolinaika: -
Muistomerkin koko teksti: -
Kuolinsyy: -
Kuolin ikä: -
Kylä: -
Lisätiedot: -
Symbolit ja koristelu: avattu käärö, käärö varren ristin alapuolella.
Tekstin tekniikka: -
Tyyppi: Avattu käärö, käärö muotoiltu, varsi kierteinen.
Materiaali: Metalli, varsi rautaa, käärö peltiä.

Koko (K x L x P cm): Käärön korkeus 56 cm, varren korkeus 115 cm; käärön leveys 45 cm, varren leveys 4 cm; varren paksuus 1 cm, käärön paksuus muutama millii.

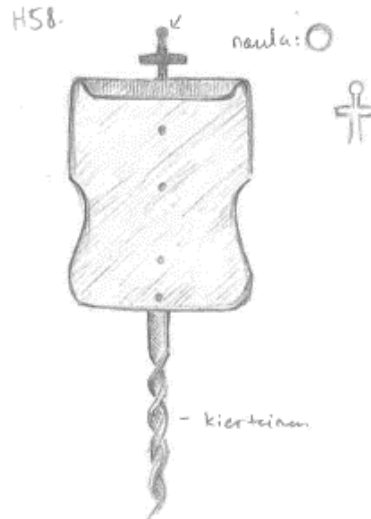
Asento ja kunto: Pystyssä, kallistuminen etelään (eteen, oikealle), käärö alhaalta vähän lommolla, ruosteinen.

Suunta: Etelään, katselusuunta pohjoiseen

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: Pohjoisaidasta n. 20-25 m, suojeltu kuusi länteen päin n. 8 m.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.49 Hautamuistomerkki 61: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Avattu käärö, käärön yläpuolella tuplaristi, käärön alapuolen varsi kierteinen.

Materiaali: Metallia (pelti ja rauta)

Koko (K x L x P cm): Käärön korkeus 45 cm, käärön leveys 45 cm, käärön paksuus 1 mm, varren korkeus 174 cm, varren paksuus 1 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä, käärö ruostunut ja halkeillut, kasvaa jäkälää.

Suunta: Tekstipuoli kaakkoon (itään)

Hautasijan näkyminen: Kasvaa kuusia.

Sijainti hautausmaalla: 20 metriä museonpuoleisesta aidasta, 30 metriä seurakuntatalon puoleisesta

Lisähavainnot: Käärön yläpuolella tuplaristi.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.50 Hautamuistomerkki 62: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: tuplaristi varren päässä

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: avattu käärö

Materiaali: Metalli (pelti, rauta)

Koko (K x L x P cm): Käärön korkeus 40 cm, käärön leveys 34 cm, käärön paksuus 1 mm, varren korkeus 139 cm, varren paksuus 1 cm.

Asento ja kunto: Kaatunut oksaa vasten, osittain puun sisällä, käärö vääntynyt ja haljennut, puu kasvanut niin, että muistomerkki on jäänyt juurien/rungon alle.

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: Museonpuoleinen aita n. 15 m, Seurakunnantalon puoleinen aita n. 25 m.

Lisähavainnot: Ympäristössä kasvaa kuusia, kasvustossa lehtomaisen kankaan kasvilajeja (lillukka, oravanmarja, kielo, metsäkurjenpolvi, metsätähti, viinimarja, pihlaja.)

2.2.51 Hautamuistomerkki 63: Kropsu Johan Kustaa ja Kropsu Anna Hilja

Haudatun nimi: Johan Kustaa ja Anna Hilja Kropsu

Syntymäaika: Johan 12.3.1876, Anna Hilja 1.1.1882

Kuolinaika: Johan 14.1.1885, Anna 10.1.1885

Muistomerkin koko teksti: Johan Kustaa ja Anna Hilja Kropsu

Kuolinsyy: Johan: Hinkuyskään; Anna: Hinkuyskään.

Kuolin ikä: Anna 3v 9p; Johan 8v 10kk 2pv.

Kylä: Ii/Haukipudas (Hiskin perusteella sekä Johan Kustaa että Anna Hilja Kropsu näyttäisivät olevan kirjoilla sekä Haukiputaalle että Iihin).

Lisätiedot: Hiskistä: luotsinpoika Juho Kustaa, kuolinsyy hinkuyskä, omainen luotsi Sakari Kropsu; luotsintytär Anna Hilja omainen luotsi Sakari Kropsu.

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kaiverrus

Tyyppi: pystyssä oleva muotoiltu hautakivi. Ylöspäin kapeneva, ylhäältä muotoiltu.

Materiaali: Kivi.

Koko (K x L x P cm): Korkeus 82 cm, Leveys kapein kohta muotoilun alapuolelta 29 cm, levein kohta juuresta 50 cm, paksuus 13 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä.

Suunta: Itä.

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 10-15 m suojellusta kuusesta kaakkoon.

Lisähavainnot: Isä kruununluotsi Sakari Kropsu; äiti Maria Kaisa; Muuttaneet pois 1885; kohde Luotsi.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.52 Hautamuistomerkki 64: peltisen käärön rautavarsi

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Mahdollisesti ollut aiemmin avattu käärö, jäljellä pelkkä varsi, varren päässä risti.

Materiaali: Metalli, varsi rautaa.

Koko (K x L x P cm): 125x2x1,5 cm Varren korkeus 125 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä, pelkkä varsi jäljellä.

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: n. 10-15 kaakkoon suojellusta kuusesta, keskuslinjan lähellä kuusen oksien alla.

2.2.53 Hautamuistomerkki 65: Briita Wahtola

Haudatun nimi: Briita Wahtola

Syntymäaika:-

Kuolinaika: 26.2.1865

Muistomerkin koko teksti: Tässä lepää Briita Joh. Tyt. Wahtola kuoli 26 p. helm. kuus. 1865 elettyänsä 36v 8kk

Kuolinsyy: Nerfeb "hermokuume"

Kuolin ikä: 36v 8kk 15pv

Kylä: Haukipudas

Lisätiedot: Hiskistä: Talo 27; Bonde:dr Brita Johans:dr Wahtola

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kolmiulotteinen, kirjoitukset maalattu, mutta maali kulunut.

Tyyppi: rautaristi kivijalassa

Materiaali: Metalli.

Koko (K x L x P cm): 127x74x3,5 cm

Asento ja kunto: Pystyssä, kallistunut itään.

Suunta: Länsi-itä, katselusuunta itään.

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: n. 1,5 m portilta johtavalta tieltä itään, n. 25 m pohjoisen puolen aidasta etelään, pääpolun varressa sen itäreunalla.

Lisähavainnot: Osa Wahtolan sukuhautaa, rautaristi kivijalassa, risti oletettavasti uusittu. Yhteiset piirteet muihin hautoihin: H66 kanssa samanlainen risti.

2.2.54 Hautamuistomerkki 66: Maria Wahtola

Haudatun nimi: Maria Wahtola

Syntymäaika: -

Kuolinaika: 15.3.1865

Muistomerkkin koko teksti: Tässä lepää talon emäntä Karlen tyt. Wahtola, kuol. 15p. Mall. Kuu. 1865 elettyänsä 75v 3kk.

Kuolinsyy: Sv (hiskistä)

Kuolin ikä: 75v 3kk 16pv

Kylä: Haukipudas

Lisätiedot: Hiskistä: Talo 27, Gårdsvärdinnan Maria Carls:dr Wahtola.

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kolmiulotteinen, teksti maalattu kultaiseksi.

Tyyppi: Rautainen risti

Materiaali: Metalli (rauta)

Koko (K x L x P cm): 115x74x3 cm

Asento ja kunto: Pystyssä, kallistunut länteen.

Suunta: Länsi-itä

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: #65 eteläpuolella vieressä.

Lisähavainnot: Osa Wahtolan sukuhautaa, rautainen risti kivijalassa. Myöhempiä muutoksia: Uusi risti ja tekstin maalaus. Nykyinen muistaminen haudalla: Sukuhaudalle laitettu kynttilälyhty, etelän puolella lyhty lähellä (voi olla myös hauta #67:n lyhty). Yhteiset piirteet muihin hautoihin: #65 samanmuotoinen risti.

2.2.55 Hautamuistomerkki 67: Johan Wahtola

Haudatun nimi: Johan Wahtola

Syntymäaika: -

Kuolinaika: 1869

Muistomerkkin koko teksti: Tässä lepää talonisäntä Johan Wahtola, kuoli w.1869

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: 71 v 6 kk 28 pv

Kylä: -

Lisätiedot: HisKi: Husband: Enk: Johan Hensrs:s Wahtola, kuollut 25.4.1869.

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kaiverrus.

Tyyppi: pystyssä oleva hautakivi, luonnonkivi.

Materiaali: Kivi.

Koko (K x L x P cm): 67x33x36 cm

Asento ja kunto: Pystyssä, kallistunut länteen päin. Sammaloitunut, jäkälöitynyt ja teksti kulunutta.

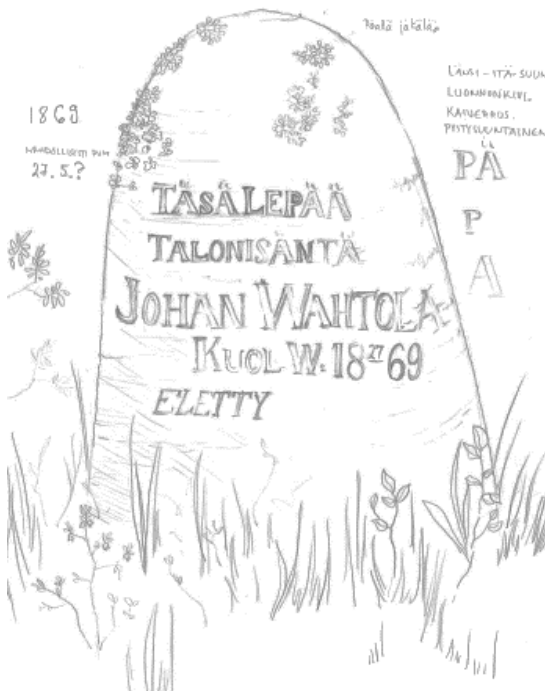
Suunta: Tekstipuoli länteen.

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 70 cm haudasta #66 etelään.

Lisähavainnot: Tekstipuolen edessä kasvaa pihlajaa, mustikkaa. Nykyinen muistaminen haudalla: Kynttiläasetelma, voi olla mahdollisesti Wahtola-suvun muistamiseen liittyvää.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.56 Hautamuistomerkki 68: Holma Tuomas Ristonpoika ja Luukela Anna Elisabet Jaakontytär

Haudatun nimi: Tuomas Ristonpoika Holma ja Anna Elisabet Jaakontytär Luukela

Syntymäaika: Tuomas 22.3.1814; Anna 20.11.1816

Kuolinaika: Tuomas 14.2.1870; Anna 12.10.1879

Muistomerkkin koko teksti: Tässä lepää Tuomas Ristonpoika Holma ja puoliso Anna Elisabet Jaakontytär Luukela.

Kuolinsyy: Tuomas: Böld (paise)

Kuolin ikä: Tuomas: 55v 10kk 26p, Anna: 62v 10kk, 22pv

Kylä: Haukipudas

Lisätiedot: HisKistä löytyy henkilö Anna Lisa Holma, joka merkitty kuolleeksi 12.9.1879. Tuomas Holma kihlakunnanlautamies (häradsnämndeman)

Symbolit ja koristelu: Varren päässä risti.

Tekstin tekniikka: Maalaus, koristeellinen, valkoinen teksti entisöity.

Tyyppi: peltinen käärö rautavarressa

Materiaali: Metalli (pelti ja rauta)

Koko (K x L x P cm): Korkeus 57 cm, leveys 52 cm. Varren korkeus 104 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä, kallistunut pohjoiseen.

Suunta: Länsi-itä

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: H67:stä etelään 1,5 m.

Lisähavainnot: Osa Holman sukuhautaa. Nykyinen muistaminen haudalla: Vieressä kukkaruukku (osittain maan alla, voi liittyä myös H69); Myöhemmät muutokset: käärö uusittu; Yhteiset piirteet muihin hautoihin: H69 samanmuotoinen käärö ja teksti samankaltainen.

2.2.57 Hautamuistomerkki 69: Holma Risto Ristonpoika

Haudatun nimi: Risto Ristonpoika Holma.

Syntymäaika: 1.3.1779

Kuolinaika: 2.9.1818

Muistomerkin koko teksti: Tässä lepää Risto Ristonpoika Holma, s. 1.3.1779, k. 2.9.1818

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: n. 39v

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: Varren päässä risti.

Tekstin tekniikka: Maalaus, koristeellinen, valkoinen.

Tyyppi: peltinen käärö rautavarressa

Materiaali: Metalli (pelti ja rauta)

Koko (K x L x P cm): Korkeus 55 cm, Leveys 52 cm. Varren korkeus 134 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä, kallistunut etelään, uusittu käärö ja teksti.

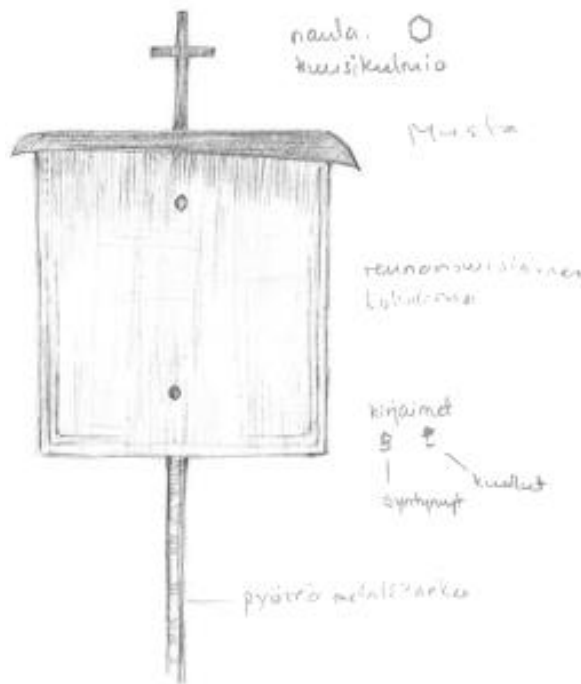
Suunta: Länsi-itä

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: H68 1 m pohjoiseen.

Lisähavainnot: Osa Holman sukuhautaus. Myöhemmät muutokset: kääro ja tekstimaalaus uusittu. Nykyinen muistaminen haudalla: mahdollinen kukkaruukku vieressä. Yhteisiä piirteitä hautamuistomerkkiin H68.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.58 Hautamuistomerkki 70: Holma Kristian Nestor

Haudatun nimi: Kristian Nestor Holma

Syntymäaika: 26.2.1857

Kuolinaika: 16.7.1888

Muistomerkin koko teksti: Tässä lepää Kristian Nestor Holma, s. 26.2.1857, k. 16.7.1888

Kuolinsyy: Verenmyrkytys

Kuolin ikä: 31v 4kk 20pv

Kylä: kirkonkylä

Lisätiedot: HisKistä: Laiwuri Kristian Nestor Tuom:poika Holma.

Symbolit ja koristelu: Varren päässä risti.

Tekstin tekniikka: Maalaus, mustalla maalattu teksti.

Tyyppi: Peltinen kääro rautavarressa. Varsi suora, pyöreä putki, jota litistetty käärön kohdalta ja litteä rististä. Kääro ja varsi maalattu valkoiseksi.

Materiaali: Metalli (pelti ja rauta)

Koko (K x L x P cm): Korkeus 50 cm, leveys 45 cm, varren korkeus 146 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä, kallistunut pohjoiseen, taipunut itään päin.

Suunta: Länsi-itä, katselusuunta itään.

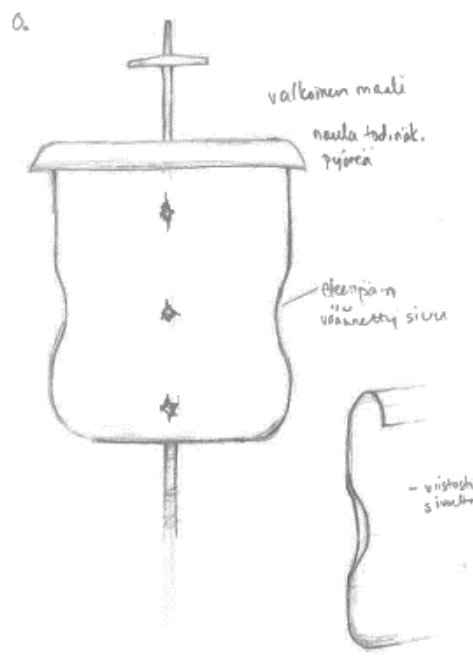
Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: Noin 4 metriä #69:stä kaakkoon.

Lisähavainnot: Myöhemmät muutokset: kääro, varsi ja teksti uusittu.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.59 Hautamuistomerkki 71: katkennut rautainen varsi

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Jäljellä katkennut varsi, kapenee ylöspäin (neliskanttinen).

Materiaali: Metalli, rauta

Koko (K x L x P cm): Leveys juuresta 2,5 cm; katkenneesta kohdasta 2 cm; Varren korkeus (jäljelle jäänyt osa) 66 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä.

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: -

2.2.60 Hautamuistomerkki 72: kaatunut hautakivi?

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Muotoiltu kivi.

Materiaali: Kivi.

Koko (K x L x P cm): Pituus 75 cm, leveys 45 cm

Asento ja kunto: Maansuuntainen, kaatunut kaiverrettu puoli alaspäin?

Suunta: Itä-länsi.

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: Ison kuusen alla (toinen iso kuusi portista katsottuna).

Lisähavainnot: yhteiset piirteet muihin hautoihin: Muitakin muotoiltuja kiviä. Ympärillä selvä oleskelu-alue, paljon roskia esim. muovipulloja, tölkkejä.

2.2.61 Hautamuistomerkki 73: Blick Anna Reeta

Haudatun nimi: Anna Reeta Blick (HisKin mukaan Blick-Suomela)

Syntymäaika: 2.3.1834

Kuolinaika: 15.11.1889

Muistomerkin koko teksti: Anna Reeta Blick, s. 2.3.1834, k. 15.11.1889

Kuolinsyy: Halvaus

Kuolin ikä: 55v 8kk 12 pv

Kylä: Haukipudas/Länsikello

Lisätiedot: Hiski: Talonemäntä Anna Reeta Mik:t Blick-Suomela

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kolmiulotteinen.

Tyyppi: Rautainen risti kivijalan päällä. Ristissä pyöreäpäiset sakarat.

Materiaali: Metalli ja kivi.

Koko (K x L x P cm): 105x70,5x2 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä, kallistunut koilliseen, ruosteinen.

Suunta: Osoittaa koilliseen, katselusuunta länteen.

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 6 m portilta johtavalta polulta itään, n. 40 m eteläisestä aidasta pohjoiseen.

Lisähavainnot: Rautaristiltä polku isolle polulle. Myöhemmät muutokset: Hitsausjälkiä ristin juuressa. Yksi viimeisimpiä hautausmaalle haudattuja ja mahdollisesti viimeisin hautaus, josta hautamuistomerkki olemassa.

2.2.62 Hautamuistomerkki 74: peltinen kääro rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Avattu kääro, varren päässä risti, varsi kiinni kivessä.

Materiaali: Metalli (pelti ja rauta)

Koko (K x L x P cm): Käärön korkeus 50 cm, käärön leveys 43 cm, varren korkeus 193 cm, varren paksuus 3 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä. Kääro lommolla ja taipunut, lohjennut alhaalta keskelle asti.

Suunta: Itä-Länsi, katselusuunta länteen.

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: n. 20 m keskilinjalta itään.

Lisähavainnot: Kuopan keskellä. Yhteiset piirteet muihin hautoihin: Samanlaisia käärojä myös muita.

2.2.63 Hautamuistomerkki 75: Taskinen Juho Jaakko ja Taskinen Liisa (?)

Haudatun nimi: Juho Jaakko Taskinen ja Liisa (?) Taskinen (?)

Syntymäaika: -

Kuolinaika: Jaakko Taskinen 30.12.1885

Muistomerkin koko teksti: Tässä xxxx talonxxx Juho Jaakko Taskinen k. 30.12.1885. (Kaikesta tekstistä ei saa selvää. Ks. piirros tulkinnasta.)

Kuolinsyy: Jaakko: Musertunut

Kuolin ikä: Jaakko 55v 3kk 29pv

Kylä: Eteläkello

Lisätiedot: Hiskistä: Talonisäntä, leski Juho Jaakko Taskinen. Talonemäntä Liisa Taskinen (Kello) kuollut kurkkutautiin 9.9.1882. Liisa syntynyt 1825 (tämä vuosiluku heikosti erotettavissa kivistä) ja kuollut 56v 11kk ja 6pv iässä.

Symbolit ja koristelu: hautakivi kaareva. Reuna kauttaaltaan viistottu.

Tekstin tekniikka: kaiverrus

Tyyppi: pystyssä oleva muotoiltu hautakivi

Materiaali: Kivi

Koko (K x L x P cm): 104x64x23 cm

Asento ja kunto: Pystyssä, teksti kulunut.

Suunta: Osoittaa koilliseen.

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: n. 15 portilta johtavalta polulta itään, n. 35 eteläisestä aidasta pohjoiseen.

Lisähavainnot: Haudalla lasipullon sirpaleita.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.64 Hautamuistomerkki 76: Huuemonen (Huumosenkangas) Emil Arvid

Haudatun nimi: Emil Arvid Huuemonen (HisKin mukaan Huuosenkangas)

Syntymäaika: 5.6.1886

Kuolinaika: 12.7.1886

Muistomerkkin koko teksti: Emil Arvid Huuemonen, s. 5.6.1886, k. 12.7.1886

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: 1kk 7pv

Kylä: Eteläkello

Lisätiedot: HisKin mukaan sahan kirjuri Anders Huuosen poika

Symbolit ja koristelu: Risti, jossa säteitä tekstin yläpuolella.

Tekstin tekniikka: Kaiverus.

Tyyppi: pystyssä oleva muotoiltu hautakivi, kiven keskiosa kiillotettu, jossa teksti, kiven yläosassa myös kiillotettu risti.

Materiaali: kivi.

Koko (K x L x P cm): 74x41x23 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä, kallistunut pohjoiseen.

Suunta: itä-länsi.

Hautasijan näkyminen: Vuorenkilpeä.

Sijainti hautausmaalla: Haudasta #75 7m koilliseen.

Lisähavainnot: Ympärillä runsaasti vuorenkilpeä.

2.2.65 Hautamuistomerkki 77: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: peltinen käärö rautavarressa

Materiaali: Metalli (pelti ja rauta)

Koko (K x L x P cm): Korkeus 48 cm, Leveys 37 cm, korkeus 65 cm + (32+60 cm)

Asento ja kunto: Varsi katkennut, ruostunut, vääntynyt. Vaikuttaisi että kuusi kasvanut kiinni ja peltiosa taipunut kuusen kasvun myötä.

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 15 metriä museon puoleisesta aidasta kuusen juurella oikealla puolella.

2.2.66 Hautamuistomerkki 78: peltinen kääro rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika:

Muistomerkkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Avattu kääro, kierteinen varsi.

Materiaali: Metallia (pelti ja rauta)

Koko (K x L x P cm): Käärön korkeus 50 cm, käärön leveys 37,5 cm, varren korkeus 122 cm, varren leveys 5,6 cm

Asento ja kunto: Avattu kääro repeytynyt irti varresta. Kuusen juurella, ei alkuperäisellä paikallaan.

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 15 m museonpuoleisesta aidasta, 10 m etelään H77:stä.

2.2.67 Hautamuistomerkki 79: Lassila-Halonen Briita Liisa

Haudatun nimi: Briita Liisa Lassila-Halonen

Syntymäaika: 24.2.1835

Kuolinaika: 25.6.1884

Muistomerkin koko teksti: Briita Liisa Lassila=Halonen, s. 24.2.1835, k. 25.6.1884

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: 49v 4kk 1pv.

Kylä: Haukipudas.

Lisätiedot: HisKi: Talonemäntä Priita Liisa Juhontytär Lassila.

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: Kaiverrus.

Tyyppi: Pystyssä oleva hautakivi. Kivi nojaa toiseen takana olevaan pienempään kiveen.

Materiaali: Kivi

Koko (K x L x P cm): 55x37-46x20 cm.

Asento ja kunto: Nojaa toiseen kiveen.

Suunta: 270

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: 10 m etelään H76:sta

Piirros: Noora Perälä

2.2.68 Hautamuistomerkki 80: peltisen käärön rautavarsi

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Pelkkä varsi jäljellä.

Materiaali: Metalli (rauta)

Koko (K x L x P cm): Korkeus vääntyneenä 147 cm, päätykoristeen leveys 20 cm.

Asento ja kunto: Peittynyt maan alle, varsi vääntynyt, kaatuneena turpeen alle.

Suunta: -

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: N. 3 m etelään H74:stä.

2.2.69 Hautamuistomerkki 81: katkennut rautaristi kivijalustassa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Kivijalusta, jonka päällä katkennut rautaisen ristin osa.

Materiaali: Metalli (rauta) ja kivi.

Koko (K x L x P cm): Katkenneen ristin jalan korkeus 23 cm; Leveys: levein kohta 21 cm, kapein kohta 14 cm; jalustan paksuus 10 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä, kallellaan luoteeseen. Risti katkennut, jäljellä 23 cm ristin alaosaa.

Suunta: Kaakkois-Luode.

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: N. 5 m Eteläpuoleisesta aidasta.

Lisähavainnot: Ristin jalka muotoiltu.

2.2.70 Hautamuistomerkki 82: hautakivi(?)

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: pystyssä oleva oletettavasti lohjennut hautakivi.

Materiaali: Kivi.

Koko (K x L x P cm): 33x22x8 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä. Yläosan lohjennut?

Suunta: Itä-Länsi.

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: n. 2 cm H81 luoteeseen, kuusen juuressa.

2.2.71 Hautamuistomerkki 83: peltinen käärö rautavarressa

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Avattu käärö, metallinen suoravartinen tanko, jonka päässä risti ja ristin alapuolella käärö, neljä naulaa.

Materiaali: Metalli.

Koko (K x L x P cm): Korkeus 39 cm; Leveys 36,5; Paksuus n. 1 mm; varren korkeus 174 cm; varren paksuus 2 cm.

Asento ja kunto: Pystyssä, tanko nojaa kuusta vasten.

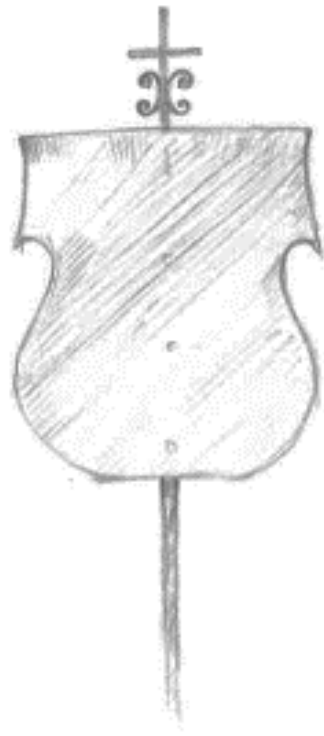
Suunta: -

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: n. 10 m pääpolulta länteen.

Lisähavainnot: Myöhemmät muutokset: Todennäköisesti nostettu nojaamaan kuusta vasten. Risti poikkeuksellisen koristeellinen.

Piirros: Anniina Kuha

2.2.72 Hautamuistomerkki 84: kaatunut hautakivi?

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Kivi, epäsäännöllinen, osittain suoraa reunustaa.

Materiaali: Kivi, luonnonkivi.

Koko (K x L x P cm): 165x125x40 cm.

Asento ja kunto: Maansuuntainen.

Suunta: Todennäköisesti tekstipuoli osoittanut itään tai etelään.

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: Kp 11 8,70 m etelänpuoleisen aidan suuntaan.

Lisähavainnot: Peittynyt kokonaan sammalkerroksen alle. Todennäköisesti kaatunut suurempi hautakivi, jonka yläosa muotoiltu. Voi olla myös suurempi monumentti.

2.2.73 Hautamuistomerkki 85: kaatunut hautakivi?

Haudatun nimi: -

Syntymäaika: -

Kuolinaika: -

Muistomerkkin koko teksti: -

Kuolinsyy: -

Kuolin ikä: -

Kylä: -

Lisätiedot: -

Symbolit ja koristelu: -

Tekstin tekniikka: -

Tyyppi: Kivi, kaatunut luonnonkivi, todennäköisesti hautakivi.

Materiaali: Kivi.

Koko (K x L x P cm): 120 cm (150 cm); Leveys 65 cm (100? cm); paksuus n. 40 cm.

Asento ja kunto: Maansuuntainen.

Suunta: Luoteis-kaakko.

Hautasijan näkyminen: -

Sijainti hautausmaalla: n. 40 m läntisestä aidasta ja n. 20 m pohjoisesta.

Lisähavainnot: Mahdollisesti pelkkä luonnonkivi, mutta kaivaessa paljastui ihmisen muokkaamaksi.

2.3 Tietoja muista hautausmaalle haudatuista

Kirjallisista lähteistä löytyy mainintoja tietyille henkilöille kuuluneista hautamuistomerkeistä, joita ei kuitenkaan paikannettu kenttätutkimuksissa.

2.3.1 Pastori Österberg Mikael

Kustaa Pentti kertoo muistelmissaan pastori Österbergin (Haukiputaalla 1818–1837) haudasta ja sen sijainnista hautausmaalla. Vuonna 1837 menehtyneen pastorin hauta oli Pentin mukaan:

”...vasemmalla kädellä häkistä sisään mennessä lähellä häkkijä oli noin metrin korkuinen ja puolen metrin levyinen paxuista plankuista tehty taulu jossa oli 3 sorvaamalla tehtyä piikinmustasta nupukkaa päällä. Ja aikoinaan harmaalla waxtuukilla päällystettyin naulain sana kiinnitetty plankkuun kiini siihen aikaan (ilm. 1880-luvulla) ei ollu muuta ku riekaleita siitä waxtuukista jällellä. ...Mä tiedän, että ku minusta aika jättää, niin ei löydä eikä muista nytkään enään kukaan Mikko papin hautaa. ...Vielä mainitsen merkkimiehistä jotka lepää Haukiputaan vanhan hautausmaan häkin lähellä Pastori Österperin haudan kohalla vähä etelämpänä rautaristi, jossa sanat lukee, Kappalainen Julius Alexander Krang...”
(Pentti 1930-I: 73–74)

Asunmaa et al. (2008: 22) kertovat Österbergistä:

”Mikael Österbeg pastori kuoli 1831 47-vuotiaana. Haudattu vanhalle hautausmaalle. Vasemmalta kädeltä portista oli metrin korkuinen ja puolen metrin levyinen lankuista tehty taulu, jossa vielä näkyi vähän kirjoitusta. Siinä oli Mikko-papin hauta. Tästä haudasta vähän eteenpäin on Julius Aleksander Krancin hauta.

Iin seurakunnan arkiston kalustoluettelon astian 103 mukaan Österberg oli syntynyt vuonna 1782 ja hän tuli vuonna 1817 töihin Haukiputaalle.

2.3.2 Holmqvist Herman August

Kustaa Pentti kertoo tarinan Iin piirin nimismiehestä, joka oli syntynyt 1.12.1847 ja teki itsemurhan 12.2.1888. Pentin mukaan nimismies ”Holomvistin” ruumis tuli haudatuksi Haukiputaan vanhalle hautausmaalle sen luoteiselle nurkalle, ”jossa näkyy vielä halpanen puutaulua (?)” (Pentti 1930-I: 195–196.) Hiski-tietokannan tietojen mukaan kyseinen henkilö, kruununnimismies Herman A. Holmqvist, kuoli vuonna 1889. Tietokannasta ei löydy kuolinpäivää. Hautaus on suoritettu 1.3. Kuolinsyytä ei mainita.

2.3.3 Sumén Juho

Asunmaa et al. (2008: 16) mukaan Juho Sumén toimi Benjamin Snellmanin lukkarinapulaisena. Informantin kertoman mukaan hautaa osoittava rautaristi on sijainnut hautausmaan itäpuolisella alueella. Muistomerkkiä ei paikallistettu tutkimusten aikana.

3 Haukiputaan vanhan hautausmaan kartoitus

Aki Hakonen & Kari Moisis

3.1 Kartoituksen menetelmät ja kulku

Alueen kartoitus toteutettiin opetustarkoituksessa perinteisin menetelmin, käyttämättä digitaalisia mittalaitteita. Digitaalisten laitteiden käyttöä ei suosittu myöskään sen takia, koska kasvillisuus häikäisi näkyvyyttä, minkä vuoksi suuri osa laitteiden käyttöajasta olisi mennyt niiden siirtämisessä paikasta toiseen. Kartoituksessa käytettiin kahta menetelmää: kosinilauseketta ja suunta-etäisyysmittausta. Kosinilausekkeen $\cos C = (a^2 + b^2 - c^2) \div 2 \times a \times b$ avulla määritettiin hautausmaan aidan kahdeksan nurkan kulmat, joiden väliset etäisyydet mitattiin rullamitoin ja suunnat bussolein eli käsisuuntakehin.

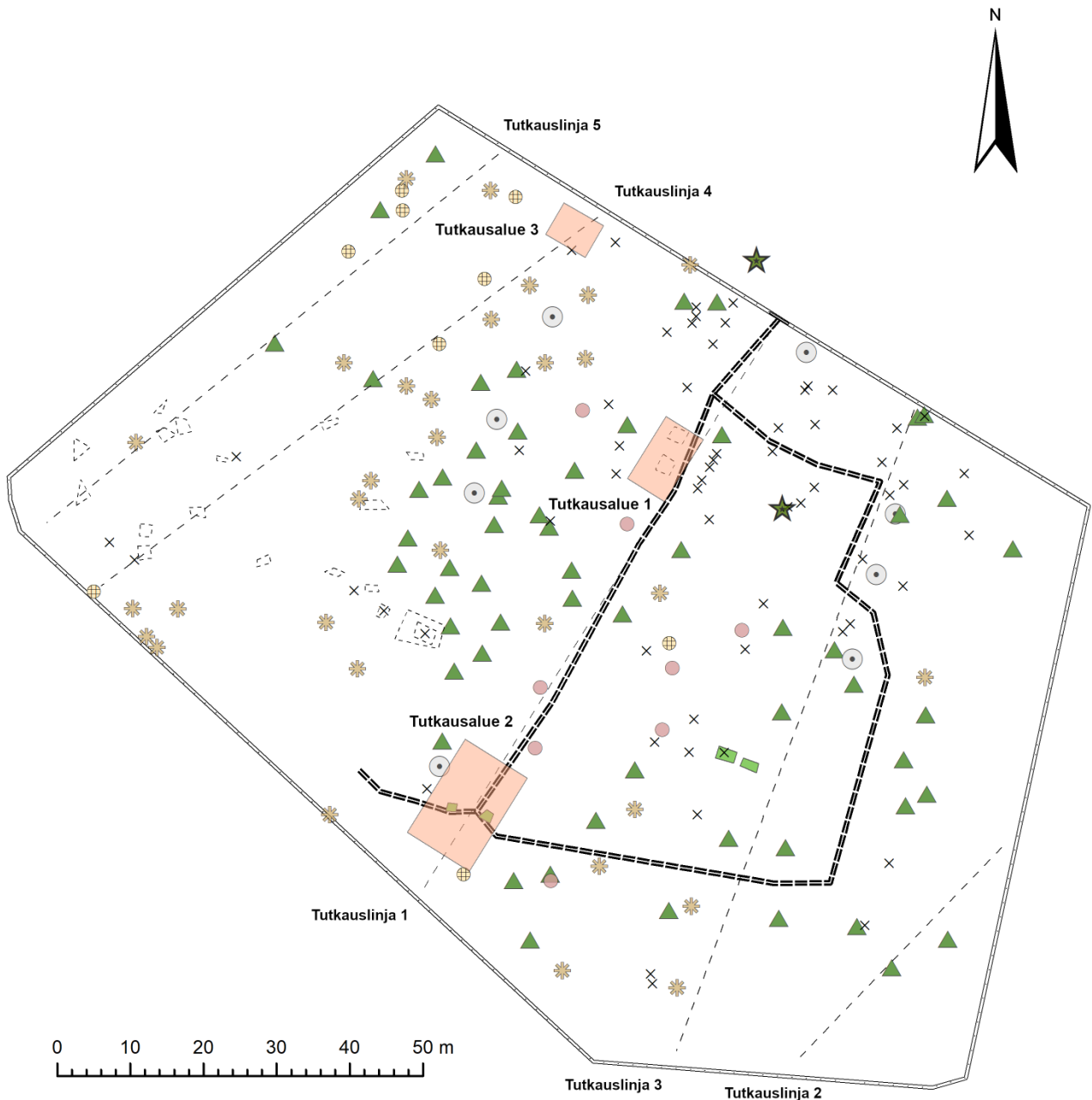
Aidan kartoittamisen jälkeen, hautausmaan halkova polku, joka tekee alueen kakkoispuolelle lenkin, mitattiin portilta alkaen sopivina pätkinä. Menetelmä toimii niin, että rullamitta vedetään haluttuun kohtaan jo tunnetusta pisteestä, josta uuden pisteen etäisyys ja kompassisuunta määritetään. Asteviivainta käyttäen, mitattu piste piirretään kartalle joko heti tai mittaustiedon kartuttua. Seuraava piste voidaan mitata äsken määritetystä kohdasta, kiintopisteestä. Mitä tahansa mitattua pistettä voidaan käyttää kiintopisteinä, kunhan sen tunnistetta voidaan määrittää karttaa piirtäessä.

Polun kartoittamista seurasivat järjestyksessä hautamuistomerkit, kaksi suurta suojeltua puuta, kairatut dendronäytepuut, alueen noin 100 suurinta puuta, vuorenkilpi-istutukset ja viimeisenä muurahaispesä. Lisäksi geofysikaalisten menetelmien testaamista varten määritetyt kolme otollisinta aluetta, sekä myös viisi linjaa, mitattiin suhteessa aitoihin.

Tuotettu karttamateriaali löytyy raportin liitteistä.

3.2 Geofysikaaliset menetelmät – magnetometraus ja maatulkaus

Kohteella päätettiin kokeilla geofysikaalisia kartoitusmenetelmiä, jotta voidaan arvioida paljastaisiko kattava kartoitus uutta tietoa kohteesta. Potentiaalisia havaintoja olisi mm. soratut polut ja rakennusten pohjakivet. Geofysikaalisten kartoitusten alueet valikoituivat kasvillisuuden sanelemana. Kartoitukset tuli tehdä suorina linjoina, joita häikäisivät puusto, kannot ja pusikot. Kohteella päätettiin kokeilla myös pitkien koko hautausmaan aluetta halkovien linjojen maatulkausta, joiden perusteella voisi havaita mahdollisia polkuja. Kolme aluetta ja linjaa on merkitty karttaan 1. Maatulkaus toteutettiin näistä kaikilla, mutta laitevian vuoksi magnetometraus vain Tutkausalueella 1.

Kartta 1. Magnetometrauksen ja maatutkauksen alueet.

3.2.1 Magnetometraus

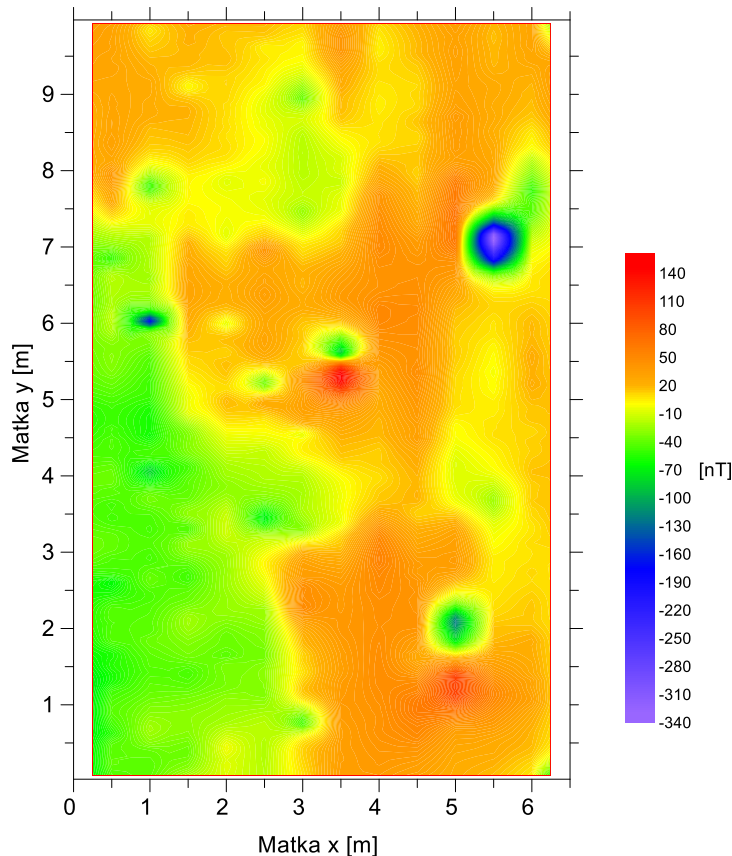
Magneettinen menetelmä (tai magnetometraus) on geofysiikan maankamaran tutkimusmenetelmistä yksi yleisimpiä ja monipuolisimmin sovelletuimpia erilaisiin tutkimuskohteisiin. Käytännön työssä menetelmä on kohtuullisen helppokäyttöinen, eikä aineiston käsittelykään yleensä välttämättä vaadi kovin suuria toimenpiteitä.

Magneettisella menetelmällä pyritään havaitsemaan eri väliaineille ominaisista magneettisista ominaisuuksista syntyviä poikkeamia maan magneettikentässä, eli ns. anomaaalisia magneettikenttiä. Jotta tällaisia poikkeamia, anomalioita syntyy, täytyy tutkittavassa kohteessa olla jotain magneettisesti poikkeavaa ympäristöön nähden. Tiedyt väliaineet kuten esim. rautaa sisältävät mineraalit ovat luonnostaan magneettisempia kuin muut, kuten useimmat kivilajeja muodostavat mineraalit. Tämä kontrasti väliaineen magneettisten ominaisuuksien välillä on perustana magnetometraukselle.

Yleisesti väliaine voi sisältää joko ns. indusoitunutta tai remanenttia magnetoitumaa. Indusoitunut magnetoituma on verrannollinen maan tämänhetkiseen magneettikenttään väliaineen magneettisten ominaisuuksien pohjalta, kun taas remanentti magnetoituma on jossain vaiheessa väliaineeseen syntynyt pysyvä magnetoituma, joka ei siis ole riippuvainen nykyisestä magneettikentästä. Magneettisen menetelmän käyttö arkeologiassa voi perustua molempiin edellä mainittuihin magnetoitumisen mekanismeihin. Indusoitunut magnetoituma voi olla peräisin esim. metallisista esineistä ja remanentti magnetoituma esim. tiilistä, joihin on niiden polttovaiheessa lukkiutunut sen aikainen magneettikenttä.

Magneettinen mittaus Haukiputaalla suoritettiin ns. gradienttimittauksena, missä käytettiin yhtä aikaa kahta magneettikenttää rekisteröivää sensoria pystyasennossa. Sensorien välinen pystyettäisyys oli 0.7 m. Tällä järjestelyllä saadaan rekisteröityä samalla mittauksella kaksi maan kokonaismagneettikentän arvoa ja lisäksi voidaan laskea vielä näiden arvojen erotus. Tämä erotus kuvastaa kentän muutosta eli gradienttia kyseisellä matkalla, ja sen avulla pystytään mm. lähellä maanpintaa olevat magneettiset lähteet havaitsemaan luotettavammin. Linjojen pituus oli 10 m, linjaväli 0.5 m ja linjoja mitattiin yhteensä 14 kpl eli viimeinen linja on 6.5 m kohdassa. Itse mittaus tehtiin jatkuvana aikamittauksena, näytteenottovälin ollessa 0.1 s, jolloin jokaisella linjalla tuli keskimäärin noin 170 mittauspistettä eli keskimäärin pisteväli on noin 6 cm. Näistä mittauspisteistä on muodostettu interpoloinnilla tasavälinen hila, jossa on pisteet 0.25 cm ja 0.05 cm välein x- ja y-suunnissa. Mittaustavasta johtuen tulee huomioida, että välttämättä kaikki magneettiset piirteet eivät ole horisontaalisuunnissa oikeilla paikoilla.

Aineistosta on kuvassa 1 esitetty kahden sensorin välinen erotus, (top - bottom) eli vertikaaligradietti, yksikkönä nanoTesla [nT]. Punainen väri kuvaa positiivisia ja sininen väri negatiivisia eroja. Keltainen väri kuvaa likimain nollakohtaa eli kohtaa missä erotus on nolla tai sen lähellä. Suurin osa arvoista on vain lievästi positiivisia tai negatiivisia. Magneettikentän luonnollinen vaimentuminen etäisyyden kasvaessa pitäisi näkyä pääsääntöisesti negatiivisina arvoina, eli alempana olevassa sensorissa (bottom) pitäisi olla suurempi lukema kuin ylempänä olevassa sensorissa (top). Poikkeamat tästä johtuvat magneettisten anomalioiden luonteesta, ne tyypillisesti sisältävät sekä positiivisen että negatiivisen osion. Voimakkaimmat negatiiviset poikkeamat osoittavat magneettisten anomalioiden sijaintia tutkimusalueella.

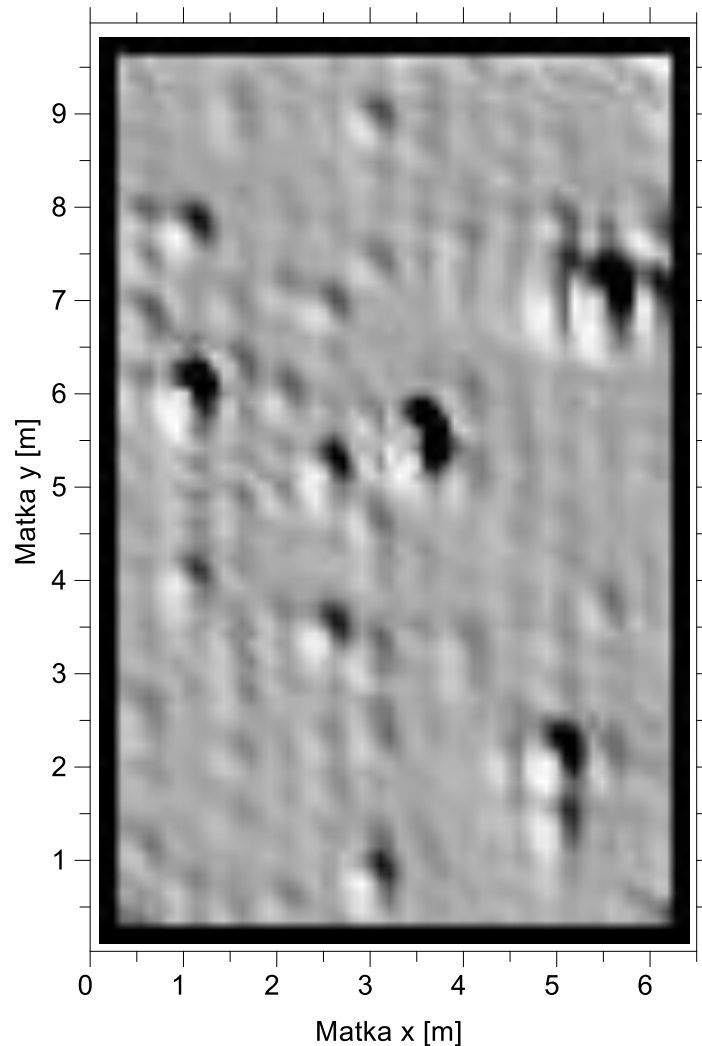

Kuva 1. Vertikaaligradietti.

Kuvassa 2 on esitetty sama aineisto, interpoloitu hieman eri hilalle (0.1 x 0.1 m), siten että aineistosta on ensin poistettu ns. matalat taajuudet, eli pyritty poistamaan laaja-alaiset anomalian aiheuttajat, jotka tyypillisesti sijaitsevat syvemmällä maankamarassa. Tämän jälkeen aineistolle on tehty ns. napakorjaus, jossa aineisto matemaattisesti muunnetaan vastaamaan sellaista aineistoa, joka syntyisi jos mittaus tehtäisiin magneettisella navalla. Tämän tarkoituksena on yksinkertaistaa anomalioiden muotoa.

Viimeisenä toimenpiteenä aineistosta on laskettu nk. totaaligradientti, (analyttinen signaali), jonka seurauksena magneettisten anomalialähteiden sijainnit rajautuvat kyseisen parametrin maksimiarvojen avulla.

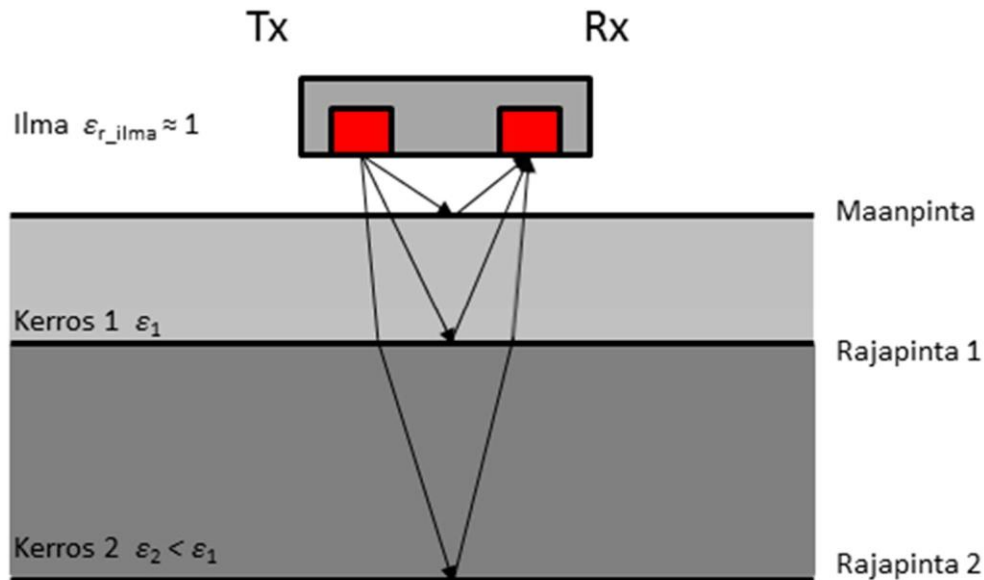

Kuva 2. Vinaloavarjostettu totaaligradientti.

3.2.2 Maatutkaluotaus

Maatutkaluotaus perustuu maatutka-antennin maankamaraan lähettämän sähkömagneettisen pulssin kulkuun väliaineen läpi ja väliaineiden rajapinnoilta heijastuvan pulssin intensiteetin ja ajan mittaamiseen. Maatutkaluotauksessa käytetään korkeita taajuuksia, MHz ja jopa GHz luokkaa olevia. SM-pulssin etenemiseen maankamarassa vaikuttavat maa-aineksen sähköiset ominaisuudet, joista maatutkaluotauksen kannalta tärkein on suhteellinen permittiivisyys eli dielektrisyys ϵ_r . Tämä vaikuttaa maatutkasignaalin etenemisnopeuteen ja heijastumiseen väliaineessa. Ilmassa tämä arvo on yksi, vedessä 81 ja maankamarassa tältä väliltä riippuen väliaineesta. Pulssin nopeus väliaineessa on sitä pienempi mitä suurempi on dielektrisyys. Nopeudet ovat tästä huolimatta hyvin suuria, osia valonopeudesta, mistä johtuen mittaus itsessään on hyvin nopeaa.

Lähetin- ja vastaanotinantenni liikkuvat ja ovat yleensä yhdessä (Kuva 3). Kun lähetinantennista lähetetty SM-pulssi saapuu kahden dielektrisiltä ominaisuuksiltaan erilaisen maa-aineksen rajapinnalle, osa pulssin energiasta heijastuu rajapinnalta takaisin ja osa taittuu ja kulkee rajapinnan läpi. Vastaanotinantenni rekisteröi heijastuneen SM-pulssin synnyttämää jännitettä ajan funktiona. Liikuttamalla maatulka-antennia maanpinnalla ja yhdistämällä yksittäiset pulssit eli pyyhkäisyt saadaan tuloksena kaksi-ulotteinen poikkileikkauskuva maankamarasta.

Kuva 3. Maatulka-antennin periaate, Tx lähetin ja Rx vastaanotinantenni.

Haukiputaalla tehdyissä maatulka-antenninmittauksissa käytettiin MALÅ Geosciences valmistamaa maatulka-antenniteho 800 MHz:n antennilla varustettuna. Mittauksen ajoittamiseen käytettiin matkapyörää, pyyhkäisyjen väli oli 2.5 cm. Mittauksia tehtiin aluemittauksena sekä linjamittauksena. Yksittäisiä linjoja alueen poikki tehtiin 5 kappaletta ja aluemittauksia tehtiin kolmella alueella. Ensimmäinen oli kooltaan 10 m x 6.5 m, toinen 15 m x 10 m ja kolmas 5 m x 6 m. Linjaväli kaikilla alueilla oli 0.5 m. Alueille tuli yksittäisiä linjoja siten 14, 21 ja 13 kappaletta vastaavasti. Aineistoille on tehty tarvittavat prosessointitoimenpiteet, jotta ne olisivat tulkittavissa ja vertailukelpoisia toisiinsa nähden.

Yksittäiset linjat (5 kpl) on esitetty profiilikuvina, joissa horisontaaliasteikolla on matka metreissä ja vertikaaliasteikolla vasemmalla aika nanosekunteina [ns] ja oikealla syvyysarvio metreissä, missä pulssinnopeudelle väliaineessa on käytetty vakioarvoa 0.09 m/ns.

Aluemittaukset on esitetty leikkauksina vertikaalisuunnassa eli ajan/syvyyden mukaan.

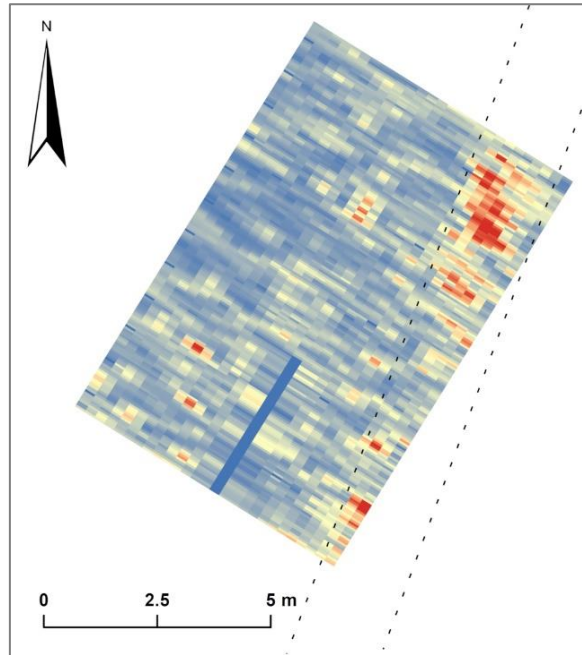
3.2.3 Geofysikaaliset havainnot

Maatulkaus ja magnetometrauksen tulokset ovat vähintään kiistanalaisia. Menetelmiä testattavilla alueilla tai linjoilla ei voitu todentaa signaaleja yksiselitteisesti. Toisaalta raportin valmistumiseen mennessä aineistoa on ehditty tarkastella vain pintapuolisesti. Selkein signaali-ilmio on portin lähellä olevaa Maatulka-alue 1:tä leikkaavan polun maanalainen rakenne (kuva 4). Signaali on vahva, johtuen todennäköisesti polun sorapäällysteestä. Polun signaali ei toistu yhtä vahvana Alueella 2, mutta se on jokseenkin havaittavissa aineistosta. Tämän perusteella, maan alle hautautunut polku olisi löydettävissä maatulkaamalla, vain jos se on sorattu. Pitkät maatulkauslinjat eivät osoittaneet vahvoja signaaleja maanpinnalle nähtävää polkua leikatessa, joten näitä ei välttämättä ole päällystetty.

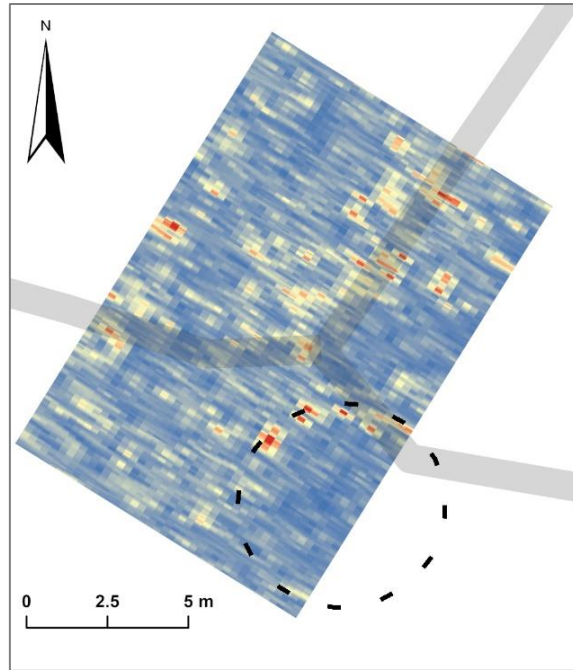
Odotuksista huolimatta Maatutkausalueella 1 olevien painaumien rakenteista ei tutkimus paljastanut mitään selkeää. Painaumet näkyvät tuntemattomasta syystä paremmin magnetometrikuvasa. Sitä, mitä magneettinen mittaus tässä tapauksessa merkitsee, ei voida tietää ilman kajoavaa tutkimusta.

Lisätutkimuksia voi tarvita Maatutkausalueella 2 havaittu pyöreä, noin 6 m halkaisijaltaan oleva ilmiö (kuva 5), minkä reunoilla on mahdollisesti kiveystä. Ilmiön sisäosassa on ympäristöään heikompi signaali, mikä saattaa merkitä sen raivausta ja mahdollisesti eriävää maannosta. Onko ilmiö pyöreän rakennuksen perustukset, vai esimerkiksi jonkinlainen istutus, ei ole arvioitavissa nykyaineiston perusteella.

On todennäköistä, että maahan kaivettuja hautoja menetelmillä ei voi havaita siten, etteivät ne jäisi vahvempien signaalijälkien peittoon. Alueen kattavampi geofysikaalinen kartoitus saattaisi paljastaa suurempia rakenteita, jos niitä alueella on.

Kuva 4. Maatutkausalue 1:n signaalit 5 ns (eli n. 45 cm) syvyydellä. Kuvaan hahmoteltu polku näkyy maatutka-aineistossa vahvana signaalina.

Kuva 5. Maatutkausalue 2:n signaaleja 7 ns (eli n. 63 cm) syvyydellä. Polkujen risteymä varjostettuna. Selkein ilmiö on tuntematon pyöreä muoto alueen etelänurkalla. Ilmiön signaali on heikko keskeltä ja vahva reunoilta. Mahdollisesti kivikehä.

4 Kasvillisuuden ja puuston kartoitus

4.1 Haukiputaan vanhan hautausmaan kasvi-inventointi - Vanha lehtomainen hautausmaa-alue

Annemari Tranberg

Haukiputaan hautausmaan kasvi-inventointia tehtiin useassa eri osassa. Toukokuussa aluetta inventoitiin opiskelijoiden ja Oulun yliopiston henkilökunnan toimesta ja muun muassa muurahaisten keot ja puut mitattiin karttaan sijoilleen. Myöhemmin kesän edistyessä inventointia suoritti Annemari Tranberg. Päätoimenpiteenä oli löytää merkkejä sukcession vaiheesta sekä kulttuurikasveista. Heti alkuun oli selvää, että kyseessä oli monipuolinen lehtomaisuuden ja kankaan yhdistelmä, joka johtui osin luontaisen kasvillisuuden leviämisestä, että ihmisen vaikutuksesta (kuvat 1 ja 2). Myöhemmin vanhan hautausmaan kasvillisuutta oli niitetty, joten osa kasveista jäi varmastikin huomaamatta, mutta alueen omaleimainen luonne tuli ilmi (taulukko 1).

Heti portilta sisään astuessa huomaa hautausmaan vanhemman, itäpuolisen osan erottuvan tuoreesta kangasmetsästä. Hallitsevana puuna näkee kuusen lisäksi männyn, joka ei ole tuoreen kankaan tyyppinen laji. Kuitenkin kenttäkerroksen lähemmän tarkastelun tuloksena metsikkö vaikuttaa tuoreen kangasmetsän tyyppiltä. Kuivan kangasmetsän tyyppillistä lajia, kanervaa, löytyy niukasti alueen reunamilta, aivan länsipuolen aidan tuntumasta. Hautausmaan alueelta voidaankin havainnoida usean erilaisen kasvillisuuden kirjoa. Puusto on tervettä ja jo osin vanhaa. Metsäkasvillisuus on vallannut vanhaa avointa hautausmaata, mutta ei aivan ilman ihmisen vaikutusta. Polusta länteen ja portista katsottuna etuoikealle sijoittuva alue on yhteneväistä tuoretta kangasmetsikköä, jonka aluskasvillisuus on mustikkaa (kuva 3), puolukkaa ja sammalta. Pääpuulajeina on kuusi, mänty ja koivu. Metsätähteä ja oravanmarjaa (kuva 4) on runsaasti melkein pä koko metsässä. Vanamoja (kuva 5) löytyy erityisesti hautausmaan eteläosasta, seurattaessa keskeistä polkua.

Kuvat 1 ja 2. Vanhan hautausmaan alue on yhä osin avointa ja ravinteikasta. Kultapiiskua monine lajikkeineen.

Taulukko 1. Haukiputaan vanhan hautausmaan inventoidut kasvit.

Kasvi-inventointi	Kevätpiippo (<i>Luzula pilosa</i>)
	Polkusara (<i>Carex brunnescens</i>)
Puukerros	Sormisara (<i>Carex digitata</i>)
Metsäkuusi eli kuusi (<i>Picea abies</i>)	Maitohorsma (<i>Epilobium angustifolium</i>)
Mänty eli metsämänty (<i>Pinus sylvestris</i>)	(Metsä)Kultapiisku (<i>Solidago virgaurea</i> [ssp. <i>virgaurea</i>])
Rauduskoivu (<i>Betula pendula</i>)	Hiirenkeltanot (<i>Pilosella cauligera</i> -ryhmä)
Hieskoivu (<i>Betula pubescens</i>)	Sarjakeltano (<i>Hieracium umbellata</i> -ryhmä)
Kotipihlaja eli pihlaja (<i>Sorbus aucuparia</i>)	Metsämaitikka (<i>Melampyrum sylvaticum</i>)
Tuomi eli metsätuomi (<i>Prunus padus</i>)	Lillukka (<i>Rubus saxatilis</i>)
Metsähaapa eli haapa (<i>Populus tremula</i>)	Oravanmarja (<i>Maianthemum bifolium</i>)
Raita (<i>Salix caprea</i>)	Metsämansikka (<i>Fragaria vesca</i>)
Pensaskerros	Käenkaali I. ketunleipä (<i>Oxalis acetosella</i>)
Kataja eli kotikataja (<i>Juniperus communis</i> ssp. <i>communis</i>)	Metsäkurjenpolvi (<i>Geranium sylvaticum</i>)
Punaherukka (<i>Ribes rubrum</i>)	Kielo (<i>Convallaria majalis</i>)
Vadelma (<i>Rubus idaeus</i>)	Sudenmarja (<i>Paris quadrifolia</i>)
Pimpinellaruusu (<i>Rosa spinosissima</i> , synonyymi <i>Rosa pimpinellifolia</i>)	Nurmirölli (<i>Agrostis capillaris</i>)
Metsäruusu (<i>Rosa majalis</i>)	Kissankello (<i>Campanula rotundifolia</i>)
Lehtokuusama (<i>Lonicera xylosteum</i>)	Syysmaitiainen (<i>Leontodon autumnalis</i>)
Kiiltotuhkapensas (<i>Cotoneaster lucidus</i>)	Siankärsämö (<i>Achillea millefolium</i>)
Punakoiso (<i>Solanum dulcamara</i>)	Valkoapila (<i>Trifolium repens</i>)
Kenttäkerros	Voikukka (<i>Taraxacum officinale</i>)
Mustikka (<i>Vaccinium myrtillus</i>)	Kesämaitiainen (<i>Leontodon hispidus</i>)
Puolukka (<i>Vaccinium vitis-idaea</i>)	Koiranputki (<i>Anthriscus sylvestris</i>)
Vanamo (<i>Linnaea borealis</i>)	Nokkonen (<i>Urtica dioica</i>)
Kanerva (<i>Calluna vulgaris</i>)	Puna-ailakki (<i>Silene dioica</i>)
Riidenlieko (<i>Lycopodium annotinum</i>)	Herttavuorenkilpi (<i>Bergenia cordifolia</i>)
Metsäkorte (<i>Equisetum sylvaticum</i>)	Lehtovirmajuuri (<i>Valeriana sambucifolia</i>)
Metsäimarre (<i>Gymnocarpium dryopteris</i> , syn. <i>Lastrea dryopteris</i> , <i>Dryopteris linnaeana</i> ja <i>Thelypteris dryopteris</i>)	Pohjakerros
Metsäalvejuuri (<i>Dryopteris carthusiana</i> , syn. <i>D. spinulosa</i>)	Kynsisammalet (<i>Dicranum</i>)
Pikkutalvikki (<i>Pyrola minor</i>)	Metsäliekosammal (<i>Rhytidiadelphus triquetrus</i>)
Metsälauha (<i>Deschampsia flexuosa</i>)	Seinäsammas (<i>Pleurozium schreberi</i>)
Metsätähti (<i>Trientalis europaea</i>)	Metsäkerrossammal (<i>Hylocomium splendens</i>)
Metsäkastikka (<i>Calamagrostis arundinacea</i>)	Sulkasammal (<i>Ptilium crista-castrensis</i>)

Kuva 3. Mustikka peittää kostean kankaan, kun lehtomaisella alueella, se väistyy heinien ja ruohovartisten tieltä.

Kuva 4. Metsätähteä ja oravanmarjaa oli runsaasti.

Kuva 5. Vanamo.

Tästä tuoreen kankaan alueesta selkeästi erottuu lehtomainen kangasmetsä, joka on ravintopitoisempaa kuin mustikkainen metsä sekä kosteampaa erityisesti hautausmaan itäosassa sekä kaakkoisosassa. Tämä osin ruohikkoinen ja lehtokasvejakin kasvava alue on vanhimman hautausmaan aluetta. Tällä alueella näkyy myös ihmisen vaikutus.

Tuomea, katajaa, vadelmaa ja punaherukkaa kasvaa siellä täällä. Avoimia alueita on väliaikaisesti valloittanut ympäristöstä tulleet kasvit, kuten maitohorsma, mutta ne eivät ole pystyneet leviämään luontaisen metsäkasvillisuuden alueelle. Vanhan hautausmaan alueella on runsaasti heinää ja ruohovartisia kasveja sekä kulttuurikasveja, jotka on sinne joko varta vasten tuotu, kuten herttavuorenkilvet haudoilla (kuva 6), tai ne ovat levinneet muulla tavoin lähistön pihoilta, kuten moderni tuhkapensas (kuva 7) ja Pimpinella ryhmän (juhannusruusu) ruusu. Ruusupensaita on siirrelty yleisesti hautausmaille, etenkin 1900-luvun alkupuolella, jolloin hautausmaita kaunistettiin. Alueen kaakkoisnurkassa aidan läheisyydessä onkin ruusupensasalue, jossa on todennäköisesti metsä- ja piharuusua. Aidan ulkopuolella on lisää pihakasveja, kuten angervoa, mutta ne eivät ole vielä levittäytyneet sisäpuolelle. Hautausmaan kaakkoisnurkkaan on luultavasti tuotu puutarhajatetta aivan 1900-luvun aikana tai sen jälkeen. Tuhkapensas viittaa tähän.

Kuva 6. Herttavuorenkilpeä on siirretty perinteisesti haudoille viimeistään 1930-luvulta lähtien, niin myös Haukiputaan hautuumaalla (Hauta 76, Huuemonen).

Kuva 7. Tuhkapensas on levinnyt hautausmaan aitojen sisäpuolelle lähipihoilta.

Kuva 8. Kielo on perinteinen hautakukka.

Kuva 9. Kielo ja metsäkurjempolva vanhimman hautausmaan alueella.

Kuva 10. Koiranputki ja puna-ailakki kielivät lehtomaisuudesta.

Jotkut kasvit on siirretty haudoille lähialueelta. Haukiputaan hautausmaalla on joitakin hautoja, joiden päällä on kielo (kuvat 8 ja 9). Kielo kasvaa lehtomaisella alueella luonnostaan. Kielolla on vahva asema raamatullisena symbolina. Sitä on myös käytetty sekä morsius- että hautakoristeena ja lääkkeenä. Vuorenkilven käyttö hautausmailla liittyy 1900-luvun alkuun, jolloin herättiin todella hautausmaiden koristelemiseen ja siistimiseen. Oulun seudulta voi löytää vuorenkilvin varustettuja hautoja, joiden varhaisimmat merkityt kuolinvuodet ovat 1930-luvulta. Toki hautoja kukitettiin edelliselläkin vuosisadalla ja moni puutarhan kasvi siirrettiin myös hautausmaille. Vuorenkilvet ovat niitä harvoja kasveja, jotka ovat pystyneet pitämään tilansa haudoilla. Mahdolliset muut herkemmat puutarhakasvit ovat hävinneet ajan kuluessa. Hautausmaita pidettiin 1800-luvulla, ennen varsinaisten kaupunkipuistojen valtakautta, puistoina, jotka toimivat paikkoina sosiaaliseen toimintaan. 1700-luvun hautausmaa ei ollut vielä yhtenäinen kokonaisuus järjestelmällisine hautoineen ja koristeellisine kasveineen, kuten 1900-luvun vastaava. Useaa luonnonkasvia on käytetty pihojen koristeina ja lääkinnässä. Haukiputaan hautausmaalla on myös tällaisia kasveja. Vanhan hautausmaan kasvillisuudessa näkyy sekä ihmisen vaikutus, läheisyyden asutus sekä sen maaperän ravintopitoisuus, että osan alueen varjoisa kosteus (kuvat 10–14). Lehtokuusamaa istutettiin puutarhoihin Oulun alueella jo 1870-luvulla, mutta punakoiso on sitä vanhempi tuttavuus puutarhoissa. Punakoisoa kasvoi jo apteekkari Julinin puutarhassa 1790-luvulla. Oulun alueella punakoiso on karkulainen ja satunnaistulokas.

Kuva 11. Lehtokuusama kuuluu lehdon kasvillisuuteen, mutta voi olla peräisin lähialueen pihoilta.

Kuva 12. Punakoiso koristeena ja lääkekasvina käytetty luontainen kasvi.

Kuva 13. Punaherukka kasvaa luontaisena lehdoissa, mutta on myös viljelykarkulainen.

Kuva 14. Tuomi on ravinteikkaan ja kostean paikan kasvi, jota myös koristeena käytetään.

4.2 Puuston ajoitus

Titta Kallio-Seppä, Noora Perälä, Artturi Kerola, Aleks Kelloniemi

Hautausmaan alueella kasvaa kaksi ja lisäksi portin ulkopuolella yksivanhempi puu. Näistä kaksi on puutarhuri Erkki Mikkosen mukaan saanut suojelupäätöksen noin 10 vuotta sitten (Mikkonen 2018). Muu puusto hautausmaan sisällä on tasaisesti saman ikäisen näköistä. Hautausmaan alueelta otettiin puulustokairalla seitsemästä puusta kairausnäytteitä puuston iän selvittämiseksi (taulukko 2). Kairatut puut on merkitty raportin karttaliitteisiin.

Näytteet osoittivat, että puut ovat saaneet kasvaa alueella hyvissä kasvuolosuhteissa. Suurimmasta osasta näytteitä kairaus ei sisältänyt ytimen läheisimpiä lustoja. Tulokset kuitenkin osoittavat, että puut niin sanotun hautausmaata halkovan pääkäytävän varrella ovat kasvaneet alueelle hautausmaan hautauskäytön jälkeen. Arkistolähteistä tiedetään, että vuoden 1885 syksyille suunniteltiin hautausmaan siistimistä muun

muassa puita poistamalla (Pitäjän- ja kirkonkokousten pöytäkirjat 1858–1898. HSA IICa. OMA). Todennäköisesti tuolloin suoritettiin mahdollisen puuston poistoa laajamittaisesti, koska kairaukset osoittavat, että nykyisin alueella vallalla oleva puusto on lähtenyt kasvuun tämän ajankohdan jälkeen. Mahdollista on, että pääkäytävän varteen on 1800-luvun lopulla istutettu puita. Todennäköisempää kuitenkin on, että puut ovat levinneet alueelle luonnollisesti, koska puustoa on tasaisesti myös muilla alueen osilla. Valtakunnallisesti puistomaiset hautausmaat saivat alkunsa vuonna 1879 laaditun terveydenhoitoasetuksen määritysten jälkeen, milloin hautausmaiden alueita ojitettiin ja niihin istutettiin kasvillisuutta (Aaltonen & Kiiskinen 1992: 24, 27).

Taulukko 2. Haukiputaan vanha hautausmaa, dendronäytteet.

Näytenro	Puunro kartoilla	Lustojen lkm	Puulaji	Sijainti	Muuta
DA	99	90-125	kuusi	hautausmaan länsipuolella	kanto
DB1 + DB2	100	>111 ja 128	kuusi	hautausmaan itäpuoli, pääpolun koillispuolella	näytteet ei ytimeen
DC	101	129	mänty	hautausmaan länsipuolella, pääpolun reunassa	näyte ytimeen
DD	102	131	kuusi	hautausmaan länsipuolella, pääpolun reunassa	näyte ytimeen
DE	103	>132	mänty	hautausmaan itäpuoli, pääpolun reunassa	näyte ei ytimeen
DF1+DF2	104	>142	kuusi	hautausmaan itäpuoli, suuri kuusi jonka ympärillä roskea, mahd. hautakivi 72	yksi kairausnäyte kahdessa pillissä, ei ytimeen saakka
DG	105	122	mänty	hautausmaan länsipuoli	näyte ytimeen, kilpikaarnaa
DH	106	>100	mänty	hautausmaan itäpuoli, haudan 75 vieressä (n. 1 m pohjoiseen)	näyte ei ytimeen, puuttuu selvästi paljon

5 Haukiputaan vanhan hautausmaan teemahaastattelut

Anneli Meriläinen-Hyvärinen

Kurssin antropologinen osuus painottui teemahaastatteluihin, ja tästä osuudesta vastasi kulttuuriantropologian yliopistonlehtori Anneli Meriläinen-Hyvärinen.

Haastatteluissa käsiteltiin seuraavia temaattisia kokonaisuuksia:

1. Vanha hautausmaa muiden muistamana (perimätieto).
2. Vanha hautausmaa informantin elinaikana (henkilökohtaisesti koettuna ja muistettuna).
3. Vanhan hautausmaan merkitykset (yksilölliset ja yhteisölliset merkitykset sekä muistamisen merkitykset).
4. Vanhan hautausmaan tulevaisuus.

Kurssin aikana opiskelijat haastattelivat yhteensä 14 haukiputaalaista, joiden lisäksi nauhoitettiin historioitsija Martti Asunmaan opastama hautausmaakerros.

Kaikki äänitteet sekä niiden kirjalliset litteraatit arkistoidaan Oulun yliopiston arkeologian ja kulttuuriantropologian arkistoon sekä Oulun seurakuntayhtymän Haukiputaan seurakunnan arkistoon.

6 Viitteitä hautausmaan nykyisestä käytöstä roskien perusteella

Aleksi Kelloniemi & Titta Kallio-Seppä

Kenttätöiden aikana kiinnitettiin huomiota hautausmaalta löytyviin roskiin ja niiden sijaintiin. Hautausmaan itäosan rauhoitettu kuusi sekä sen läheisyydessä, koillispuolella sijainnut toinen vanhempi kuusi, näyttäytyivät roskien mukaan nuorison sosiaalisen kanssakäymisen paikkoina pullonkorkeineen, muovipulloineen, karkki- ja sipsipusseineen sekä lasinsiruiineen. Löydöt viittaisivat informanttien mainitsemaan ”kallobaariperinteeseen” hautausmaalla. Kuulimme varmoista havainnoista nuorista, jotka tulevat ryhmässä viettämään aikaa hautausmaalle erinäisiä virvokkeita tai alkoholijuomia nauttien. Selitykseksi tarjottiin vanhan hautausmaan jännittävyttä ja sen kokemista mielikuvitusta kiihottavana ympäristönä.

Suojellun kuusen juurelta havainnoitiin useita pieniä ja teräviä metallinilmaisinsignaaleja, joista muutamista otettiin koepisto. Signaalit paljastuivat erilaisiksi olut- ja lonkeropullojen kruunukorkeiksi. Juomamerkkien lukumäärä antoi ymmärtää, että kuusenjuuren moderni käyttö on ollut laajamittaista, olettaen että olutta lasipulloissa ostetaan yhtä aikaa samaa merkkiä useampi kappale. Yksi esiin kaivettu metallinilmaisinhavainto osoitti, että paikkaa lienee käytetyn samassa tarkoituksessa pidempäänkin, kun neulasmassan alta paljastui huomattavasti vanhempi repäistävä pullonkorkki.

Toisen suuren kuusen juurelta löytyi useita muovisia virvoitusjuomapulloja, joista oli leikattu pohjat pois. Yhden pullon pohja löytyi näiden esineiden yhteydestä. Niitä on saatettu käyttää improvisoituina juomalaseina, eräänlaisina pikareina, jotka muistuttavat muodoltaankin hieman samppanjalaseja. Samasta kasasta löytyi myös luultavasti samaan käyttöön tarkoitettu maitopurkki, jonka yläosa oli samoin leikattu irti.

Kuuset ovat luultavasti valikoituneet ajanviettopaikoiksi oksistojensa tuuheuden ansiosta. Maa on puiden juurella kuivaa ja oksat tuovat suojaa säältä ja satunnaisten ohikulkijoiden katseilta. Toista kuusta vasten nojannut rautainen hautamuistomerkki ei ole ainakaan karkottanut ajanvietettäjiä, vaan on saattanut jopa tuoda oman jännittävän lisänsä miljööseen.

Tutkimusryhmämme keräsi lähtiessään kaikki hautuumaalta löytyneet roskat mukaansa (kuva 1). Muut kuin kuusten ympäriltä löytyneet roskat sijaitsivat hautausmaan aidan läheisyydessä levittäytyen kauttaaltaan ympäriinsä lukuun ottamatta portin puoleista aidansuoraa, eli pohjoista puoliskoa. Roskia on helppo heittää hautausmaata kiertävältä kevyenliikenteen väylältä aidan ylitse puiden ja muun kasvillisuuden suojaan. Roskien pikainen analyysi paikan päällä osoitti, että hautuumaan merkitys ajanviettopaikkana jatkuu nykypäivään. Tämä kävi ilmi ainakin Arttu Lindeman -virvoitusjuomapullostsa, jota on valmistettu vuodesta 2017 ja karkkipusseista, joiden parasta ennen –päiväykset ajoittuivat kuluvan vuoden puolelle.

7 Yleisiä huomioita ja yhteenvetoa

Titta Kallio-Seppä

Hautausmaan alueelta dokumentoitiin yhteensä 77 erilaista hautamuistomerkkiä ja oletettua hautapainannetta. Hautamuistomerkkien perusteella pystyttiin identifioimaan 33 hautausmaalle haudattua henkilöä. Säilyneistä ja tunnistetuista hautamuistomerkeistä suurin osa ajoittuu hautausmaan käytön kolmelle viimeiselle vuosikymmenelle. Muutamien sukujen hoitamat muistomerkit, kuten Vahtolan ja Holman, sekä seurakunnan hoitaman Snellmannin suvun hautakivet erottuvat säilyneisyydessään muista alueen muistomerkeistä.

Hautausmaan portilta lähtee alueen kahteen puoleen, itäiseen ja läntiseen, halkova ns. pääpolku, jonka molemmille puolille polun läheisyyteen säilyneet hautamuistomerkit pääosin sijoittuvat. Pääpolun eteläisessä päässä, lähellä eteläistä aitaa, polku haarautuu itään ja länteen. Idän puolella polku kulkee hautausmaan itäisen puoliskon poikki, yhtyen pääpolkuun lähellä porttia.

Pääosin pääpolun itäisellä puolella, mutta kuitenkin jatkuen myös hieman polun läntiseenkin osaan, luonto oli lehtomaista kangasta. Noin läntisin kolmannes hautausmaan alueesta on luonnontilaisempaa tuoreen kangasmetsän aluetta. Haukiputaan kirkonkylän vanhojen karttalähteiden mukaan hautausmaan vanhin osa on juuri tämä lehtomainen alue, jota ryhdyttiin laajentamaan erityisesti länteen 1800-luvun loppupuoliskon aikana.

Hautausmaalle on nykyisellään ominaista sen luonnontilaisuus, jonka soisi alueella säilyvän. Esimerkiksi kunnan laaja-alainen poisto alueelta tekisi paikasta hyvin erilaisen ja muuttaisi sen luonnetta olennaisesti. Alueella kasvillisuuden keskellä havaittavissa oleva pääpolku ja sen haarat kannattaa säilyttää ja mahdollisesti vahvistaa kulkureitteinä. Porttiaukon välittömässä läheisyydessä avautuva avonainen tila on mahdollisesti kivetty, todennäköisten kivien ollessa hautautuneena kasvillisuuden alle. Suorakulmaisen alueen itä- ja länsireunoilla maa kohoaa hieman. Todennäköisesti jossakin vaiheessa alue onkin näissä kodin tarkoituksellisesti rajattu joko kohotetulla maapenkalla tai kivillä. Läntisellä osalla korotus on Snellmannien sukuhaudan reunalla. Maatutkausten perusteella osat poluista saattavat myös olla kivettyjä. Varmemman tiedon saamiseksi tutkausta pitäisi kuitenkin suorittaa laajemmalla alueella.

Informanttien puolesta nostettiin esille toive porttiaukkojen lisäämisestä alueelle. Yksi luonnollinen paikka toiselle portille voisi olla nykyistä porttia vastapäätä, etelälaidalla polun toisessa päässä. Näin sijoitettuna uutta polkua ei tarvitsisi rakentaa alueelle. Uusi portti toimisi myös kirkolta lähtevän alueen läpi kulkevan suoran jatkumona.

Hautausmaan länsipuolisella osalla, erityisesti aivan sen läntisimmän tuoreen kangasmetsän alueella on vähemmän säilyneitä hautamuistomerkkejä ja maastossa selvästi erottuvia kulkureittejä. Kyseinen alue on viimeisintä, joka hautausmaan aktiivisen hautaamisen aikana sen viimeisten vuosikymmenten aikana otettiin käyttöön. Alueella hautaus toiminnasta muistuttavat tällä hetkellä lähinnä useat kuopanteet maassa, jotka kertovat hautasijojen sijainneista. Puumateriaalin lahotessa maa-aineis on vajonnut ja jättänyt jälkeensä kuopanteen. Mahdollisesti tämä alue voisi olla otollisinta aluetta uurnahautausmaata tulevaisuudessa suunniteltaessa.

Lähteet

Painamattomat lähteet

Oulun maakunta-arkisto (OMA)

Haukiputaan seurakunnan arkisto (HSA)

Kalustoluettelot 1806-1895 (IIBe)

Pitäjän- ja kirkonkokousten pöytäkirjat 1858–1898 (IICa)

Kartat

Kansallisarkisto (Kansallisarkiston Digitaaliarkisto (digi.narc.fi))

Oulun läänin maanmittauskonttori

Oulun läänin maanmittauskonttorin kanslian arkisto

I Kartat ja piirustukset

Ic lin kartat

Ii 55. Kaksiosainen kartta Haukiputaan ja lin pitäjien rannasta, saaristosta ja kalastuspaikoista 1895-1895)

Kansallisarkisto (Kansallisarkiston Digitaaliarkisto (digi.narc.fi))

Maanmittaushallitus,

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma)

Ia.*Pitäjäkartasto

2533 08+09 Ia.* -/- - Haukipudas. D. Åkermanin pitäjänkarttalehti vuodelta 1846.

Maanmittauslaitoksen arkisto

Kiinteistöjakokartat

Karttalehdelle merkitty arkistotunnus: Haukipudas 1 12A-I. *M.J. Mellin (1764) ja L.H. Uhlbrandt (1787)*, Maanmittauslaitoksen kiinteistöjakokartta (toimituskartta), karttalehti 12A, Maanmittauslaitoksen arkisto. (Tässä käytetty Maanmittauslaitoksen digitoimia ja toimittamia karttalehtiä, ei vastaavia Kansallisarkiston kokoelmien karttalehtiä.)

Karttalehdille merkityt arkistotunnukset: Haukipudas 1 17C-I ja Haukipudas 1 17D-I. 1870-luvun isojakokartat, Maanmittauslaitoksen kiinteistöjakokartta (toimituskartta), karttalehdet 17C ja D. Maanmittauslaitoksen arkisto. Tätä kirjoitettaessa käytössä ei ollut kaikkia tämän yksikön karttalehtiä, joten kartan piirtäjä(t) jäivät tuntemattomiksi. Tässä käytetty Maanmittauslaitoksen digitoimia ja toimittamia karttalehtiä, ei vastaavia Kansallisarkiston kokoelmien karttalehtiä.

Maanmittauslaitos

Vanhat painetut kartat –palvelu (<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>)

Peruskartta 1:20 000, vuosi 1955.

Karttalehti 253308

Maastotietokanta (paikkatietoaineisto ladattu 3/2018) Maanmittauslaitoksen avoimen datan tiedostopalvelu, <https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta> Lisenssi: <https://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata-lisenssi-cc40>

Maanmittauslaitoksen avoimen datan palvelu
<https://www.maanmittauslaitos.fi/asioi-verkossa/avoimien-aineistojen-tiedostopalvelu>
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Lähdekirjallisuus

Pentti, K. 1930-luku. *Kustaa Pentin muistelmat*. Suomen Kirjallisuuden Seura, Kansanrunousarkisto.

Tutkimuskirjallisuus

Aaltonen, L. & Kiiskinen, K. 1992. *Hautauskulttuuri Suomessa*. Suomen Hautaustoimistojen Liiton 50-vuotisjuhlakirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Asunmaa, M., Ervasti-Julku, L. & Myllylä, V. (2008). *Muistelmia ja tarinoita Haukiputaalta*. Haukipudas, Haukipudas-seura.

Hirstiö-Snellman, P. 2017. Oulun ev.lut. seurakuntayhtymän hautaustoimen päällikkö Tuomo Vuontisjärven kertomaa 16.11.2016 ja 25.1.2017. *Domus Nostra – Snellmanien tiedotuslehti*, toukokuu 2017, 11–12.

Koskela, T. 1997. Kirkkohautaus Haukiputaan seurakunnassa. Alakärppä J. & Paavola K. (toim). *Haukiputaan kirkkohaudat*. Meteli, Oulun yliopiston arkeologian laboratorion tutkimusraportti 13. Oulu, s. 7–12.

Rytkönen, R. 1978. *Suur-lin historia: 1700-1870*. Haukipudas, Haukiputaan kunta ja seurakunta.'

Vahtola, J. 1980. *Haukiputaan seurakunnan historia*. Kuusamo, Haukiputaan seurakunta.

Suullinen tiedonanto

Kuorilehto Markku 17.5.2018.

Mikkonen Erkki 22.5.2018.

Liitteet

1. Hanke mediassa
2. Haukiputaan vanha hautausmaa 2018 kuvauspäiväkirja
3. Haukiputaan vanhan hautausmaan suurimmat puut
4. Kartoituksen tulokset
5. Nykykartalle asemoidut isojakokartat

AULI HAAPALA

INFO

Haukiputaan hautausmaan historiaa

- Vanha hautausmaa sijaitsee kirkkoa vastapäätä Kirkkotiellä.
- Ollut käytössä pari sataa vuotta vuoteen 1890 asti. Laajennettu vuosina 1845 ja 1886. Alue 1 hehtaari.
- Näkyvillä olevia hautausmuistomerkkejä noin 30.
- Muun muassa Snellmannin sukhauta, kirkonmiesten ja muiden merkkiphenkilöiden ja talollisten hautoja.
- Alemin vainajia haudattu vuonna 1640 rakennetun kirkon lattian alle, kirkon ympärille ja kirkkopihaan.
- Nykyinen kirkko valmistui entisen kirkon paikalle vuonna 1762.
- Uusi hautausmaa Mirjantien varrella käyttöön vuonna 1890. Laajennettu 1930-luvulla, alue 9 hehtaaria.

Haukiputaan vanhalla hautausmaalla aletaan tehdä kenttätöitä toukokuun lopulla. Lisäksi haukiputaalaisilta kerätään hautausmaahan liittyviä tietoja ja tarinoita. Alueeseen kävivät tutustumassa viime viikon lopulla arkeologi Titta Kallio-Seppä (vas.), yliopistonlehtori Anneli Meriläinen-Hyvärinen, hautausmaaston päällikkö Tuomo Vuontisjärvi ja arkeologi Aki Hakonen.

Vanha hautausmaa kartoitetaan

Kulttuurihistoriallisesti arvokas alue Haukiputaalla on ollut koskemattomana 128 vuotta

- » Auli Haapala
- » Haukipudas

Kun astuu sisään Haukiputaan kirkkoa vastapäätä sijaitsevan vanhan hautausmaan portista, alkaa kuulua lintujen viserrys ja aistia voi käsin kosketeltavan hiljaisuuden ja rauhan. Siitä huolimatta, että taempaa kuuluu liikenteen ja arkielämän ääniä. Hautausmaa on ollut Haukiputaan ytimessä hiljainen saareke ja koskemattomassa tilassa 128 vuotta. Nyt alueen historiaa päästään selvittämään tarkemmin.

Hautausmaa on kulttuurihistorialliselta arvoltaan valtakunnallisestikin ainutlaatuinen alue, ja sellaisena perintöä halutaan säilyttää ja vaalia jatkossakin, vakuuttaa Oulun seurakuntayhtymän hautausmaaston päällikkö **Tuomo Vuontisjärvi**.
Hautausmaan kulttuuriperintöä ovat vaalineet niin Haukiputaan seurakunta, Haukipudas-seura kuin hautausmaan historiaan pere-

htynyt lehtori **Martti Asunmaa**. Mietinnässä on ollut, miten historiaa voitaisiin selvittää ja tutkia tarkemmin.

Nyt nämä toiveet toteutuvat, sillä Oulun yliopiston humanistisen tiedekunnan arkeologian ja kulttuuriantropologian yhteiseen kandidaattikurssiin liittyvän työelämäkurssin kohteena on Haukiputaan vanha hautausmaa.

Palaset lokahtivat paikoilleen, kun Haukipudas-seuran **Kaisa Annala** oli aiemmin tiedustellut yliopistolta, olisiko Haukiputaalle mahdollista saada harjoittelijoita, kertoo kulttuuriantropologian yliopistonlehtori **Anneli Meriläinen-Hyvärinen** Oulun yliopistosta.

Harjoittelu tehdään Oulun seurakuntayhtymään kuuluvalla Haukiputaan seurakunnalle. Kenttäharjoittelun ajankohta hautausmaalla on 21.5.-1.6. Tutkimukseen osallistuvat arkeologit **Titta Kallio-Seppä** ja **Aki Hakonen** sekä noin kymmenen arkeologian ja kulttuuriantropologian pääaineopiskelijää.

Harjoittelun aikana vanhalla hautausmaalla teh-

dään muun muassa maaston kartoitus ja laserskannaus, maatutkausta sekä hautakivien ja -muistomerkkien dokumentointia ja valokuvausta, kertoo Titta Kallio-Seppä.

Tarkoituksena on selvittää ilman maahan kajoavia toimenpiteitä hautausmuistomerkkien määrää, mitä tietoja niistä löytyy, kuinka paljon hautoja on alueella ja miten ne sijoittuvat ikänsä puolesta, mistä ovat kulkeneet käytävät ja polut ja minkälaista kasvustoa ja puustoa on hautausmaalla. Alueella sijaitsee ainakin kaksi vanhaa petäjää, jotka on suojeltu.

Muistoja ja tarinoita talteen

Kenttätöiden lisäksi kurssin aikana tehdään myös vanhaan hautausmaahan liittyviä haastatteluja, joita varten tarvitaan paikallisia henkilöitä kertomaan vanhaan hautausmaahan liittyvistä tiedoista ja muistoista.

Kaikki tieto ja perimätietona kulkeneet tarinat ovat toivottuja, ihan arkipäiväiseltäkin tuntuvista asioista kannattaa kertoa. Kuten myös siitä, mitä vanha hau-

tausmaa merkitsee tämän päivän haukiputaalaisille? Tiedetäänkö sen historiasta? Käydäänkö siellä esimerkiksi juhlapyhinä? Myös vanhat valokuvat ovat tervetulleita, toivoo Anneli Meriläinen-Hyvärinen.

Tiedoista voi olla yhteydessä Meriläinen-Hyväriseen p. 0405925380 tai sähköpostitse anneli.merilainen-hyvarinen@oulu.fi

Haastatteluja voidaan järjestää myös tietoja kertovien kodeissa tai muissa soviuissa paikoissa.

Kun vanhaa hautausmaata koskevat kenttätöet on saatu tehtyä, tiedot kootaan ja analysoidaan, tuloksista voidaan kertoa tarkemmin loppuvuoden kuluessa. Mahdollista on järjestää myös aiheeseen liittyvä tilaisuus Haukiputaalla.

FT Titta Kallio-Seppä jatkaa myös Emil Aaltosen rahoittamassa Kirkko, tila ja muisti -hankkeessaan tutkimusryhmän kanssa tutkimusta hautausmaaston muutoksesta Suomessa. Tähän liittyen kartoitettiin Haukiputaan kirkon lattian alla olevia hautoja vuonna 2014.

Kirkkoon hautaamisen perinne päättyi valtakun-

nallisesti lopullisesti vuonna 1822 annettuun keisarilliseen asetukseen. Kirkkoon hautaaminen oli päättynyt Haukiputaalla kuitenkin jo aiemmin vuonna 1765. Nyt tehtävän vanhan hautausmaan kartoituksessa voi löytyä uutta tietoa myös tähän hautausmaaston muutosvaiheiden tutkimukseen.

Alue säilyi hautausmaana

Mitä vanhalle hautausmaalle tapahtuu tulevaisuudessa? Alue säilyi hautausmaana eikä sitä oteta muuhun käyttöön – näin ei ole edes koskaan harkittu tehdä, eikä hautausmaata ole poistettu, kertoo Tuomo Vuontisjärvi. Seurakuntayhtymän suunnit-

elmassa on hyväksytty mahdollisuus sille, että vanhaa hautausmaata voitaisiin alkaa käyttää uurnahautausmaana niiltä osin kuin se on alueen historiaa ja kulttuuriarvoja kunnioittaen sopivaa. Pientä harvennusta ja siistimistä puuston ja kasvuston osalta on alueella varmasti tarpeen tehdä.

Haukiputaan hautausmaan lisäksi Oulun alueella on yksi toinen yhtä merkittävä vanha hautausmaa, se on Yli-Iin Tannilan hautausmaan vanha osa, kertoo Vuontisjärvi.

Haukipudas-seura on järjestänyt museopäivien yhteydessä kiertokävelytä vanhalla hautausmaalla Martti Asunmaan johdolla. Tutustumisiin on ollut kiinnostusta.

Näkymä vanhalla hautausmaalla Haukiputaan kirkkoon.

Hautausmaahan tiedot talteen

Haukiputaan vanhan hautausmaahan kallempää historiaa karttoitetaan opiskelijavainien Oulun yliopiston arkeologi Titta Kallio-Seppä (vas.) ja arkeologiaopiskelija Anniina Kula mittaamassa hautausmaahan kesäkuussa. KIUUTISSET, sivu 8

Luottorekisteri saa tukea

Finanssivahvonta tukee positiivisten luottorekisterien perustamista Suomessa, jotta ylläkkään luottamisen saadaan kurin. KIUUTISSET, sivu 18

Ahtisaari YK tarvitsee yhteistyötä
KIUUTISSET, sivu 9

Kasvuston alla piilee vanhoja hautoja

Opiskelijat tutkivat Haukiputaan vanhaa hautausmaata kesäkuun alkuun saakka. Tavoitteena on löytää unohuttuja hautoja ja selvittää alueen merkitystä.

TANELI KÄRKI
OULU

Oulun yliopiston arkeologian ja kulttuurintutkimuksen työryhmittelijät ovat hyödyntäneet tutkimusten parissa Haukiputaan vanhalla hautausmaalla maanantaista alkaen. Kaksi viikkoa jatkuvassa projektissa kartoitetaan aluetta löytö- ja muistomerkkejä. Lisäksi selvitetään hautausmaahan vanhat polut, kasvusto ja puusto.

Tutkimuksessa käytetään muutamia geofyysikaalisia menetelmiä, jotta saisimme vähän tarkemmin tietoa, mitä eri paikoissa on. Työt tehdään maahan kajoamatta, sanoo Oulun yliopiston humanistisen tiedekunnan arkeologi Titta Kallio-Seppä.

Geofyysikaalisilla menetelmillä Kallio-Seppä tarkoittaa muun muassa maatutkimusta ja magnetometriä, joiden avulla saadaan tietoa maanpinnan alta. Oletuksena on, että vanhalla hautausmaalta löytyy ajan myötä maa-aineksen ja kasvuston alle unohuttuja hautoja.

Mahdollisia kammiohautojen paikkoja näkyy eri puolilla isonpiena kuopaita. Lisäksi näkyy yksittäisiä yhden arkan kokoisia kuopaita. Parin päivän aikana olemme kartoittaneet osan hautaus-

maasta ja löytäneet noin 30 säilyneitä hautausmuistomerkkiä, mikä on enemmän kuin odotimme.

1700-luvulla perustetun hautausmaan tutkimisen toistaiseksi suurimmat haasteet ovat aiheutuneet runsaasta kasvillisuudesta.

Vaikka viimeisen hautansa vuonna 1890 saanutta hautausmaata ei kasvaa puustonmetsämaiseen tilaan vuosien varrella.

Kasvillisuus peittää täällä olleita rakenteita. Tämä on siinä mielessä valtakunnallisesti erikoinen paikka, että muita näitä pitkiään koskenuttomina säilyneitä lakkauttamattomia hautausmaita ei juuri ole.

Maatutkimuksen avulla aloitettiin kesäviikollisena Käytännössä maatutkimusta lähettää maahan sähkömagneettisen aallon ja mittaa siinä näkyviä heijastuksia.

Se, mistä heijastukset tulevat on tulkintakysymys, jossa arkeologit saavat auttaa, sanoo Oulun yliopiston kaivannaisalan yksikön erikoistutkija Kari Moisio.

Moisio mukaan hautausmaan tutkumisen haasteena on, että mahdollisesti maan alla sijaitsevat arkat ovat jo niin maatunneita, että ne eivät enää juuri poikkea ympäröivästä maa-aineksestä.

Maatutkimusta tietokoneella rak-

muudessa tallentuva tieto analysoidaan myöhemmin varsinaisen kenttätyön päätyttyä.

Teimme viime vuonna vastaavan tutkimuksen Tyrvällä, mistä saimme hyvän ja haastavan aineiston. Maan alla on paljon piirteitä, joista kukaan ei pysty selvittämään sitä sanomaan, että kyseessä on vaikkapa hauta. Eliä asiaa voidaan varmistaa, koska ei pystytä kaivamaan, Moisio nauuraa.

Haukiputaan seurakunnalle tehtävässä työharjoittelussa aloitetaan suorittaa myös laserkartoituksia, joilla kartoitetaan tarkemmin esiinmerkitseviä maanpinnan muotoja, merkiksi maanpinnan ja ha-

torstaina 24. toukokuuta 2018 KALEVA

KALEVA TORSTAINA 24. TOUKOKUUTA 2018

Haukiputaan vanha hautausmaa

Kirkon ja kotiseutumuseon välittömässä läheisyydessä sijaitseva hautausmaa otettiin käyttöön 1700-luvulla.

Käyttö päättyi 1. heinäkuuta 1890, mutta hautausmaata ei äkkiä suljettu ja sitä hoidetaan lähinnä puistometsänä.

Puustaiden ympäröimällä alueella kasvaa luonnostaan heikko- ja lahtipuuja, josta kaikki on rakennettu.

Metsänpohjakesvillisyyden lisäksi erottuu muutama vanhoja reuna- ja muistomerkkejä.

Oulun seurakuntayhtymälle kuuluva vanha hautausmaan muistomerkkejä on säilynyt muutamia.

Haukiputaan seurakunta on suunnitellut hautausmaan ottamista uudelleen käyttöön uimahautausmaana.

Haukiputaan uusi hautausmaa sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä kirkosta itään. Se vihittiin käyttöön 24. kesäkuuta 1890.

Nivala ei lähdekäär

Rauhantervehdys 31.5.2018

<https://rauhantervehdys.fi/2018/05/hautausmaa-on-elamys/>

HAUTAUSMAA ON ELÄMYS

31.5.18 Haukiputaalla skannataan vanhaa hautausmaata. Alueen uudelleen käyttö harkinnassa, putaalaiden muistoja tarvitaan tutkimustyöhön.

Riitta Hirvonen

Magnetometri-laitteen tuottaa tulosta tutkivat Elena Maskulin (vas.) Jasmin Puska, Jari Moisio, Noora Perälä ja Arturi Kerola. Moisio on Oulun yliopiston erikoistutkija, muut ovat opiskelijoita.

Millainen elämä vanha, yli sata vuotta käytöstä pois ollut hautausmaa voisi olla sen jälkeen, kun se otetaan uudelleen käyttöön?

Voisiko aluetta kiertää kaunis polku, jonka varrelle sijoitetuilla penkeillä olisi hyvä istahtaa ja antaa sydämen lyöntien rauhoittua?

Rauhoittavan olotilan tavoittaa helposti Haukiputaan vanhalla hautausmaalla. Moni asia saa siellä oikeat mittasuhteet, ainakin kun paikalle osuu silloin, kun lähikirkon kellot soittavat kuolinilmoituksen. Sanomakellojen viesti on selvä: jälleen kerran yhden seurakuntalaisen ajallinen elämä on tullut päättepisteeseen.

Hautausmaasta tuli opiskelijoiden tutkimuskohde

Haukiputaan vanhalla hautausmaalla Kirkkotielällä tehdään parhaillaan tutkimuksia. Tarkoituksena on kartoittaa alueelta löytyvät haudat, niiden ikä sekä hautamuistomerkit, hautausmaan vanhat polut, kasvisto sekä puusto.

Kesäkuun alkuun kestävässä tutkimuksessa ei kajota maaperään, vaan menetelminä käytetään muun muassa laserskannausta ja maatumkausta.

Kenttätöitä paikan päällä tekee parin viikon ajan ryhmä Oulun yliopiston arkeologian ja kulttuuriantropologian kandidaattivaiheen opiskelijoita työelämäkurssillaan.

Oulun seurakuntien suunnitelmissa on hautausmaan mahdollinen uudelleen käyttö uurnahautausmaana. Hehtaarin kokoinen alue on ollut käytössä parin sadan vuoden ajan vuoteen 1890 saakka.

Vaikka hautauksia ei ole vanhalla hautausmaalla tehty vuosisataan, virallisesti sitä ei ole koskaan lakkautettu.

Seurakunnan ja yliopiston intressit osuivat yhteen

Haukiputaan vanhalla hautausmaalla on vierailut tutkimuksen aikana innokkaasti myös Oulun seurakuntien hautaustoimen päällikkö Tuomo Vuontisjärvi. Myös hänet vanha, 128 vuotta käyttämättömänä ollut paikka on hiljentänyt tunnelmallaan.

Kun Oulun yliopistolta alkuvuodesta otettiin yhteyttä Vuontisjärveen hautausmaan tutkimuksien käynnistämiseksi, oli seurakunnan mieluista suostua asiaan.

Pitkään – jo silloin kun Haukiputaan seurakunta ei ollut vielä osa Oulun seurakuntayhtymää – suunnitelmissa oli ottaa alue uudelleen käyttöön.

Kysymys silloin kuului, millä tavoin tavoitetta pitäisi lähteä viemään eteenpäin.

Yliopiston yhteydenotto antoi vastauksen pohdintaan.

Uudelleen käytöllä ei ole kiirettä

Mikään kiire seurakuntayhtymällä ei ole luonnonkauniin hautausmaan suhteen, Vuontisjärvi kertoo.

– Tutkitaan ensin ja tehdään sitten viisaita johtopäätöksiä. Tehokkuusajattelulle ei ole tarvetta.

Kenttätöiden päätyttyä aineisto analysoidaan. Tulokset valmistuvat loppuvuodesta.

Arkeologi Titta Kallio-Seppä ei usko, että tutkimus paljastaa mitään aivan yllättävää, mutta kaikki tieto on tervetullutta, sillä alueelta ei ole olemassa juurikaan vanhaa kirjoitettua tietoa.

Kun uutta tietoa tulee, on mahdollista päivittää muun muassa hautakirjanpitoa vanhan hautausmaan osalta.

Kertokaa putaalaiset muistonne ja tietonne

Maastossa tehtävien kartoitusten lisäksi arkeologian ja kulttuuriantropologian opiskelijat haastattelevat paikallisia Haukiputaan vanhaan hautausmaahan liittyvästä perimätiedosta ja hautausmaan nykyisestä merkityksestä.

Arvokasta tietoa paikasta on tähän saakka antanut muun muassa Martti Asunmaa Haukipudas-seurasta.

Tutkimukseen osallistuva Oulun yliopiston lehtori Anneli Meriläinen-Hyvärinen toivoo, että ihmiset rohkaistuisivat kertomaan omia muistojaan ja tietojaan hautausmaasta.

Myös aiheeseen liittyvät valokuvat kiinnostavat Meriläinen-Hyväristä.

Meriläisen yhteystiedot ovat: anneli.merilainen@oulu.fi tai p. 040 592 5380.

Tutkitaan ensin ja tehdään sitten viisaita johtopäätöksiä. —Tuomo Vuontisjärvi

Kirkko, tila ja muisti –projektin blogissa julkaistut Haukiputaan vanhan hautausmaan tutkimuksiin liittyvät tekstit

Tiina Väre: Haukiputaan vanha hautausmaa tutkimuskohteeksi, 22.2.2018

<https://churchspacememoryproject.wordpress.com/2018/02/22/haukiputaan-vanha-kirkko-ja-hautausmaa-tutkimuskohteeksi/>

Anniina Kuha: Haukiputaan vanhan hautausmaan dokumentointi, 15.6.2018

<https://churchspacememoryproject.wordpress.com/2018/06/15/haukiputaan-vanhan-hautausmaan-dokumentointi/>

Annemari Tranberg: Kasvien inventointia Haukiputaan hautuumaalla, 4.7.2018

<https://churchspacememoryproject.wordpress.com/2018/07/04/kasvien-inventointia-haukiputaan-hautuumaalla/>

Titta Kallio-Seppä: TUTKIJAN PÄIVÄ kuvin: kairausnäytteitä ja karttajuttuja, 22.8.2018

<https://churchspacememoryproject.wordpress.com/2018/08/22/tutkijan-paiva-kivin-kairausnaytteita-ja-karttajuttuja/>

Annemari Tranberg: Makrofossiilitutkijan työpäivä - Pähkinähakin ja oravan vieraana, 16.10.2018

<https://churchspacememoryproject.wordpress.com/2018/10/16/makrofossiilitutkijan-tyopaiva-pahkinahakin-ja-oravan-vieraana/>

Liite 2. Haukiputaan vanha hautausmaa 2018 kuvauspäiväkirja

Kuva nro	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm
5098	mahdollinen artikkeli"heinolaisuudesta"		S.M	28.5.2018
5099	mahdollinen artikkeli"heinolaisuudesta"		S.M	28.5.2018
5100	mahdollinen artikkeli"heinolaisuudesta"		S.M	28.5.2018
5101	mahdollinen artikkeli"heinolaisuudesta"		S.M	28.5.2018
5102	"Vesit taltutti hurmehenget"		S.M	28.5.2018
5103	"Vesit taltutti hurmehenget"		S.M	28.5.2018
5104	"kovaotteista profetiaa"		S.M	28.5.2018
5105	"käskeekö jumala polttaa haukiputaalaisilta kirkon"		S.M	28.5.2018
5106	"käskeekö jumala polttaa haukiputaalaisilta kirkon"		S.M	28.5.2018
5107	"Haukiputaan Meteli"		S.M	28.5.2018
5108	Hautausmaan länsipuolella sijaitsevan kannon lustojen laskua DA	55	TKS	28.5.2018
5109	Hautausmaan länsipuolella sijaitsevan kannon lustojen laskua DA	55	TKS	28.5.2018
5110	Salla kairaa dendronäytettä DB2		NP	29.5.2018
5111	Salla kairaa dendronäytettä DB2		NP	29.5.2018
5112	Salla kairaa dendronäytettä DB2		NP	29.5.2018
5113	tapulin luukusta kuvattua		TKS	29.5.2018
5114	tapulin toinen kello		TKS	29.5.2018
5115	tapulin toinen kello		TKS	29.5.2018
5116	tapulin toinen kello		TKS	29.5.2018
5117	tapulin seinän kirjoituksia		TKS	29.5.2018
5118	tapulin seinän kirjoituksia		TKS	29.5.2018
5119	tapulin seinän kirjoituksia		TKS	29.5.2018
5120	tapulin seinän kirjoituksia		TKS	29.5.2018
5121	vanhan hautausmaan länsipuoli tapulista kuvattuna		TKS	29.5.2018
5122	vanhan hautausmaan länsipuoli tapulista kuvattuna		TKS	29.5.2018
5123	kirkkomaan ja sankarihautausmaan laittaa tapulista kuvattuna		TKS	29.5.2018
5124	kirkkomaan ja sankarihautausmaan laittaa tapulista kuvattuna		TKS	29.5.2018
5125	tapulin toinen kello		TKS	29.5.2018
5126	tapulin seinän kirjoituksia		TKS	29.5.2018
5127	tapulin seinän kirjoituksia		TKS	29.5.2018
5128	kirkon välikaton kattoruodelautojen maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5129	kirkon välikaton kattoruodelautojen maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5130	kirkon välikaton kattoruodelautojen maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5131	kirkon välikaton kattoruodelautojen maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5132	kirkon välikaton kattoruodelautojen maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5133	kirkon välikaton kattoruodelautojen maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5134	kirkon välikaton kattoruodelautojen maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5135	kirkon välikaton kattoruodelautojen maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5136	kirkon välikaton kattoruodelautojen maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5137	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5138	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5139	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5140	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5141	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5142	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5143	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5144	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018

5145	vanhoja lattialankkuja kulkulankkuina välikatolla		TKS	29.5.2018
5146	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5147	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5148	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5149	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5150	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5151	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5152	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5153	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5154	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5155	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5156	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5157	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5158	kirkon välikaton maalattuja lautoja		TKS	29.5.2018
5159	Noora kairaa DC1 näytettä männystä	3	TKS	29.5.2018
5160	Noora kairaa DC1 näytettä männystä	5	TKS	29.5.2018
5161	Aleksi kairaa näytettä			29.5.2018
5173	kairausnäyte			29.5.2018
5174	kairausnäyte			29.5.2018
5175	kairausta			29.5.2018
5176	kairausta			29.5.2018
5177	kairausta			29.5.2018
5178	kairausta			29.5.2018
5179	kairausta			29.5.2018
5180	kairausta			29.5.2018
5181	kairausta			29.5.2018
5182	kairausta			29.5.2018
5183	kairausta			29.5.2018
5184	kairausta			29.5.2018
5185	kairausta			29.5.2018
5186	kairausta			29.5.2018
5187	kairausta			29.5.2018
5188	kairausta			29.5.2018
5189	kairausta			29.5.2018
5190	kairausta			29.5.2018
5191	kairausta			29.5.2018
5192	kairausta			29.5.2018
5193	kairausta			29.5.2018
5194	kairausta			29.5.2018
5195	kairausta			29.5.2018
5196	"Heinolaisten yökokouksiin puututtiin Haukiputaalla" (hautausmaa)		S.K	30.5.2018
5197	"Heinolaisten yökokouksiin puututtiin Haukiputaalla" (hautausmaa); kuva oletettavasti ylemmästä jutusta		S.K	30.5.2018
5199	Benjamin Snellmannin muistokirjoitus		S.K	30.5.2018
5200	Benjamin Snellmannin muistokirjoitus toinen puoli, jossa lisätietoja		S.K	30.5.2018
5203	"Snellman-tarinaa"		S.K	30.5.2018
5205	"Snellman-tarinaa"		S.K	30.5.2018
5206	Hautakäärö nro 35 (Fotogrammetriaa varten)		S.K	30.5.2018
5207	Hautakäärö nro 35 (Fotogrammetriaa varten)		S.K	30.5.2018

5208	Hautakäärö nro 35 (Fotogrammetriaa varten)		S.K	30.5.2018
5209	Hautakäärö nro 35 (Fotogrammetriaa varten)		TKS	31.5.2018
5210	nro 75 Annina piirtää		TKS	31.5.2018
5211	nro 75 kaiverukset näkyvät selvimmin oikeassa valossa		TKS	31.5.2018
5212	Hautausmaalta kerätyt roskat		TKS	31.5.2018
5213	Hautausmaalta kerätyt roskat		TKS	31.5.2018
5214	Hautausmaalta kerätyt roskat		TKS	31.5.2018
5215	Hautausmaalta kerätyt roskat		TKS	31.5.2018
5216	Hautausmaalta kerätyt roskat		TKS	31.5.2018
6188	Tilannekuva (Aleksi Kelloniemi & Anniina Kuha		Elena M.	21.5.2018
6189	muistomerkki nro 1 yleiskuva (austafva)	288	Elena M.	21.5.2018
6190	muistomerkki nro 1 (Snellmannin tytär)		Elena M.	21.5.2018
6191	muistomerkki numero 2 yleiskuva	281	AN	21.5.2018
6192	muistomerkki 2 yleiskuva (Benj. Snellman & puoliso)		AN	21.5.2018
6193	Muistomerkki nro 3 (Merikapteeni Snellman)	282	AN	21.5.2018
6194	Muistomerkki nro 3 (Merikapteeni Snellman & sisko)		AN	21.5.2018
6195	Muistomerkki nro 3 kompassinuolen kanssa		AN	21.5.2018
6196	Muistomerkki nro 2 kompassinuolen kanssa		AN	21.5.2018
6197	Muistomerkki nro 1 kompassinuolen kanssa		EM	21.5.2018
6198	Yleiskuva muistomerkeistä 1-3	281	EM	21.5.2018
6199	Muistomerkki nro 4 yleiskuva	281	AN	21.5.2018
6202	Muistomerkki nro 4 hautakiven lähikuva		AN	21.5.2018
6203	Muistomerkki nro 5 yleiskuva	283	AN	21.5.2018
6204	Muistomerkki nro 5 hautakiven lähikuva		AN	21.5.2018
6205	Muistomerkki nro 5 "putsattu" yleiskuva	283	AN	21.5.2018
6206	Muistomerkki nro 5 "putsattu" yleiskuva	283	AN	21.5.2018
6209	Muistomerkki nro 4 "siistitty" yleiskuva	281	AN	21.5.2018
6210	Muistomerkki nro 6, yleiskuva	281	AN	21.5.2018
6211	Muistomerkki nro 6, pun.lipuilla merkattu rajat	281	AN	21.5.2018
6212	Muistomerkki nro 7 ennen putsausta	281	AN	21.5.2018
6213	Muistomerkki nro 7 ennen putsausta	281	AN	21.5.2018
6214	Muistomerkki nro 7 putsattuna	281	AN	21.5.2018
6215	Muistomerkki nro 8, yleiskuva	279	AN	21.5.2018
6216	Muistomerkki nro 8, reunat putsattu näkyviin	279	AN	21.5.2018
6217	Muistomerkki nro 9, yleiskuva	280	AN	21.5.2018
6218	Muistomerkki nro 9, lähikuva		AN	21.5.2018
6219	Muistomerkki nro 9, reunat putsattu näkyviin	280	AN	21.5.2018
6220	Muistomerkki nro 9, reunat putsattu näkyviin		AN	21.5.2018
6221	Muistomerkki nro 9, lähikuva putsatusta kivistä		AN	21.5.2018
6222	Yleiskuva muistomerkeistä 7-9	281	AN	21.5.2018
6223	Yleiskuva muistomerkeistä 7-9	281	AN	21.5.2018
6224	Yleiskuva muistomerkeistä 10	284	AN	21.5.2018
6225	Yleiskuva mm 10	284	AN	21.5.2018
6226	Muistomerkki nro 10, lähikuva		AN	21.5.2018
6227	Yleiskuva muistomerkeistä 11 ja 12 (punaisilla linjoilla pyritty rajaamaan mm. nro 11)	Pohjoinen	AN	21.5.2018
6228	Yleiskuva muistomerkeistä nro 11	Itä	AN	21.5.2018
6229	Yleiskuva muistomerkeistä nro 12	Itä	AN	21.5.2018
6230	Muistomerkki numero 12 esiin putsattuna	Itä	AN	21.5.2018

6231	Muistomerkki numero 13, yleiskuva	294	AN	21.5.2018
6232	Muistomerkki numero 13, yleiskuva	294	AN	21.5.2018
6233	Muistomerkki numero 13, lähikuva		AN	21.5.2018
6234	Tilannekuva: pojat arpoo suuntia (Aleksi & Sami Kaattari)	Itä	AN	21.5.2018
6235	Yleiskuva hautausmaalta kirkolle päin.	Etelä	AN	21.5.2018
6236	Yleiskuva muistomerkistä nro 14	284	AN	21.5.2018
6237	Yleiskuva muistomerkistä nro 14	284	AN	21.5.2018
6238	Yleiskuva muistomerkistä nro 14 putsauksen jälkeen	284	AN	21.5.2018
6239	Lähikuva muistomerkistä nro 14	284	AN	21.5.2018
6240	Lähikuva muistomerkin nro 14 fontista		AN	21.5.2018
6242	Yleiskuva muistomerkistä nro 15	288	AN	21.5.2018
6243	Yleiskuva muistomerkistä nro 15	288	AN	21.5.2018
6244	Lähikuva muistomerkistä nro 15	288	AN	21.5.2018
6245	Lähikuva muistomerkin nro 15 yksityiskohdista		AN	21.5.2018
6246	Lähikuva n. 15 yksityiskohdista		AN	22.5.2018
6247	Lähikuva n. 15 yksityiskohdista		AN	22.5.2018
6248	Muistomerkki nro 16 yleiskuva	108	AN	22.5.2018
6249	Muistomerkki nro 16 ja 15 (Anniina ja Anneli taustalla)	100	AN	22.5.2018
6250	Muistomerkki nro 17, yleiskuva	104	AN	22.5.2018
6251	Muistomerkki nro 17, lähempää yleiskuva	104	AN	22.5.2018
6252	Lähikuva muistomerkistä nro 17. (mahdollisesti takapuoli)	104	AN	22.5.2018
6253	Lähikuva nro 1 muistomerkistä (iltapäivän valossa)	281	AN	22.5.2018
6254	Lähikuva nro 2 muistomerkistä (iltapäivän valossa)	281	AN	22.5.2018
6255	Lähikuva nro 3 muistomerkistä (iltapäivän valossa)	281	AN	22.5.2018
6256	Martti Asunmaa pitämässä "hautausmaakierrosta"		AN	22.5.2018
6257	Martti Asunmaa pitämässä "hautausmaakierrosta"		AN	22.5.2018
6258	Martti Asunmaa pitämässä "hautausmaakierrosta"		AN	22.5.2018
6259	Martti Asunmaa pitämässä "hautausmaakierrosta"		AN	22.5.2018
6260	Noora ja Anniina		AN	22.5.2018
6261	Martti Asunmaa pitämässä "hautausmaakierrosta"		AN	22.5.2018
6262	Martti Asunmaa pitämässä "hautausmaakierrosta"		AN	22.5.2018
6263	Martti Asunmaa pitämässä "hautausmaakierrosta"		AN	22.5.2018
6264	Martti Asunmaa pitämässä "hautausmaakierrosta"		AN	22.5.2018
6265	Martti Asunmaa pitämässä "hautausmaakierrosta"		AN	22.5.2018
6266	Martti Asunmaa pitämässä "hautausmaakierrosta"		AN	22.5.2018
6267	Hautapainanne nro 18	E	AN	22.5.2018
6268	Hautapainanne nro 18	E	AN	22.5.2018
6269	Hautapainanne nro 19	W	AN	22.5.2018
6270	Hautapainanne nro 19	W	AN	22.5.2018
6271	Hautapainanne nro 20	E	AN	22.5.2018
6272	Hautapainanne nro 20	E	AN	22.5.2018
6273	Hautapainanne nro 20 Sami seisomassa keskellä	E	AN	22.5.2018
6274	Muistomerkki nro 21 yleiskuva	301	AN	22.5.2018
6275	Muistomerkki nro 21 lähikuva		AN	22.5.2018
6276	Muistomerkki nro 21, irronnut osa putsattuna kuvassa	294	AN	22.5.2018
6277	Muistomerkki nro 21, Sami ja Aleksi painanteen reunoilla	E	AN	22.5.2018
6278	Hautapainanne nro 22, yleiskuva	E	AN	22.5.2018
6279	Hautapainanne nro 22, yleiskuva	E	AN	22.5.2018
6280	Aleksi Hautapainanteessa 24	P	AN	22.5.2018
6281	Hautapainanne 23	E	AN	22.5.2018

6282	Hautapainanne 23	P	AN	22.5.2018
6283	Hautapainanne nro 24	W	AN	22.5.2018
6284	Hautapainanne nro 24	W	AN	22.5.2018
6284	Hautapainanne nro 25	131	AN	22.5.2018
6285	Hautamuistomerkki nro 25	131	AN	22.5.2018
6286	Yleiskuna muistomerkistä nro 26	300	AN	22.5.2018
6287	Lähikuva muistomerkistä nro 26	260	AN	22.5.2018
6288	Lähikuva muistomerkkin nro 26 yksityiskohdista		AN	22.5.2018
6289	Muistomerkki nro 15 yleiskuva	288	AN	22.5.2018
6290	Muistomerkki nro 15 yleiskuva	288	AN	22.5.2018
6291	Muistomerkkin nro 15 yksityiskohtia		AN	22.5.2018
6292	Muistomerkkin nro 15 yksityiskohtia		AN	22.5.2018
6293	Muistomerkki nro 27, yleiskuva	190	AN	22.5.2018
6294	Muistomerkki nro 27, yksityiskohtia		AN	22.5.2018
6295	Muistomerkki nro 27, yksityiskohtia		AN	22.5.2018
6296	Hautapainanne nro 28	284	AN	22.5.2018
6298	Hautapainanne nro 28	284	AN	22.5.2018
6299	Hautapainanne nro 28	284	AN	22.5.2018
6300	Yleiskuva, jossa näkyy painanteiden 25-28 merkit	290	AN	22.5.2018
6301	Yleiskuva painanteesta nro 29	310	AN	22.5.2018
6302	Yleiskuva painanteesta nro 30	312	AN	22.5.2018
6303	Muistomerkki nro 31, yleiskuva	310	AN	22.5.2018
6304	Muistomerkki nro 31, yleiskuva lähempää	310	AN	22.5.2018
6305	Muistomerkki nro 31, lähikuva		AN	22.5.2018
6306	Muistomerkki nro 32 yleiskuva	288	EM	22.5.2018
6307	Muistomerkki nro 32 yleiskuva	287	EM	22.5.2018
6308	Muistomerkki nro 32 yleiskuva		EM	22.5.2018
6309	Muistomerkki nro 32 lähikuva		EM	22.5.2018
6310	Muistomerkki nro 32 lähikuva yksityiskohdista		EM	22.5.2018
6311	Muistomerkki nro 32 tarkempi kuva kiven mallista		AN	22.5.2018
6312	Muistomerkkin nro 32 teksti		AN	22.5.2018
6313	Muistomerkki nro 33 yleiskuva	295	AN	22.5.2018
6314	Muistomerkki nro 33 yleiskuva	295	AN	22.5.2018
6315	Muistomerkistä nro 33 lähikuva		AN	22.5.2018
6316	maatutkausvälineistöä			23.5.2018
6317	maatutkausvälineistöä ja Kari Moisio			23.5.2018
6318	Yleiskuva TA1 ennen tutkausta	190	JP	23.5.2018
6319	Yleiskuva TA1 ennen tutkausta	187	JP	23.5.2018
6320	Yleiskuva TA1 ennen tutkausta	61	JP	23.5.2018
6321	Yleiskuva TA1 ennen tutkausta	42	JP	23.5.2018
6322	Maatutkaus käynnissä TA1	164	AK	23.5.2018
6323	Maatutkaus käynnissä TA1	124	AK	23.5.2018
6323	Kellotapuli	191	SK	23.5.2018
6325	Hautausmaan portti	14	SK	23.5.2018
6326	Hautausmaan lännenpuoleinen aita	2	SK	23.5.2018
6327	Hautausmaan eteläpuoleinen aita	307	SK	23.5.2018
6328	Hautausmaan aidan leikkisä kuviointi	152	SK	23.5.2018
6329	Mustikanvarvut	131	SK	23.5.2018
6330	Muistomerkki ja valokeila	270	SK	23.5.2018
6331	Oksaverhoilu ja muistomerkki	202	SK	24.5.2018

6332	TA2 alue (Maatutkaus)	155	TKS	24.5.2018
6333	TA2 alue (Maatutkaus)	180	TKS	24.5.2018
6334	TA2 alue	0	TKS	24.5.2018
6336	H34	150	JP	24.5.2018
6337	H34 lähempää	136	JP	24.5.2018
6338	H34 hautakyltti	161	JP	24.5.2018
6339	H34, lähikuva merkistä	131	JP	24.5.2018
6340	Anniina K. kokeilee hiekkaa tekstin esiin saamiseksi, nro 9	12	TKS	24.5.2018
6341	Anniina K. kokeilee hiekkaa tekstin esiin saamiseksi, nro 9	12	TKS	24.5.2018
6342	Anniina K. kokeilee hiekkaa tekstin esiin saamiseksi, nro 9	12	TKS	24.5.2018
6343	ALEXANDRA, kirjoitusvirhe D/N näkyy selvästi		TKS	24.5.2018
6344	TA3	141	JP	24.5.2018
6345	TA3, lähtökulmaus	61	JP	24.5.2018
6346	TA3, koko alue	307	JP	24.5.2018
6347	Maatutkaus linja portilta	200	JP	24.5.2018
6348	Metallinilmäisimellä löytyneitä pullonkorkeja + liimatuubi; rauhoitetun kuusen juurelta	94	TKS	24.5.2018
6349	nro 9 kirjoitusvirhe N/D lähikuvassa		TKS	24.5.2018
6350	nro 9 kirjoitusvirhe N/D lähikuvassa		TKS	24.5.2018
6351	nro 10 Heikelin hauta hiekoitettuna		TKS	24.5.2018
6352	nro 5 Jaakko G hauta hiekoitettuna		AK	24.5.2018
6353	nro 4 Grunström Kaisa hiekoitettuna		TKS	24.5.2018
6354	nro 4 Grunström Kaisa hiekoitettuna		TKS	24.5.2018
6355	H35	283	JP	25.5.2018
6356	H36	308	JP	25.5.2018
6357	H36	308	JP	25.5.2018
6358	H36, läheltä	308	JP	25.5.2018
6359	H36, lähikuva kiven yläpuolelta		JP	25.5.2018
6360	H36, lähikuva kiven yläpuolelta		JP	25.5.2018
6361	H36, lähikuva kiven yläpuolelta, varjossa		JP	25.5.2018
6362	H36, lähikuva kiven yläpuolelta, varjossa		JP	25.5.2018
6363	H36, lähikuva kiven yläpuolelta, varjossa		JP	25.5.2018
6364	H36, auringossa lähikuva		JP	25.5.2018
6365	H43 lähikuva ennen hiekkaa	itä-länsi	JP	25.5.2018
6366	H43 lähikuva ennen hiekkaa	itä-länsi	JP	25.5.2018
6367	H43 lähikuva ennen hiekkaa	itä-länsi	JP	25.5.2018
6368	H44	27	JP	25.5.2018
6369	H44, läheltä	27	JP	25.5.2018
6370	H44, lähikuva, putsattu		JP	25.5.2018
6374	H40	292	JP	25.5.2018
6376	H40	252	JP	25.5.2018
6377	H40, lähikuva		JP	25.5.2018
6378	H43, lähikuva tekstistä		JP	25.5.2018
6379	H43, lähikuva tekstistä		JP	25.5.2018
6380	H43, lähikuva tekstistä		JP	25.5.2018
6381	H41	311	JP	25.5.2018
6382	H42		JP	25.5.2018
6383	H38 (vieressä H37)	90	JP	25.5.2018
6384	H37	90	JP	25.5.2018
6385	H37, lähikuva hautakivessä olevasta 3	90	JP	25.5.2018

6386	H39	90	JP	25.5.2018
6387	H53	90	JP	25.5.2018
6388	H53, lähikuva hautakiven tekstistä		JP	25.5.2018
6389	H58	60	JP	25.5.2018
6390	H58, lähikuva kääröstä		JP	25.5.2018
6391	H54	330	JP	25.5.2018
6392	H54, lähikuva	330	JP	25.5.2018
6393	H55	120	JP	25.5.2018
6394	H55, lähikuva kääröstä	120	JP	25.5.2018
6395	H56	210	JP	25.5.2018
6396	H56, lähikuva kääröstä		JP	25.5.2018
6397	H56, kuva taipuneeta rististä	120	JP	25.5.2018
6398	H63	270	JP	25.5.2018
6399	H63, lähikuva tekstistä		JP	25.5.2018
6400	H63, lähikuva tekstistä viistosta	236	JP	25.5.2018
6401	H64	246	JP	25.5.2018
6402	H65	90	JP	25.5.2018
6403	H65, lähikuva tekstistä (huono valo)	90	JP	25.5.2018
6404	H66	90	JP	25.5.2018
6405	H66, lähikuva tekstistä	90	JP	25.5.2018
6406	H67	90	JP	25.5.2018
6407	H67, lähikuva tekstistä	90	JP	25.5.2018
6408	H68	90	JP	25.5.2018
6409	H68, lähikuva tekstistä	90	JP	25.5.2018
6410	H69	90	JP	25.5.2018
6411	H69, lähikuva tekstistä	90	JP	25.5.2018
6412	H70	90	JP	25.5.2018
6413	H70, lähikuva tekstistä		JP	25.5.2018
6414	H71	106	JP	25.5.2018
6415	H72	141	JP	25.5.2018
6416	H73	251	JP	25.5.2018
6417	H73, lähikuva tekstistä		JP	25.5.2018
6418	H74	308	JP	25.5.2018
6419	H74, lähikuva kääröstä	308	JP	25.5.2018
6420	H75	275	JP	25.5.2018
6421	H75, lähikuva (huono valo!), kuolinvuosi 1885	275	JP	25.5.2018
6422	H76	289	JP	25.5.2018
6423	H76	289	JP	25.5.2018
6424	H76, lähikuva tekstistä	289	JP	25.5.2018
6425	H65 Parempi kuva	101	EM	28.5.2018
6426	H65 lähikuva tekstistä Parempi	101	EM	28.5.2018
6427	H75	274	EM	28.5.2018
6428	H75, lähikuva	274	EM	28.5.2018
6429	H75, lähikuva tekstistä		EM	28.5.2018
6431	Työkuva: Anneli, Aki ja Noora Snellmannien Haudan edustalla		TKS	28.5.2018
6432	H79 Ennen putsausta	272	AN	28.5.2018
6433	H79	272	AN	28.5.2018
6434	H79 putsattuna	272	AN	28.5.2018
6435	H79 lähikuva tekstistä	272	AN	28.5.2018
6436	H77 yleiskuva	330	AN	28.5.2018

6437	H77 lähikuva	330	AN	28.5.2018
6438	H77	328	AN	28.5.2018
6440	H77 varresta kuva	174	AN	28.5.2018
6441	H78 yleiskuva	298	AN	28.5.2018
6442	H78	298	AN	28.5.2018
6443	H51 yleiskuva	334		28.5.2018
6444	H51 lähikuva	334		28.5.2018
6445	H51 yleiskuva	350		28.5.2018
6446	H16 + Metallinilmaisoin löytö kaivetut kivet	65		28.5.2018
6447	H16 + Metallinilmaisoin löytö kaivetut kivet	24		28.5.2018
6448	H16 + Metallinilmaisoin löytö kaivetut kivet läheltä	84		28.5.2018
6449	H16 + Metallinilmaisoin löytö kaivetut kivet läheltä, lähikuva kivistä			28.5.2018
6450	Mielenkiintoinen maakohoama avattu -> kivi	54	EM	28.5.2018
6451	Mielenkiintoinen maakohoama avattu -> kivi lähempää	76	EM	28.5.2018
6452	Mielenkiintoinen maakohoama avattu -> kivi lähikuva kivistä		EM	28.5.2018
6453	Työkuva, Noora ja Aleks		AN	28.5.2018
6454	Työkuva, Noora ja Aleks, metallinilmaisoin löytö		AN	28.5.2018
6455	H27, laatat b,c lähikuva		AN	28.5.2018
6456	H27, laatat b,c lähikuva		AN	28.5.2018
6457	H27, laatat b,c	69	AN	28.5.2018
6458	H27 Kokonaisuus a, b, c ja varsi	67	AN	28.5.2018
6459	H28, metallinpaljastin löytö, metalliämpärin reuna		AN	28.5.2018
6460	H28 metallinpaljastinlöydön kaivaus, yleiskuva	268	AN	28.5.2018
6461	H61, yleiskuva	125	AN	28.5.2018
6462	H61, yleiskuva	125	AN	28.5.2018
6463	H61, lähikuva	308	AN	28.5.2018
6464	H61, lähikuva	308	AN	28.5.2018
6465	H61, lähikuva	308	AN	28.5.2018
6466	H62 yleiskuva	170	AN	28.5.2018
6467	H62 lähikuva kääröstä		AN	28.5.2018
6468	H62 varresta lähikuva		EM	28.5.2018
6469	Metallinpaljastinlöytö: ketju		EM	28.5.2018
6470	Metallinpaljastinlöytö: ketju lähikuva		EM	28.5.2018
6471	M01, metallinpalaset	130	AN	28.5.2018
6472	M01, metallinpalaset	130	AN	28.5.2018
6473	Yleiskuva	310	AN	28.5.2018
6474	H80, yleiskuva	254	AN	28.5.2018
6475	H80, yleiskuva	270	AN	28.5.2018
6476	H80, lähikuva päätykoristeesta		AN	28.5.2018
6477	H80, lähikuva päätykoristeesta		AN	28.5.2018
6478	H81, yleiskuva	314	AN	28.5.2018
6479	H81, lähikuva		AN	28.5.2018
6480	H82 yleiskuva	270	AN	28.5.2018
6481	H82 yleiskuva	270	AN	28.5.2018
6482	H82, lähikuva		AN	28.5.2018
6483	Iso kivi (H84)	357	AN	28.5.2018
6484	H83 yleiskuva	270	AN	28.5.2018
6485	H83 yleiskuva	330	AH	30.5.2018
6486	H83 lähikuva	330	AH	30.5.2018
6487	H83 yleiskuva	340	AH	30.5.2018

6488	H84 yleiskuva	60	AK	30.5.2018
6489	H84 yleiskuva	100	AK	30.5.2018
6490	H84 lähikuva		AK	30.5.2018
6491	H84 lähikuva kiven muotoutumista		AK	30.5.2018
6492	H84 lähikuva kiven muotoutumista	122	AK	30.5.2018
6494	H67 yleiskuva	122	AN	31.5.2018
6495	H67 lähikuva	122	AN	31.5.2018
6496	H67 lähikuva	288	AN	31.5.2018
6497	H1		AN	31.5.2018
6498	H1 lähikuvaa tekstistä		AN	31.5.2018
6499	H1 lähikuvaa tekstistä	12	AN	31.5.2018
6500	H83 yleiskuva	12	AN	31.5.2018
6501	H83 yleiskuva		AN	31.5.2018
6502	H27 lähikuvaa		AN	31.5.2018
6503	H27 lähikuvaa		AN	31.5.2018
6504	H73 lähikuvaa		AN	31.5.2018
6505	H73 lähikuvaa		AN	31.5.2018
6506	H73 lähikuvaa		AN	31.5.2018
6507	Anniina Kuha piirtää 65-67		AN	31.5.2018
6508	Aki mittaa puita		AN	31.5.2018
6509	H13, Aki taustalla mittaa puita		AN	31.5.2018
6510	H40		AN	31.5.2018
6511	Muurahaispesä nro5		AN	31.5.2018
6512	Muistoseppele		AN	31.5.2018
6513	Kiitos paljon		AN	31.5.2018
6514	Kiitos paljon lähikuva		AH	31.5.2018
6515	Kiitos paljon		AH	31.5.2018

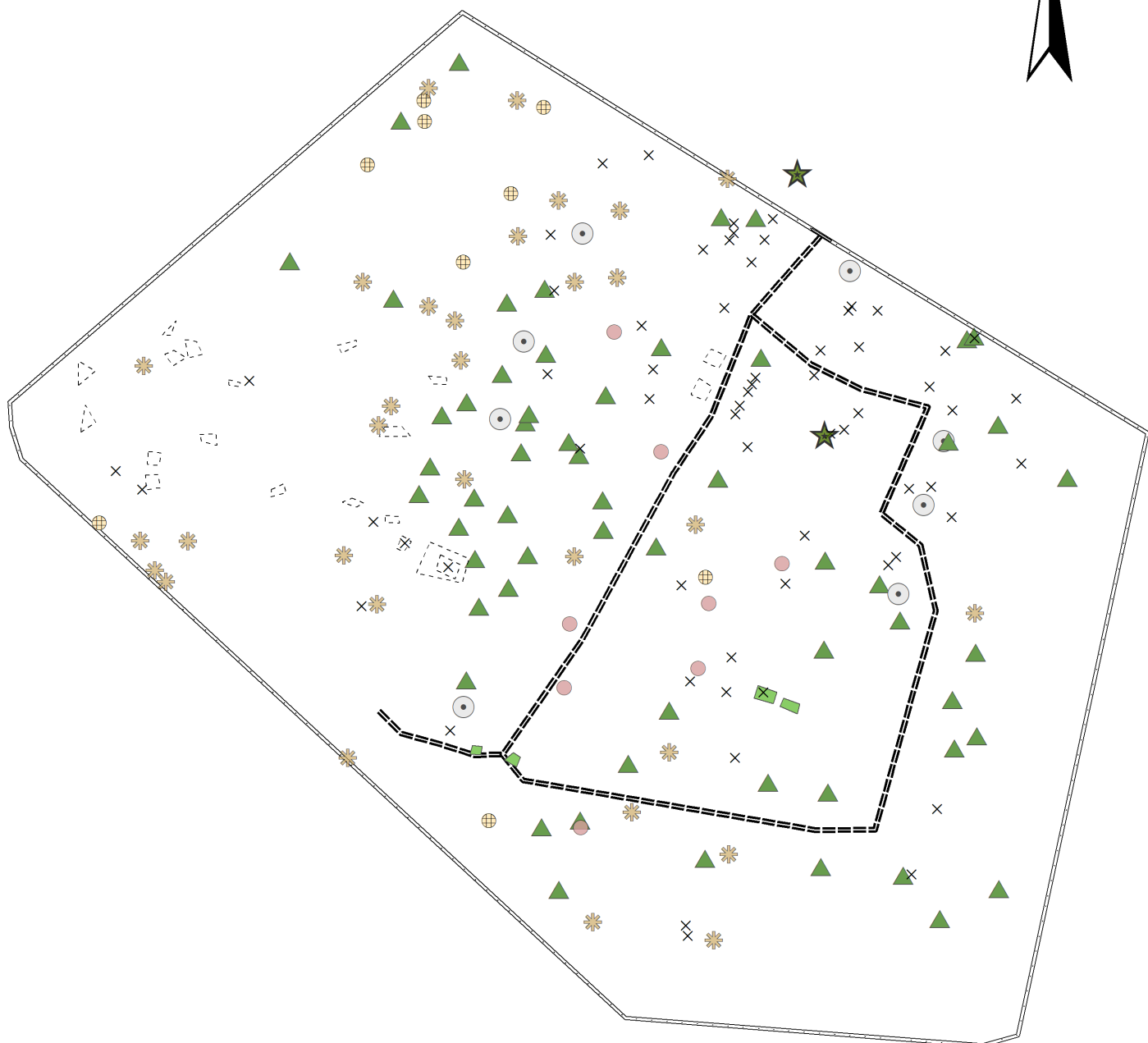
Liite 3. Haukiputaan vanhan hautausmaan suurimmat puut

Puu Nro	Kenttänro	Laji	Leveys (cm)	Huom	I	P
1	1	Kuusi	28		422702,221	7229418,891
2	2	Kuusi	35		422697,717	7229419,001
3	3	Mänty	55		422698,536	7229423,990
4	4	Kuusi	50		422689,946	7229402,160
5	5	Kuusi	45		422702,877	7229400,771
6	6	Koivu	35		422714,400	7229412,003
7	7	Kuusi	50		422729,582	7229403,192
8	8	Kuusi	60		422730,495	7229403,509
9	9	Kuusi	80		422733,630	7229392,079
10	10	Koivu	35		422726,563	7229389,963
11	11	Kuusi	30		422727,172	7229389,883
12	12	Koivu	50		422723,970	7229381,655
13	13	Kuusi	45		422742,650	7229385,200
14	14	Kuusi	45		422697,298	7229385,088
15	15	Mänty	40		422694,387	7229379,102
16	16	Kuusi	50		422711,188	7229374,438
17	17	Kuusi	58		422711,069	7229362,883
18	18	Kuusi	50		422718,266	7229371,376
19	19	Koivu	40		422720,700	7229370,132
20	20	Kuusi	45		422720,930	7229366,701
21	21	Mänty	54		422730,603	7229367,611
22	22	Kuusi	57		422730,730	7229362,488
23	23	Kuusi	55		422727,720	7229356,345
24	24	Kuusi	44		422730,895	7229351,688
25	25	Kuusi	48		422727,952	7229350,058
26	26	Kuusi	60		422703,780	7229345,621
27	27	Mänty	47		422690,945	7229349,558
28	28	Kuusi	46		422685,627	7229348,076
29	29	Kuusi	46		422690,973	7229354,963
30	30	Kuusi	43		422721,298	7229333,581
31	31	Kuusi	52		422733,733	7229331,835
32	32	Kuusi	45		422726,087	7229327,946
33	33	Kuusi	48		422710,628	7229334,724
34	34	Mänty	37		422696,737	7229325,199
35	35	Kuusi	42		422695,612	7229335,782
36	36	Mänty	33		422698,688	7229336,312
37	37	Mänty	39		422686,130	7229341,803
38	38	Kuusi	50		422711,573	7229344,343
39	39	Kuusi	40		422679,396	7229340,725
40	40	Mänty	22		422681,036	7229327,549
41	41	Kuusi	40		422674,422	7229339,878
42	42	Kuusi	40		422676,644	7229331,756
43	43	Koivu	22		422664,293	7229355,463
44	44	Kuusi	31		422664,632	7229358,913
45	45	Mänty	32		422653,073	7229368,766
46	46	Mänty	36		422649,273	7229348,838
47	47	Kuusi	45		422658,523	7229383,107
48	48	Mänty	43		422654,872	7229394,484
49	49	Mänty	32		422648,733	7229375,116
50	50	Mänty	39		422622,789	7229399,690
51	51	Mänty	29		422624,219	7229373,173
52	52	Mänty	33		422622,314	7229377,004
53	53	Mänty	39		422628,537	7229376,941
54	54	Mänty	29		422625,637	7229371,713
55	55	Mänty	44		422653,242	7229392,004
56 B01		Mänty	32		422671,343	7229416,513
57 B02		Koivu	30		422679,728	7229416,854
58 B03		Mänty	44		422684,215	7229411,150
59 B04		Mänty	34		422676,590	7229421,135

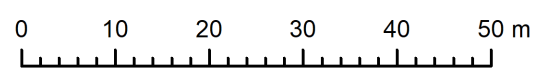
60 B05	Mänty	34	422684,570	7229419,844
61 B06	Mänty	37	422678,676	7229410,568
62 B07	Kuusi	33	422674,818	7229409,710
63 B08	Kuusi	34	422669,929	7229407,917
64 B09	Mänty	35	422663,184	7229405,575
65 B10	Mänty	50	422663,951	7229400,416
66 B11	Mänty	44	422659,718	7229407,401
67 B12	Kuusi	33	422655,220	7229408,433
68 B13	Mänty	43	422651,205	7229410,602
69 B14	Kuusi	35	422641,733	7229413,275
70 B15	Kuusi	35	422656,173	7229431,549
71 B16	Mänty	37	422659,718	7229435,729
72 B17	Kuusi	41	422663,740	7229439,169
73 B18	Mänty	51	422671,254	7229434,142
74 PuuC 01	Kuusi	38	422689,264	7229376,278
75 PuuC 02	Kuusi	40	422682,352	7229382,297
76 PuuC 03	Kuusi	32	422682,418	7229378,461
77 PuuC 04	Mänty	35	422678,647	7229374,955
78 PuuC 05	Kuusi	50	422679,243	7229388,151
79 PuuC 06	Kuusi	28	422670,015	7229380,478
80 PuuC 07	Kuusi	25	422672,628	7229375,186
81 PuuC 08	Kuusi	30	422677,920	7229389,838
82 PuuC 09	Kuusi	30	422671,768	7229388,482
83 PuuC 10	Kuusi	35	422672,331	7229392,384
84 PuuC 11	Kuusi	25	422672,760	7229393,443
85 PuuC 12	Koivu	20	422669,023	7229392,781
86 PuuC 13	Kuusi	26	422664,724	7229394,997
87 PuuC 14	Kuusi	30	422661,483	7229393,310
88 PuuC 15	Kuusi	30	422659,928	7229386,663
89 PuuC 16	Mänty	55	422664,393	7229384,976
90 PuuC 17	Kuusi	30	422665,650	7229382,628
91 PuuC 18	Kuusi	35	422663,698	7229378,824
92 PuuC 19	Kuusi	30	422665,749	7229374,657
93 PuuC 20	Kuusi	34	422666,278	7229368,473
94 PuuC 21	Kuusi	32	422670,115	7229370,953
95 PuuC 22	Kuusi	44	422682,715	7229395,923
96 PuuC 23	Kuusi	32	422674,976	7229401,281
97 PuuC 24	Koivu	30	422672,132	7229402,868
98 PuuC 25	Kuusi	38	422669,288	7229398,668
99 DA	Dendronäyte A		422683,827	7229404,112
100 DB	Dendronäyte B		422679,443	7229339,809
101 DC	Dendronäyte C		422689,913	7229388,534
102 DD	Dendronäyte D		422678,048	7229366,212
103 DE	Dendronäyte E		422677,308	7229357,957
104 DF	Dendronäyte F		422705,556	7229374,048
105 DG	Dendronäyte G		422696,058	7229368,910
106 DH	Dendronäyte H		422694,679	7229360,433
107 SP1	Suojeltu puu		422711,083	7229390,790
108 SP2	Suojeltu puu		422707,591	7229424,755

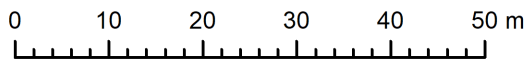
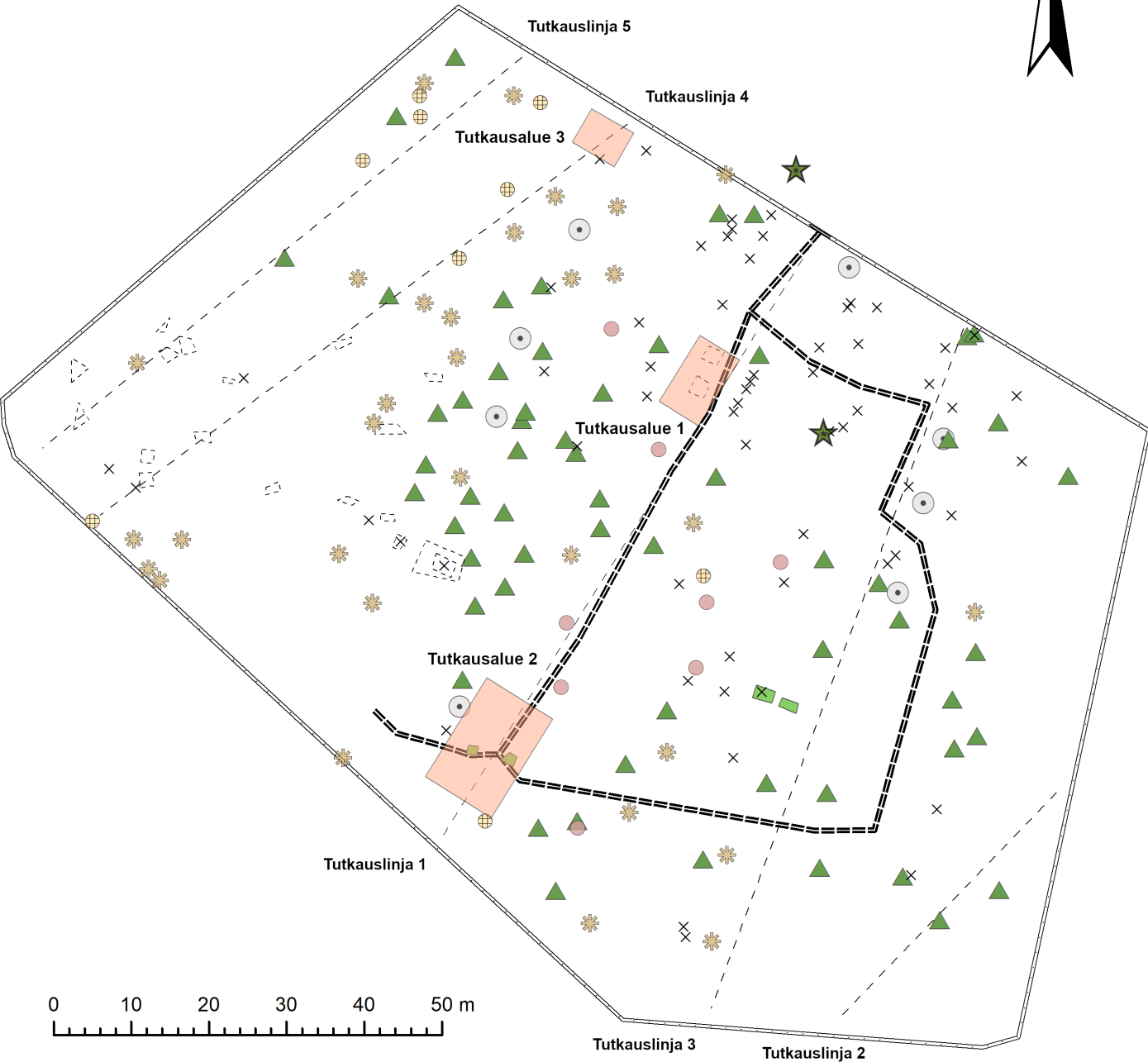
LIITE 4
Kartoituksen tulokset

- Koivu
- ▲ Kuusi
- ✱ Mänty
- ★ Suojellut puut
- Dendronäytepuut
- Vuorenkilpi
- ⊕ Muurahaispesät
- Kuopat
- Polku
- ▭ Aita
- × Hautamerkit

Tutkauslinja 5

Tutkauslinja 4

Tutkausalue 3

Tutkausalue 1

Tutkausalue 2

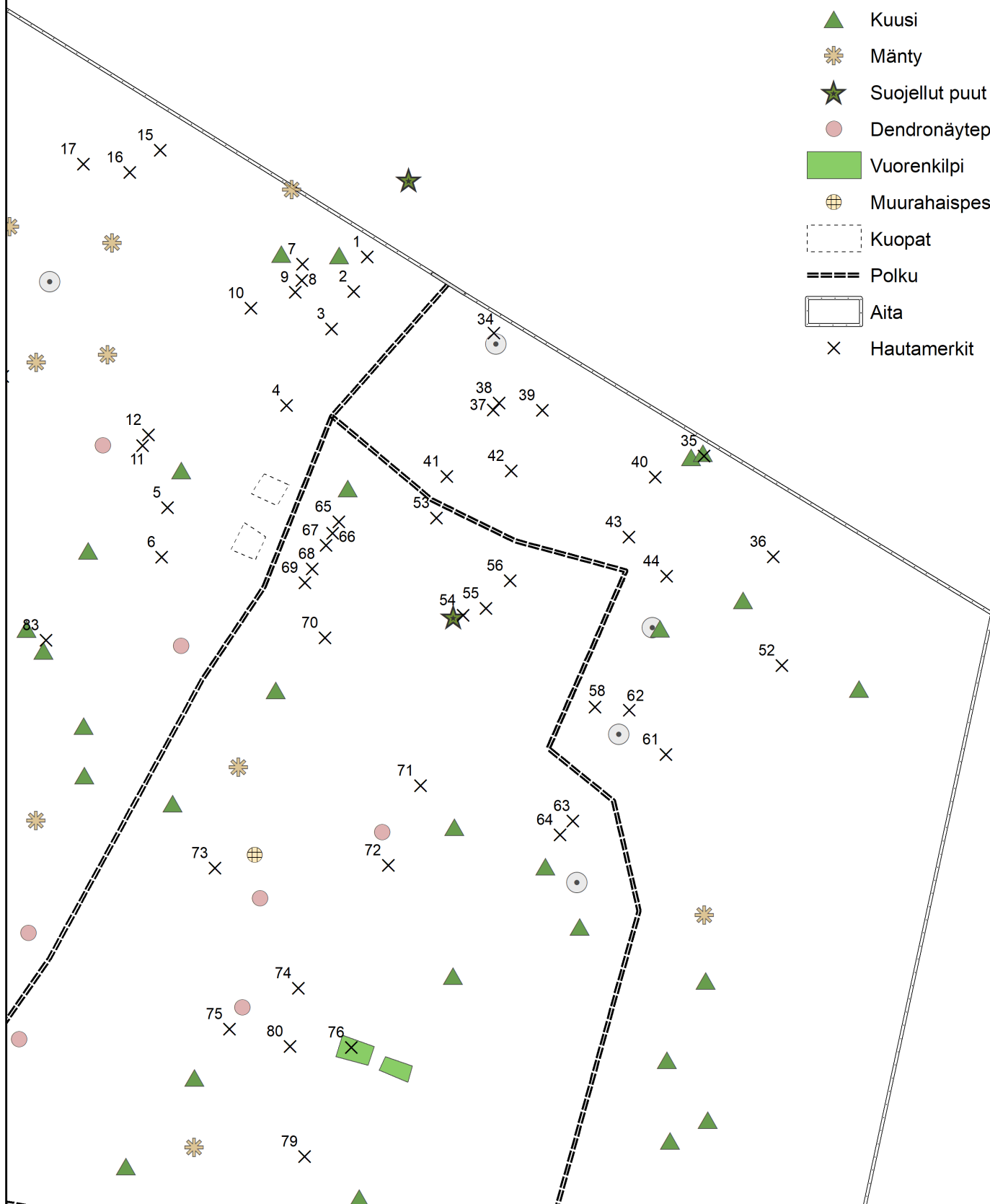
Tutkauslinja 1

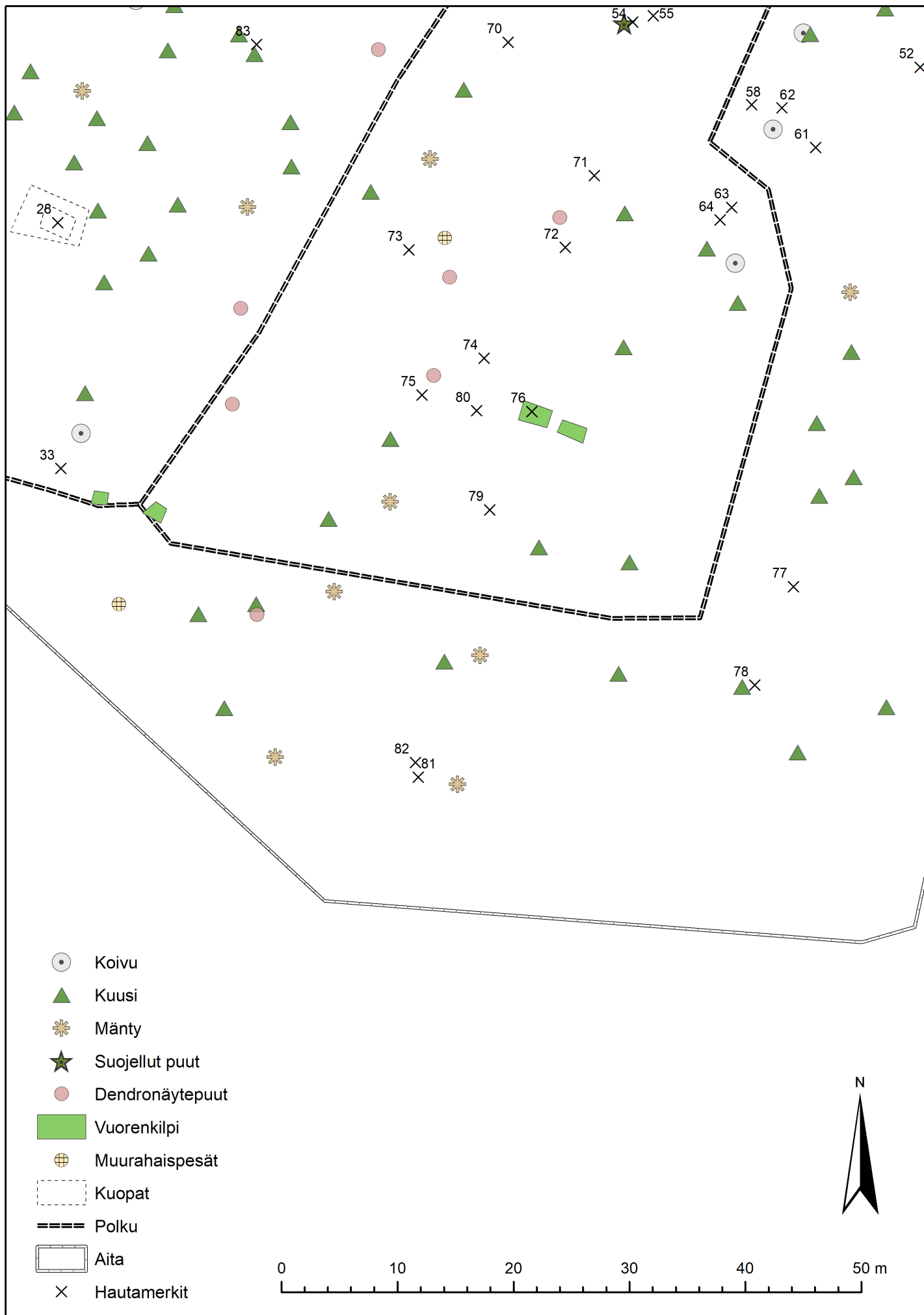
Tutkauslinja 3

Tutkauslinja 2

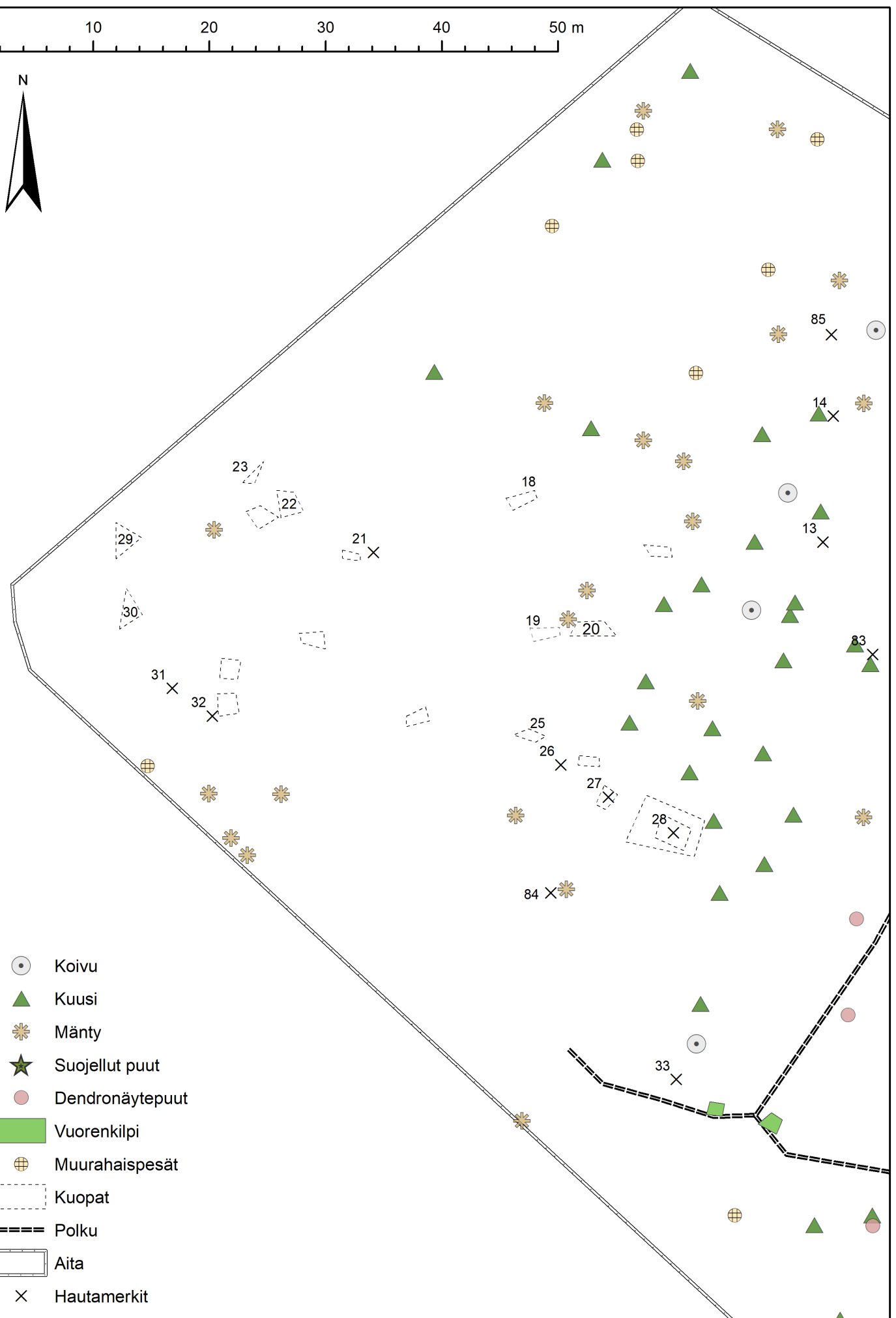
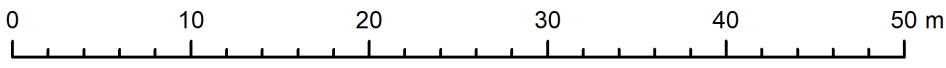

- Koivu
- Kuusi
- Mänty
- Suojellut puut
- Dendronäytepuut
- Vuorenkilpi
- Muurahaispesät
- Kuopat
- Polku
- Aita
- Hautamerkit

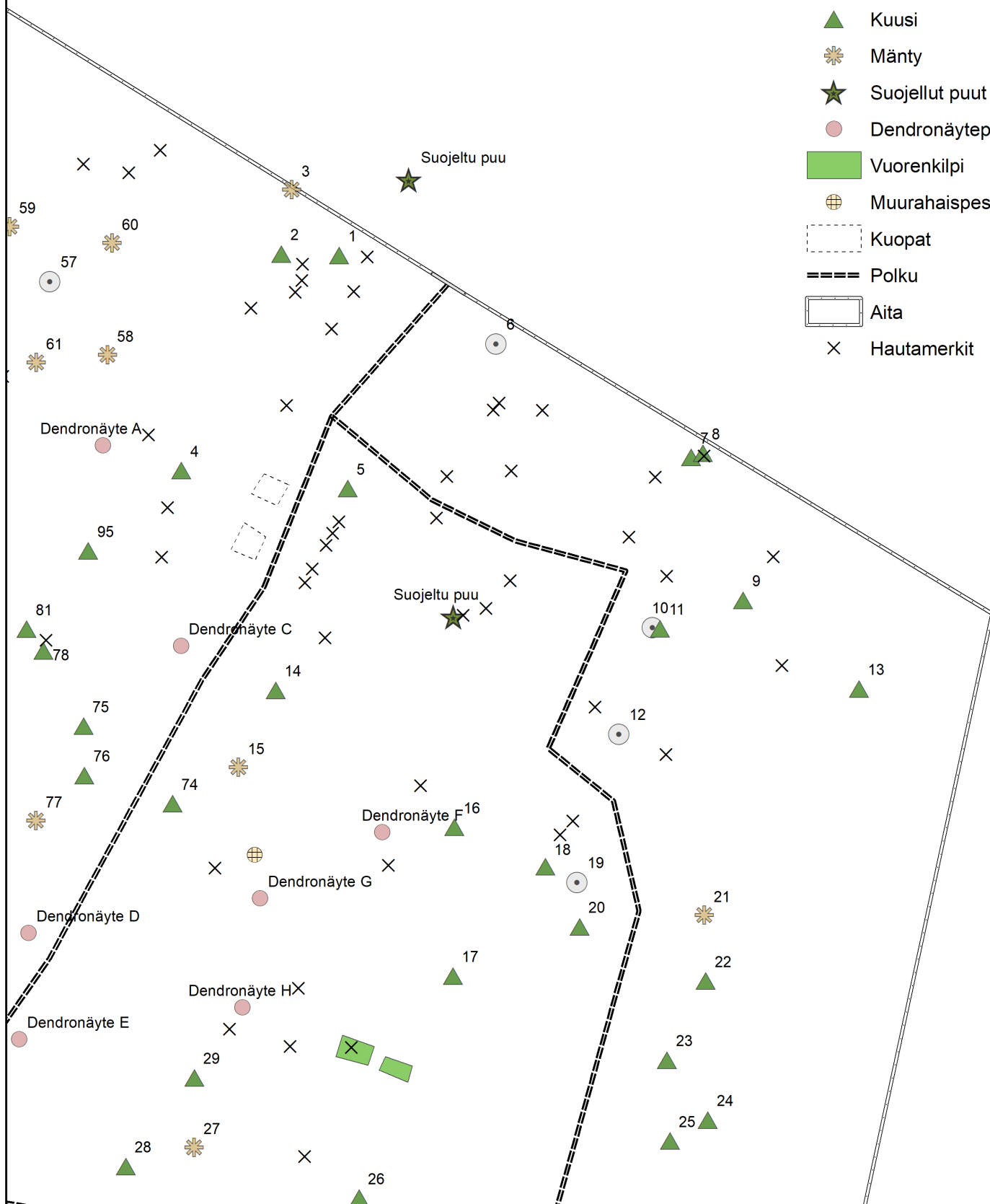

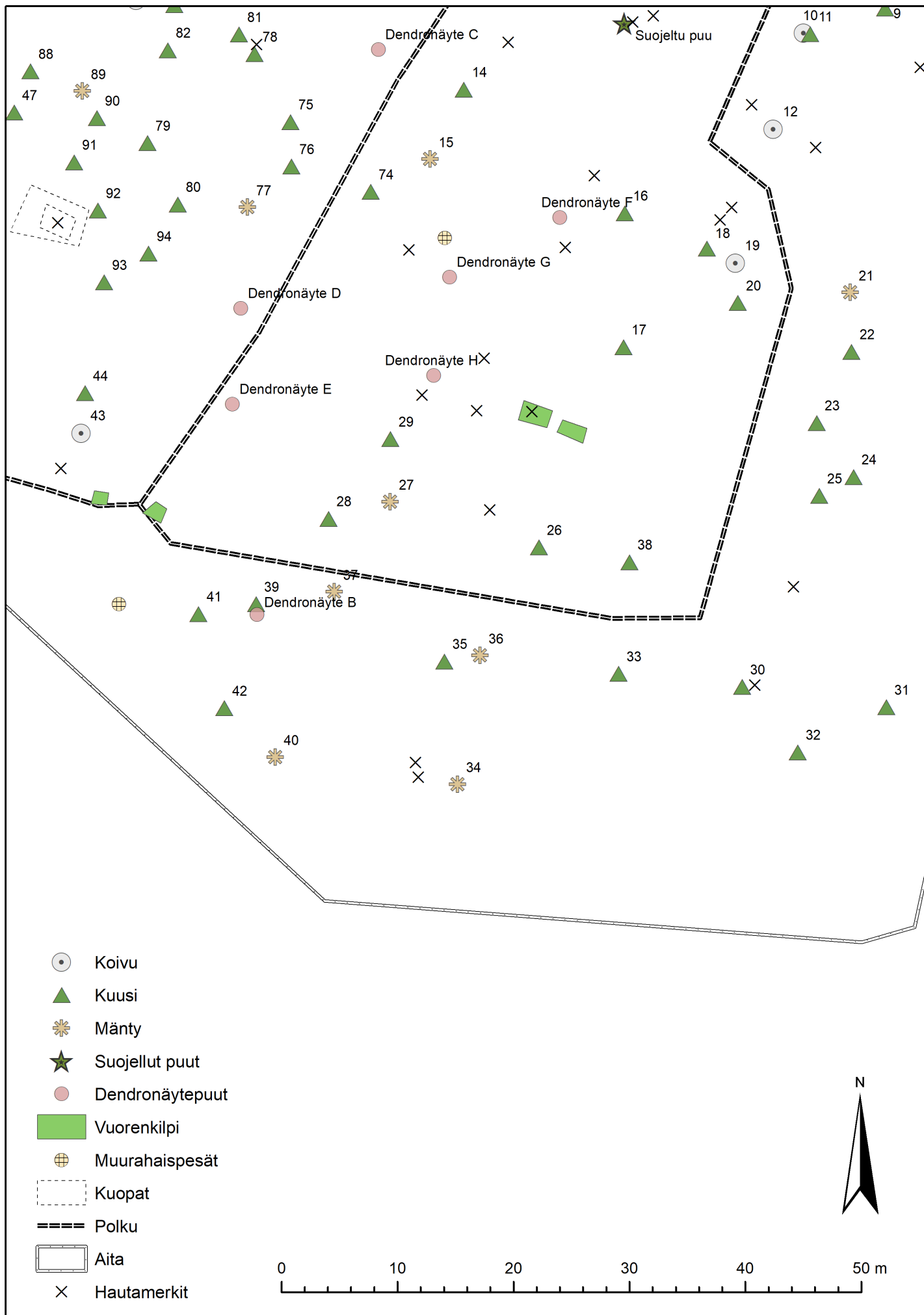

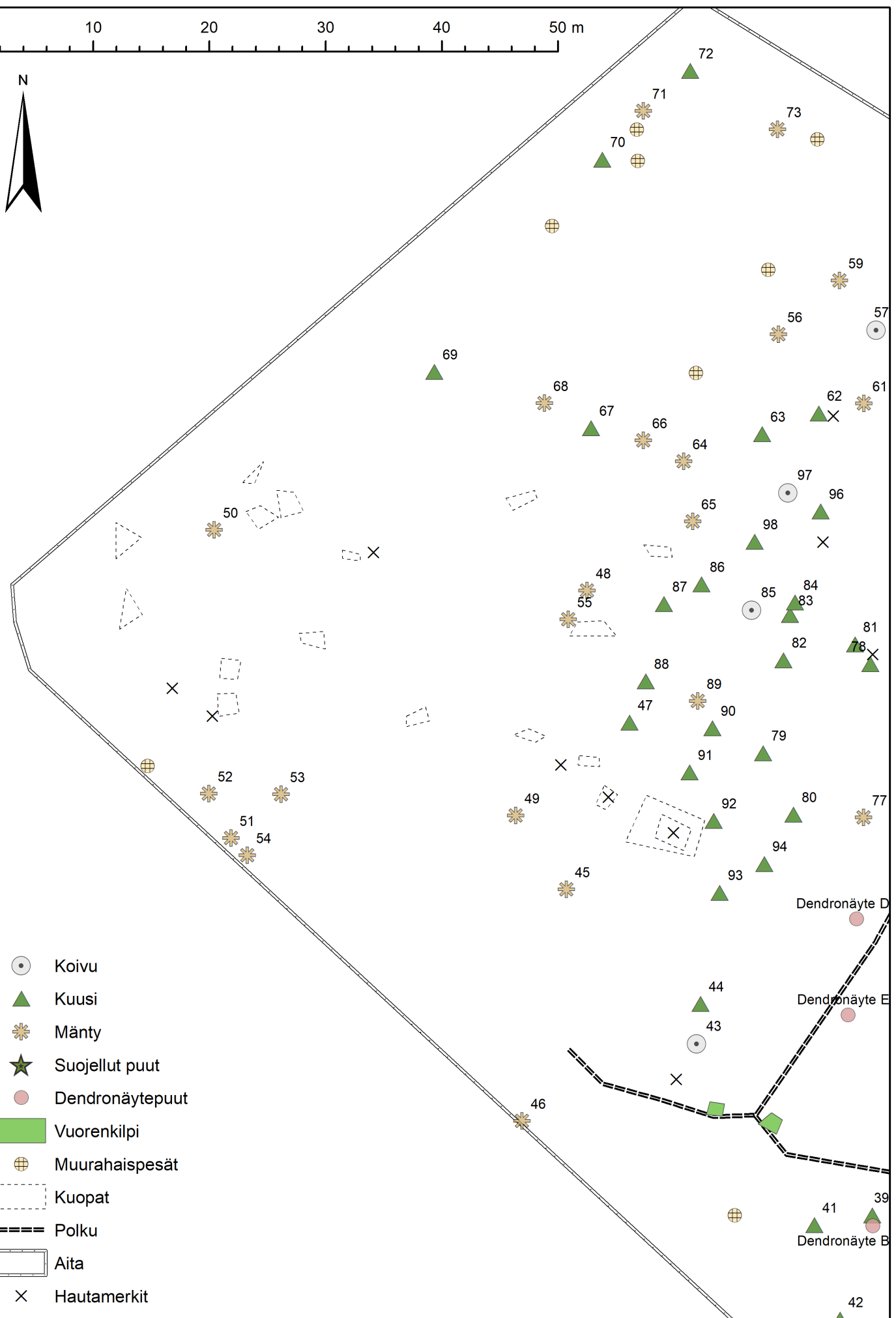
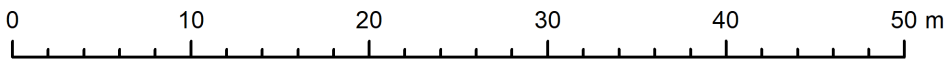
- Koivu
- Kuusi
- Mänty
- Suojellut puut
- Dendronäytepuut
- Vuorenkilpi
- Muurahaispesät
- Kuopat
- Polku
- Aita
- Hautamerkit

- Koivu
- ▲ Kuusi
- ✻ Mänty
- ★ Suojellut puut
- Dendronäytepuut
- Vuorenkilpi
- ⊕ Muurahaispesät
- ⋯ Kuopat
- ⋯ Polku
- ▭ Aita
- × Hautamerkit

- Koivu
- Kuusi
- Mänty
- Suojellut puut
- Dendronäytepuut
- Vuorenkilpi
- Muurahaispesät
- Kuopat
- Polku
- Aita
- Hautamerkit

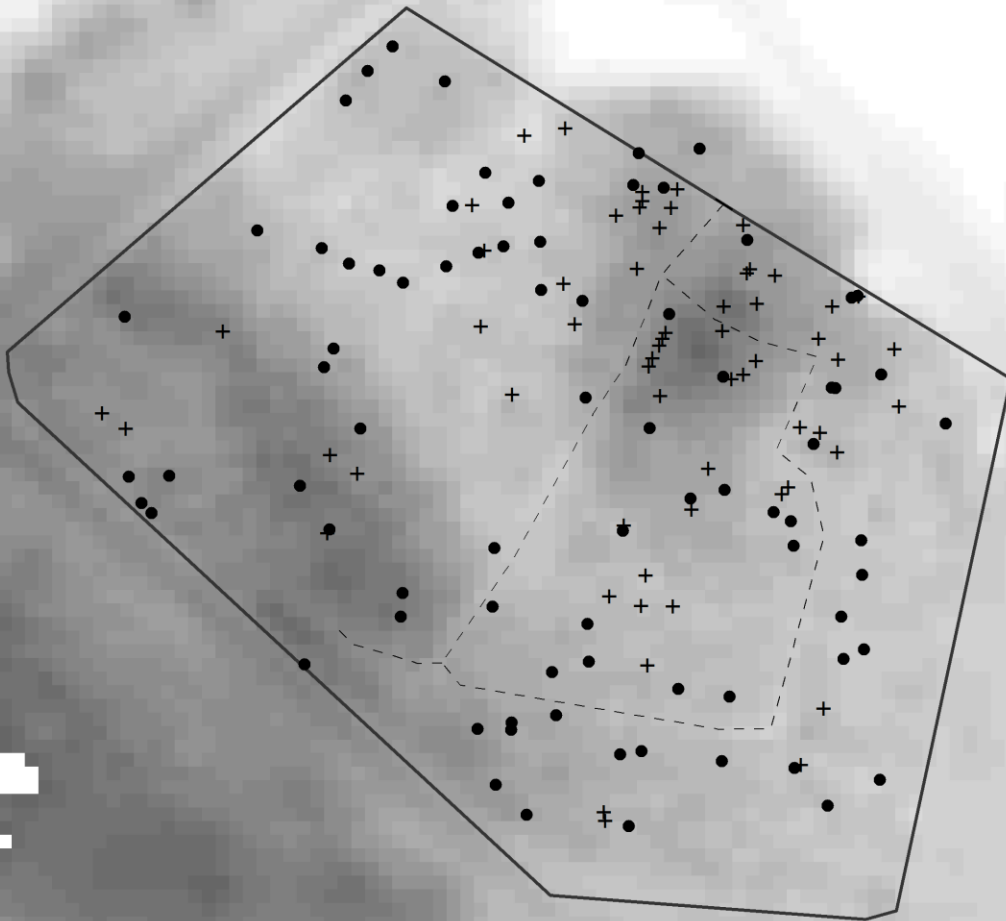

- Puu
- + Hautamerkki

Kirkolle

Parkkipaikka

0 10 20 30 40 50 m

LIITE 5

Nykykartalle asemoidut isojakokartat
(Terhi Tanska)

Haukiputaan vanha hautausmaa Maanmittauslaitoksen kiinteistöjakokaralla 12A (isojako 1764, renovoitu 1787). Maanmittauslaitoksen arkisto. Taustalla myös vanha vuoden 1955 peruskarttalehti (MML vanhat painetut kartat),

- Selite**
- tie
  - rakennus
  - alue, mm. vesialue
  - - - korkeuskäyrä

Kartta 17D. (Maanmittauslaitoksen arkistosta)
 Viivoilla nykyinen rakennuskanta ja tiet yms.
 (MML Maastotietokanta 3/2018)
 Asemointi ja muokkaukset T.Tanska

Haukiputaan vanha hautausmaa Maanmittauslaitoksen kiinteistöjakokartoilla (isojako 1870-luvulla?).
 Maanmittauslaitoksen arkisto. Taustalla myös vanha vuoden 1955 peruskarttalehti (MML vanhat painetut kartat),
 sekä D. Åkermanin vuoden 1846 pitäjänkartalla
 (digitaaliarkisto: Maanmittaushallitus > Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma) >
 Pitäjänkartasto > Haukipudas (2533 08+09 la.* -/- -)